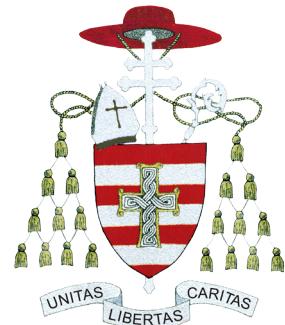

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Broj: 5-6/2018. SVIBANJ - LIPANJ

VJESNIK ZADARSKE NADBISKUPIJE

Izdaje: Nadbiskupski ordinarijat, Jurja Biankinija 2, 23000 Zadar
tel: 023/208-650; faks: 208-640;

e-mail: izdavastvo@zadarskanadbiskupija.hr

Odgovara: Mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski

Uredništvo: Don Josip Lenkić, don Šimun Šindija, don Marin Batur, Ines Grbić, prof

Fotografije: Ines Grbić; Računalni slog: don Šimun Šindija

Tisak: IT CENTAR - BIOGRAD

Slika na naslovnoj stranici: Četri zadaarske crkve: katedrala sv. Stošije, crkva sv. Krševana, crkva sv. Šime i crkva sv. Marije

**HODOČAŠĆE SVEĆENIKA ZADARSKE NADBISKUPIJE I RIJEČKE METROPOLIJE BL.
MIROSLAVU BULEŠIĆU – 57. svećenički dan Zadarske nadbiskupije**

Budi svjestan onoga što radiš, a u djelo provedi ono što obavljaš

U mjesecu lipnju čitamo vijesti o ređenju svećenika diljem zemlje. Radujemo se novim misnicima koji će tijekom srpnja slaviti svoje prve, mlade mise. Svaki kandidat prije ređenja dostavlja molbu, a onda potpisuje Izjavu kako svjesno i slobodno, bez vanjske prisile i straha, želi primiti sveti red prezbiterata. Isto tako uz prisegu na Evanelje on izjavljuje da crkvenu disciplinu celibata dragovoljno prihvata i da je svjestan obvezе poslušnosti i pokoravanja zakonitoj crkvenoj vlasti. Zbog toga se i veli da je svećeničko zvanje „misterij vjere“, „dar i otajstvo“ kako je govorio sveti Ivan Pavao II. U njegovu „rađanju, hodu i rastu“ uključeni su Bog i čovjek, obitelj i zajednica vjernika. Bog svakoga osobno poznaje i slobodno poziva. On prvi započinje razgovor i očekuje odgovor „Evo me“ u slobodi i bez prisile.

Iako Bog bira i poziva, nije uvijek lako, a ni jednostavno odlučiti se i prihvati njegov poziv. Ređenici to najbolje znaju. Uz brojne razgovore, molitve, seminare i duhovne vježbe, oni znaju koliko je bilo vrludanja, sumnji i napasti, borbi i traženja. Odlučujuće je bilo nadahnuće i poticaj: Ne boj se i odvazi se (Munus tuum grave, aude). Zadaća je velika i teška, ali, samo naprijed. Odvazi se i ne boj se! Ne boj se, Abrahame, krenuti tamo kamo te šaljem! (Post 15,1) Ne boj se, narode; Bog sam hita da te spasi, veli Izajija, (Iz 35, 4). Ja sam te otkupio. Imenom sam te zazvao: Ti si moj! (Iz 43, 1). Ne boj se svoje slabosti, kad Bog poziva. Predaj mu se, jer on te tješi i hrabri. I sve ćeš moći u Onome koji te jača.

Iz evandeoskih izvješća spoznajemo da je među Isusovim učenicima najviše bilo ribara. „Prolazeći kraj Galilejskog mora opazi Šimuna i Andriju kako bacaju mreže u more, bijahu ribari. A malo naprijed ugleda Jakova Zebedejeva i brata mu Ivana: u lađi su krpali mreže. Odmah ih pozva, i oni podoše za njim“ (Mk 1, 16 - 20). Zašto je Isus birao svoje učenike među ribarima?! Ako analiziramo stil života jednoga ribara, otkrit ćemo da su oni uglavnom strpljivi, ustrajni, hrabri i skroviti. Težak život na moru naučio ih je biti strpljivima. Primorani su satima i satima čekati kako bi nešto ulovili. Zato se i veli da ribari imaju mirne i debele živce.

I Kristov učenik mora biti strpljiv. I onda kad ga nervira kucanje i telefonski pozivi. Pa i onda kad mu se čini da su ljudi Boga zaboravili, da ne dolaze na Misu i ne isповijedaju se. On strpljivo čeka u crkvi, u ispovjedaonici, u uredu. Biti miran i u uredu, i na radu, u mladosti i u starosti. Eto, to je Božji ribar koji će ustrajno pokušati opet, iznova baciti mrežu. Još jednom zaveslati i prijeći na drugu stranu. I onda kad mu očito „ne ide od ruke“, on će se truditi iznova pokušati. Često će se baciti na koljena, te poput apostola Pavla u Miletu, moliti i preklinjati svoje učenike neka se trude, uče i opominju bilo zgodno ili nezgodno. Jer, kao pravi ribar on je i vičan i spremjan hrabro se sučeliti s nevoljama i olujama života. No, svjestan je također kako puno toga ne ovisi o njemu, pa valja sve u Božje ruke staviti, a vlastiti trud i rad preporučiti blagoslovu s neba. Zbog toga kada u prigodi ređenja prima darove što ih narod Bogu prinosi, biskup ga upozorava: „Budi svjestan onoga što radiš. U djelo provedi ono što obavljaš. I život svoj suočići otajstvu križa Gospodnjega“.

Želimir Puljić, nadbiskup

SVETA STOLICA

Poruka za Dan posvećenja klera 2018.

Kongregacija za kler

Dragi svećenici,

Dan posvećenja klera, koji se slavi na svetkovinu Presvetog Srca Isusova, pruža nam prigodu zaustaviti se u Gospodinovoj prisutnosti, da bismo obnovili sjećanje na naš susret s njim i tako s većim žarom prionuli uz naše poslanje u službi Božjeg naroda. Ne smijemo, naime, zaboraviti da divota poziva koji nas je privukao, zanos kojim smo izabrali kročiti putom posebnog posvećenja Gospodinu i čuda koja vidimo u našem prezbiteriskom životu, imaju svoj izvor u onom času kad su nam se pogledi susreli s Božjim.

Svi mi, naime, "doživjeli smo u svome životu neki susret s njim" i svaki od nas može saciniti vlastito duhovno sjećanje i vraćati se s radošću na taj trenutak "u kojem sam osjetio da me Isus gleda" (PAPA FRANJO, Homilija u Svetoj Marti, 24. travnja 2015.).

I prvi su učenici iskusili radost prijateljstva s Isusom, koja im je zauvijek promijenila život. No, nakon navještaja Muke, nad njihovo se srce nadvio veo tame koji im je potamnio put. Žar nasljeđovanja, san o Božjem kraljevstvu koje je inaugurirao Učitelj i prvi plodovi poslanja, sad se susreću s teškom i neshvatljivom stvarnošću, zbog koje im se poljuljala nada, probudile se sumnje i zaprijetila im opasnost da se ugasi radost naviještanja evanđelja.

To je nešto što se može dogoditi uvijek, pa i u svećenikovu životu. Zahvalno sjećanje na početni susret, radost nasljeđovanja i žar apostolske službe, koji je plamlio u srcu godinama i nije gasnuo ni u situacijama koje nisu uvijek bile lake, mogu ustuknuti pred umornošću ili obeshrabrenošću što dovodi do nadiranja nutarnje pustinje suhoće i do toga da naš svećenički život bude obavljen sjenom tuge.

Upravo u tim trenucima, međutim, Gospodin, koji nikada ne zaboravlja života svoje djece, poziva nas uzići s njim na goru, kao što je učinio s Petrom, Jakovom i Ivanom, preobrazivši se pred njima. Odvezši ih "visoko" i "u osamu" Isus ih vodi na čudesno putovanje preobraženja; od pustinje do Tabora i od tame k svjetlu.

Dragi svećenici, trebamo se svakoga dana preobražavati uvijek novim susretom s Gospodinom koji nas je pozvao. Pustiti mu da nas "povede visoko" i da ostanemo "u osami" s njim nije službena dužnost, izvanska radnja ili beskorisno gubljenje vremena na zadaće povezane sa službom, već živo vrelo koje teče u nama i prijeći da naš "evo me" uvene i presahne.

Kontemplirajući evanđeoski prizor Gospodinova preobraženja, dakle, možemo uočiti tri mala koraka, koja će nam pomoći potvrditi naše prianjanje uz Gospodina i obnoviti naš svećenički život: uzaći visoko, pustiti da budemo preobraženi, biti svjetlo za svijet.

1. Uzaći visoko, jer ako ostanemo uvijek usredotočeni na stvari koje treba učiniti, prijeti nam opasnost da postanemo zatočenici sadašnjosti, da svakodnevne zadaće iscrpe iz nas svaki atom snage, da ostanemo previše usredotočeni na sebe same te se, tako, u nama gomilaju umori i frustracije koji mogu biti pogubni. Jednako tako, "uzaci visoko" je protulijek onim napastima "duhovne svjetovnosti" koje nas, također iza privida pobožnosti, udaljavaju od Boga i braće i vode do toga da stavljamo sigurnosti u stvari ovoga svijeta. Imamo, naprotiv, potrebu svakoga dana uranjati u Božju ljubav, napose molitvom. Uzlazak na goru podsjeća nas da je naš život stalni uspon prema svjetlu koje dolazi odozgor, putovanje prema Taboru Božje prisutnosti, koji širom otvara nove i iznenađujuće obzore. Ta nas stvarnost ne želi navesti na bijeg od pastoralnih obaveza i svakodnevnih izazova koji su pred nama, već nas želi podsjetiti da je Isus središte sve-

ćeničkog života i da sve možemo samo u Onome koji nas jača (Fil 4, 13). Stoga, "uzlazak učenika na goru Tabor potiče nas da razmišljamo o važnosti odvajanja od svjetovnih stvari, da bismo uzdigli svoj duh k nebu i razmišljali o Isusu. Riječ je o tome da se oraspoložimo za pozorno i molitveno slušanje Krista, ljubljenog Sina Očeva, tražeći trenutke molitve koji omogućuju poslušno i radosno prihvaćanje Riječi Božje" (PAPA FRANJO, Angelus, 6. kolovoza 2017.).

2. Pustiti da budemo preobraženi, jer svećenički život nije neki program u kojem je sve već unaprijed isplanirano ili birokratska služba koju treba obavljati prema unaprijed utvrđenoj shemi; naprotiv, to je živo iskustvo svakodnevnog odnosa s Gospodinom, po kojem postajemo znak njegove ljubavi prema Božjem narodu. Zato, "nećemo moći živjeti tu službu s radošću ako ne budemo doživjeli i iskusili trenutke osobne molitve, oči u oči s Gospodinom, govoreći mu, razgovarajući s njim" (PAPA FRANJO, Susret sa župnicima grada Rima, 15. veljače 2018.). U tome iskustvu bivamo prosvijetljeni Gospodinovim licem i preobraženi njegovom prisutnošću. I svećenički život je "preobraženost" Božjom milošću kako bi naše srce postalo milosrdno, uključivo i suosjećajno poput Kristova. Riječ je jednostavno o tome da budemo – kao što je nedavno podsjetio Sveti Otac – "obični, jednostavni, blagi, uravnoteženi svećenici, ali koji se neprestano daju obnavljati od Duha" (PAPA FRANJO, Homilija na euharistijskom slavlju s misionarima milosrđa, 10. travnja 2018.). To se preporođanje događa prije svega po molitvi, koja mijenja srce i preobražava život: svaki od nas "postaje" Onaj kome se molimo. Bit će dobro podsjetiti, na ovaj Dan posvećenja, da "svetost se sastoji u uobičajenoj otvorenosti transcendenciji, izraženoj u molitvi i klanjanju. Sveci se odlikuju duhom molitve i potrebom za zajedništvom s Bogom" (PAPA FRANJO, Gaudete et exsultate, br. 147). Uspinjući se na goru bit ćemo prosvijetljeni Kristovim svjetлом i moći ćemo sići u dolinu i svima nositi radost evanđelja.

3. Biti svjetlo za svijet, jer iskustvo susreta s Gospodinom šalje nas na put služenja braći, njegova riječ ne želi da je se zatvara u privatnost osobne pobožnosti i zidove hrama i, prije svega, svećenički je život misijski poziv, koji zahtijeva hrabrost i oduševljenje izaći iz sebe samih da bismo naviještali čitavom svijetu ono što smo čuli, vidjeli i dotaknuli u našem osobnom iskustvu (usp. 1 Iv 1, 1-3). Prva je zadaće Crkve i, samim tim, prva velika apostolska zadaća prezbiterâ omogućiti drugima da upoznaju Isusovu nježnost i ljubav, kako bi svi mogli biti zahvaćeni njegovom prisutnošću koja oslobađa od zla i preobražava život. Ako postoji neka želja koju trebamo gajiti, onda je to "da budemo svećenici koji su kadri u pustinji svijeta podići znamen spasenja, to jest Kristov križ, kao izvor spasenja i obnove za čitavo društvo i za sam svijet" (PAPA FRANJO, Homilija na euharistijskom slavlju s misionarima milosrđa, 10. travnja 2018.). Očaravajući susret s Gospodinom mora zadobiti svoj opipljiv izraz u odgovornom zauzimanju u životu u službi Božjeg naroda koji, prolazeći često tamnom dolinom tegoba, patnje i grijeha treba mudre pastire i pastire koji zrače poput Mojsija. Naime, "po završetku čudesnog iskustva Preobraženja, učenici su sišli s gore (r. 9) očiju i srca preobraženih susretom s Gospodinom. To je put kojim i mi možemo ići. Sve življe ponovno otkrivanje Isusa nije cilj samom sebi, nego nas navodi da 'siđemo s gore'... Preobraženi Kristovom prisutnošću i žarom njegove riječi, bit ćemo konkretni znak Božje životvorne ljubavi prema svoj našoj braći, osobito prema onima koji trpe, koji su sami i napušteni, prema bolesnima i mnoštву muškaraca i žena koji su, u različitim dijelovima svijeta, poniženi nepravdom, zlostavljanjem i nasiljem" (PAPA FRANJO, Angelus, 6. kolovoza 2017.).

Dragi svećenici, neka ljepota ovoga dana, posvećenog Srcu Isusovu, učini da u nama poraste želja za svetošću. Crkva i svijet trebaju svete svećenike! Papa Franjo u novoj apostolskoj pobudnici o svetosti, Gaudete et exsultate, podsjetio je na svećenike koji s oduševljenjem naviještaju evanđelje, rekavši da "Crkva ne treba toliko birokrate i službenike, već oduševljene misionare, koje izjeda gorljivost za prenošenjem istinskog života. Sveci iznenađuju, jer nas njihov život poziva da izademo iz spokojne i umrtvљujuće osrednjosti" (PAPA FRANJO, Gaudete et exsultate, br. 138). Morat ćemo prijeći, prije svega u svome srcu, ovaj put preobrazbe: uzaći na goru, pustiti

Gospodinu da nas preobrazi, da bismo zatim postali svjetlo za svijet i za osobe koje su nam povjerene. Neka vas Presveta Marija, Žena svjetla i Majka svećenikâ, trajno prati i čuva!

Krštenje – zaodjenuti Kristom (Gal 3, 26-27)

Papina kateheza na općoj audijenciji u srijedu 16. svibnja 2018. – Apel Svetoga Oca
Draga braćo i sestre, dobar dan!

Danas zaključujemo ciklus kateheza o krštenju. Duhovni plodovi toga sakramenta, koji su nevidljivi očima ali djeluju u srcu onoga koji je postao novo stvorenje, izraženi su predajom bijele haljine i upaljene svijeće.

Nakon kupelji preporođenja, koje je kadro stvoriti novog čovjeka po Bogu u pravoj svetosti (usp. Ef 5, 24), činilo se prirodnim, već od prvih stoljeća, zaodjenuti novokrštenika u novu, blistavo bijelu odjeću, nalik sjaju života postignutog u Kristu i Duhu Svetom. Bijela haljina, dok na simboličan način izražava ono što se dogodilo u sakramentu, naviješta stanje preobraženih u Božju slavu.

Što zapravo znači zaodjenuti se Kristom podsjeća nas sveti Pavao objašnjavajući koje su kreposti koje krštenik mora njegovati: „Zaodjenite se dakle – kao izabranici Božji, sveti i ljubljeni – u milosrdno srce, dobrostivost, poniznost, blagost, strpljivost te podnosite jedni druge praštajući ako tko ima protiv koga kakvu pritužbu! Kao što je Gospodin vama oprostio, tako i vi! A povrh svega – ljubav! To je sveza savršenstva” (Kol 3, 12-14).

I obredna predaja plamena zapaljenog na uskrsnoj svijeći, doziva u pamet učinak krštenja: „Primite svjetlo Kristovo”, kaže svećenik. Te riječi podsjećaju da nismo mi svjetlo, već je svjetlo Isus Krist (Iv 1, 9; 12, 46), koji je, uskrsnuvši od mrtvih, pobijedio tmine zla. Mi smo pozvani primiti njegov sjaj! Kao što plamen uskrsne svijeće daje svjetlo pojedinim svijećama, tako ljubav Gospodina uskrsloga užiže plamen u srcima krštenika, ispunjavajući ih svjetлом i toplinom. I zbog toga se već od prvih stoljeća krštenje nazivalo „prosvjetljenjem” a onaj koji je kršten „prosvijetljenim”.

Ovo je naime kršćanski poziv: „hoditi uvijek kao djeca svjetla, ustrajavajući u vjeri” (usp. Red krštenja, br. 226, Iv 12, 36). Ako je riječ o djeci, zadaća je roditelja, zajedno s kumovima i kumama, brinuti se da hrane plamen krsne milosti, pomažući im da ustraju u vjeri (usp. Red krštenja, br. 73). „Kršćanska naime pouka, koja djeci po pravu pripada, ne ide ni za čim drugim nego da im malo-pomalo dovede do toga da spoznaju Božji naum u Kristu te sami jednom usvoje onu vjeru u kojoj su kršteni” (isto, Prethodne napomene, 3).

Živa Kristova prisutnost, koju treba čuvati, braniti i širiti u nama, svjetiljka je koja obasjava naše korake, svjetlo koje usmjerava naše izbole, plamen koji grijе srca dok idemo ususret Gospodinu, ospozobljavajući nas da pomažemo onima koji putuju s nama, sve do neraskidivog zajedništva s njim. Tada, kaže se u Otkrivenju, „noći više biti neće i neće trebati svjetla od svjetiljke ni svjetla sunčeva: obasjavat će ih Gospod Bog i oni će kraljevati u vijeke vjekova” (usp. 22, 5).

Slavlje krštenja se zaključuje molitvom Očenaš, svojstvenoj zajednici Božje djece. Naime, djeca ponovno rođena na krštenju primit će puninu dara Duha u potvrđi i sudjelovat će u euharistiji, učeći što znači obraćati se Bogu nazivajući ga „Oče”.

Na završetku ovih kateheza o krštenju ponavljam svakom od vas poziv koji sam ovako izrazio u apostolskoj pobudnici Gaudete et exsultate: „Neka milost tvoga krštenja donese ploda na putu svetosti. Neka sve bude otvoreno Bogu i zato biraj njega, uvijek iznova biraj Boga. Nemoj se obeshrabriti jer Duh Sveti ti daje snagu da to možeš učiniti, a svetost je, u konačnici, plod Duha Svetoga u tvome životu (usp. Gal 5, 22-23)” (br. 15).

Apel Svetoga Oca

Veoma sam zabrinut zbog zaoštravanja napetosti u Svetoj zemlji i na Bliskom istoku kao i zbog spirale nasilja koja sve više udaljava od puta mira, dijaloga i pregovora. Izražavam svoju veliku bol zbog mrtvih i ranjenih i svoju blizinu u molitvi i ljubavi svima koji pate. Još jednom ponavljam da pribjegavanje nasilju nikada ne vodi miru. Rat doziva rat, nasilje doziva nasilje.

Pozivam sve uključene strane i međunarodnu zajednicu da se ponovno založe kako bi prevladali dijalog, pravda i mir.

Obratimo se u molitvi Mariji, Kraljici mira. „Zdravo Marijo...” Neka nam se Bog smiluje!

Zajedno s mladima donosimo evanđelje svima

Poruka pape Franje za Svjetski dan misija 2018.

Dragi mladi,

želim zajedno s vama razmišljati o poslanju koje nam je Krist povjerio. U svom obraćanju vama obraćam se ujedno svim kršćanima koji u Crkvi žive avanturu svog života kao djeca Božja. Ono što mi leži na srcu reći svima, dok se obraćam vama, je sigurnost da kršćanska vjera ostaje trajno mlađa kada je otvorena poslanju koje nam Krist povjerava. “Misijski žar je znak životnosti vjere” (Redemptoris missio, 2), pisao je sveti Ivan Pavao II., papa koji je pokazao tako veliku ljubav i veoma se posvećivao mladima.

Sinoda koja će se održati u Rimu sljedećeg listopada, mjeseca posvećenog misijama, pruža nam priliku bolje razumjeti, u svjetlu vjere, ono što Gospodin Isus želi reći vama mladima, i preko vas, svim kršćanskim zajednicama.

Život je misija

Svaki muškarac i svaka žena je jedna misija i to je razlog zbog kojeg smo ovdje na zemlji. Biti privučeni i poslani su dva pokreta koja naše srce, pogotovo kad je čovjek mlađ, osjeća kao unutarnje sile ljubavi koje su obećanje za budućnost i tjeraju nas naprijed kroz život. Nitko tako kao mlađi ne osjeća prodornu snagu života i njegov čar. Radosno živjeti našu odgovornost za svijet veliki je izazov. Dobro poznajem svjetla i sjene mладости; kada se prisjetim svoje mладости i svoje obitelji, sjećam se koliko je bila snažna moja nada u bolju budućnost. Činjenica da na ovome svijetu nismo po vlastitom izboru daje nam naslutiti da postoji inicijativa koja nam prethodi i daje nam postojati. Svaki od nas je pozvan razmišljati o ovoj činjenici: “Ja sam jedna misija na ovoj zemlji i upravo zbog toga i jesam na ovome svijetu” (Evangelii gaudium, 273).

Naviještamo vam Isusa Krista

Naviještajući ono što je besplatno primila (Mt 10, 8; Dj 3, 6), Crkva može s vama mladima dijeliti put i istinu koji vode smislu našeg života na ovoj zemlji. Isus Krist, koji je umro i uskrsnuo za nas, apelira na našu slobodu i potiče nas da tražimo, otkrivamo i navješćujemo taj istinski i puni smisao, tu poruku istine i ispunjenja. Dragi mlađi, ne bojte se Krista i njegove Crkve! U njoj se nalazi blago koje ispunjava život radošću. To vam govorim iz vlastitog iskustva: zahvaljujući vjeri pronašao sam siguran temelj svojih snova i snagu da ih ostvarim. Vidio sam mnoge patnje i siromaštva koji izobličuju lica mnoge naše braće i sestara. A ipak, za one koji su s Isusom, zlo je poticaj da sve više ljube. Mnogi muškarci i žene, i mnogi mlađi ljudi, velikodušno su se darivali, katkad čak do mučeništva, iz ljubavi prema evanđelju u služenju svojoj braći i sestrama. Isusov nas križ uči božanskoj logici prikazivanja sebe samih za žrtvu (usp. 1 Kor 1, 17-25) kao navještaj evanđelja za život svijeta (usp. Iv 3, 16). Biti zapaljen Kristovom ljubavlju znači izgarati od tog plamena, rasti u razumijevanju po njegovoj svjetlosti i biti obuzet toplinom njegove ljubavi (2

Kor 5, 14). U školi svetaca koji nas otvaraju širokim Božjim obzorjima, pozivam vas da nikad ne prestanete pitati: "Što bi Krist učinio da je na mome mjestu?"

Prenositi vjeru sve do nakraj zemlje

I vi ste, mladi, krštenjem postali živi udovi Crkve; zajedno smo primili poslanje donositi evanđelje svima. Vi ste na pragu života. Rast u milosti vjere koja nam je darovana sakramentima Crkve uranja nas u veliku rijeku svjedokâ koja, iz naraštaja u naraštaj, omogućuje da mudrost i iskustvo starijih postanu svjedočanstvo i ohrabrenje onima koji se otvaraju budućnosti. Mladi su, pak, svojim mladalaštvom i poletnošću potpora i nada onima koji se približavaju kraju svoga putovanja. U zajedništvu različitih životnih dobi, poslanje Crkve gradi mostove među različitim naraštajima; naša vjera u Boga i ljubav prema bližnjemu izvor su dubokog jedinstva.

To se prenošenje vjere, srce poslanja Crkve, događa dakle po "zaraznosti" ljubavi, gdje radost i zanos postaju izraz iznova pronađenog smisla i punine života. Širenje vjere "po privlačnosti" zahtijeva srce koje je otvoreno ljubavi i koje ljubav širi. Ljubavi se ne mogu postavljati granice: ljubav je jaka kao smrt (usp. Pj 8, 6). A to širenje rađa susret, svjedočanstvo, naviještanje. Rađa također zajedništvo u djelatnoj ljubavi sa svima onima koji su daleko od vjere, koji su ravnodušni, pa čak i neprijateljski nastrojeni prema njoj. Ljudske, kulturne i vjerske sredine, kojima su još uvijek Isusovo evanđelje i sakramentalna prisutnost Crkve nepoznati, predstavljaju krajnje periferije, "krajeve svijeta" na koje su, još od Isusova uskrsnuća, njegovi učenici poslani sa sigurnošću da je Gospodin uvijek s njima (usp. Mt 28, 20; Dj 1, 8). U tome se sastoji ono što nazivamo missio ad gentes. Najopustošenija periferija svijeta potrebita Krista je ona gdje je čovjek ravnodušan prema vjeri ili čak očituje mržnju prema punini života u Bogu. Svako materijalno i duhovno siromaštvo, svaki oblik diskriminacije protiv naše braće i sestara uvijek je posljedica odbacivanja Boga i njegove ljubavi.

Krajevi svijeta, dragi mladi, danas su za vas veoma relativni i do njih je sve lakše "doploviti". Digitalni svijet – društvene mreže koje su toliko rasprostranjene i dostupne – briše granice, uklanja udaljenosti i smanjuje razlike. Sve izgleda nadohvat ruke, sve tako blizu i neposredno. Međutim, bez iskrenog darivanja naših života, možemo imati bezbroj kontakata, a opet nikad ne biti urojeni u istinsko zajedništvo života. Sudjelovati u poslanju do nakraj zemlje zahtijeva sebedarje u pozivu koje nam je dao on koji nas je postavio na ovaj svijet (usp. Lk 9, 23-25). Usudio bih se reći da je za mlade koji žele slijediti Krista ključno tražiti i prionuti uz svoj poziv.

Svjedočiti ljubav

Zahvaljujem svim crkvenim stvarnostima koje vam omogućuju osobni susret sa živim Kristom u njegovoj Crkvi: župama, udruženjima, pokretima, redovničkim zajednicama i različitim izrazima misijske službe. Upravo su u misijskom volonterskom radu toliki mladi pronašli način služenja najmanjoj našoj braći i sestrama (usp. Mt 25, 40), promičući ljudsko dostojanstvo te svjedočeći radost ljubavi i pripadnosti Kristu. Ova crkvena iskustva pomažu mladima da odgoj i obrazovanje koje stječu ne služe samo postizanju uspjeha u vlastitoj struci, već također razvijanju i jačanju darova koje su primili od Boga kako bi bolje služili drugima. Ti hvalevrijedni oblici povremene misijske službe plodonosni su početak i, putem razlučivanja zvanja, mogu vam pomoći da se odlučite potpuno darivati kao misionari.

Papinska misijska djela rođena su iz srca mladih kao sredstvo potpore naviještanju evanđelja svim narodima i pridonose duhovnom i kulturnom rastu svih onih koji žeđaju za Istinom. Molitve i materijalna pomoć, koju se velikodušno dariva i razdjeljuju preko Papinskih misijskih dijela, pomažu Svetoj Stolici da osigura da oni kojima se pomažu u njihovim osobnim potrebama zauzvrat mogu davati svjedočanstvo za evanđelje u okolnostima svakodnevnog života.

Nitko nije toliko siromašan da ne može dati ono što ima, ali ponajprije ono što jest. Sviđa mi se podsjetiti na poziv koji sam uputio mladim Čileancima: "Nikad nemoj misliti da nemaš ništa za podariti ili da nikome nisi potreban. Mnogima si potreban, razmisli o tome. Neka svatko od vas razmišlja o ovome u svom srcu: mnogi me ljudi trebaju!" (Susret s mladima, Svetište u Maipuu, 17. siječnja 2018.).

Dragi mladi, idućeg listopada, mjeseca posvećenog misijama, u kojem će se održati Sinoda koja je posvećena vama, pružit će se još jedna prilika da uzmognemo postati učenici misionari, koji sa sve većim žarom ljube Isusa i njegovo poslanje, sve do nakraj zemlje. Uzdignimo molitvu Mariji, Kraljici apostola, svetom Franji Ksaverskom, svetoj Tereziji od Djeteta Isusa i blaženom Paolu Mannu da nas svojim zagovorom prate na našem životnom putu.

Iz Vatikana, 20. svibnja 2018., svetkovina Duhova

Jadnik vapi, a Gospodin ga čuje

Poruka Svetoga Oca Franje za 2. svjetski dan siromaha, 18. studenoga 2018.

1. "Jadnik vapi, a Gospodin ga čuje" (Ps 34, 7). Riječi psalmiste postaju također naše kada smo pozvani susresti se s različitim oblicima patnje i marginaliziranosti u kojima žive mnogi muškarci i žene koje smo navikli općenito nazivati "siromasima". Piscu tih redaka nije tuđa ta patnja. Naprotiv, on ima izravno iskustvo siromaštva, a ipak ga pretvara u pjesmu hvale i zahvaljivanja Gospodinu. Ovaj Psalm omogućuje i nama, uronjenima u tolike oblike siromaštva, da shvatimo tko su pravi siromasi na koje smo pozvani upraviti svoj pogled kako bi čuli njihov vapaj i prepoznali njihove potrebe.

Poručuje nam se, prije svega, da Gospodin sluša siromahe koji uzdižu svoj vapaj njemu i da je dobar prema onima koji, srca shrvana žalošću, usamljenošću i isključenošću, u njemu traže utočište. Gospodin sluša one čije je dostojanstvo pogaženo a, usprkos tome, imaju snage uzdići svoj pogled k nebu da prime svjetlost i utjehu. On sluša one koji su progonjeni u ime lažne pravde, potlačeni politikama nedostojnjima tog imena i zastrašivani nasiljem. Pa ipak, oni znaju da imaju u Bogu svojega Spasitelja. Ono što izlazi na vidjelo iz ove molitve je prije svega osjećaj napuštenosti i povjerenja u Oca koji sluša i prihvata. Tragom tih riječi možemo bolje razumjeti ono što je Isus proglašio blaženstvom: "Blago siromasima duhom: njihovo je kraljevstvo nebesko!" (Mt 5, 3).

To je iskustvo jedinstveno i po mnogočemu nezasluženo i nemoguće do kraja izraziti, a ipak osjećamo želju da ga drugima prenesemo, prije svega onima koji su kao psalmist siromašni, odbačeni i marginalizirani. Nitko se ne smije osjetiti isključenim iz Očeve ljubavi, osobito u svijetu koji često stavlja bogatstvo kao primarni cilj i navodi čovjeka da se zatvara u sebe samog.

2. U Psalmu 34 koriste se tri glagola koji opisuju stav siromašnog čovjeka i njegov odnos s Bogom. Prvi je "vapiti". Stanje siromaštva ne može se izraziti jednom riječju, već postaje vapaj koji prodire kroz nebesa i dopire do Boga. Što siromahov vapaj izražava ako ne njegovu patnju i samoču, njegov očaj i nadu? Možemo se zapitati: kako to da vapaj koji se uzdiže sve do Božjeg lica ne uspijeva doprijeti do naših ušiju i ostavlja nas ravnodušnima i neosjetljivima? Na dan kao što je ovaj pozvani smo izvršiti ozbiljan ispit savjesti kako bismo razumjeli jesmo li uistinu sposobni čuti siromahe.

Ono što nam je potrebno da prepoznamo njihov glas je tišina slušanja. Ako mi sami previše govorimo, nećemo ih uspjeti čuti. Bojim se da često mnoge inicijative, premda hvalevrijedne i nužne, više imaju za cilj da se svidimo sebi samima nego da doista čujemo vapaj siromaha. U tom slučaju, kad se razlegne vapaj siromaha, reakcija je neprimjerena i nismo u mogućnosti suosjećati s njihovim stanjem. Toliko smo zarobljeni u kulturi koja nas obvezuje da se divimo svom liku

u zrcalu i previše sebi ugađamo da smatramo da je gesta altruizma dovoljna da sebe zadovoljimo, a da se izravno ne kompromitiramo.

3. Drugi glagol je “odgovoriti”. Gospodin, kaže psalmist, ne samo da čuje vapaj siromaha, već i odgovara. Njegov odgovor, kao što potvrđuje čitava povijest spasenja, je dioništvo, ispunjeno ljubavlju, u stanju siromašnih. Bilo je tako kad je Abraham izrazio Bogu želju za potomstvom, iako su on i njegova žena Sara bili u poodmaklim godinama i nisu imali djece (usp. Post 15, 1-6). Dogodilo se to i kada je Mojsiju, preko gorućega grma koji nije izgarao, objavljeno Božje ime i poslanje da oslobodi narod iz Egipta (usp. Izl 3, 1-15). I taj je odgovor potvrđivan tijekom čitava putovanja Izraelskog naroda u pustinji: kada su ga morili glad i žeđ (usp. Izl 16, 1-6; 17, 1-7) i kad je zapao u najveću bijedu, to jest nevjernost savezu i idolopoklonstvo (usp. Izl 32, 1-14).

Božji odgovor siromahu uvijek je spasonosni zahvat koji ima za cilj ozdravljenje rana na tijelu i duši, vraćanje pravde i pružanje pomoći siromahu da započne živjeti dostojanstvenim životom. Božji odgovor također je apel kako bi svi koji vjeruju u njega mogli činiti isto u svojim ljudskim granicama. Svjetski dan siromaha želi biti mali odgovor koji čitava Crkva diljem svijeta upućuje svima onima koji su pogodjeni nekom vrstom siromaštva i siromasima u svim krajevima da ne misle da je njihov vapaj ostao neuslišan. Vjerojatno je to poput kapi vode u pustinji siromaštva; ipak to može biti znak zajedništva za one koji su u potrebi, da bi mogli osjetiti aktivnu prisutnost brata ili sestre. Siromasi ne trebaju da mi to činimo preko drugih, već da se osobno uključimo kao oni koji čuju njihov vapaj. Brižna skrb vjernika za njih ne može se ograničiti na neki oblik pomoći – premda je ona u početku nužna i izraz brižnosti –, već zahtijeva “pažnju punu ljubavi” (Apostolska pobudnica Evangelii gaudium, 199) koja poštuje osobu kao takvu i traži njezino dobro.

4. Treći je glagol “osloboditi”. Siromah iz Biblije živi sa sigurnošću da Bog intervenira u njihovu korist da bi im vratio izgubljeno dostojanstvo. Siromaštvo nije nastalo samo od sebe, već je plod egoizma, oholosti, gramzivosti i nepravde. Ta su zla drevna koliko i čovjek, ali su također grijesi čije posljedice trpe mnogi nevini, što dovodi do dramatičnih društvenih posljedica. Božje oslobođajuće djelo je čin spasenja prema onima koji su mu iskazali svoju žalost i tjeskobu. Okove se siromaštva razbija snagom Božjeg zahvata. U mnogim se psalmima opisuje i veliča ovu povijest spasenja koja nalazi svoj odraz u osobnom životu siromašnih: “Jer nije prezreo ni zaboravio muku jadnika, i nije sakrio lice svoje od njega; kad ga je zazvao, on ga je čuo” (Ps 22, 25). Sposobnost dana čovjeku da može kontemplirati Božje lice znak je njegova priateljstva, njegove blizine i njegova spasenja. “Jer si na moju bijedu pogledao, pomogao u tjeskobi duši mojoj [...] noge si mi na prostran put izveo” (Ps 31, 8-9). Ponuditi siromahu “prostran put” znači osloboditi ga od “zamke ptičarske” (usp. Ps 91, 3), izbaviti ga iz zamke postavljene na njegovu putu, kako bi njegov korak bio hitar i lak a njegov pogled na život ispunjen spokojem. Božje spasenje poprima oblik ruke koja se pruža siromahu, koja nudi gostoprимstvo, pruža zaštitu i omogućuje mu da iskusi priateljstvo koje mu je potrebno. Polazeći od ove konkretnе i opipljive blizine započinje istinski put oslobođenja. “Svi kršćanski vjernici i sve zajednice pozvani su biti Božje oruđe za oslobođenje i promicanje siromašnih, tako da se oni mogu potpuno uključiti u društvo. To prepostavlja da moramo biti pažljivi i čuti vapaj siromašnoga i priteći mu u pomoć” (Apost. pob. Evangelii gaudium, 187).

5. Obuzme me ganuće kad vidim kako se mnogi siromašni poistovjećuju s Bartimejem iz Markova Evandjela (usp. 10, 46-52). Slijepi prosjak Bartimej “sjedio je kraj puta” (r. 46) i čuvši da prolazi Isus “stane vikati” i zazivati “Sina Davidova” da mu se smiluje (usp. r. 47). “Mnogi ga ušutkivahu, ali on još jače vikaše” (r. 48). Božji Sin je čuo njegov vapaj: “Što hoćeš da ti učinim?” Slijepac mu reče: “Učitelju moj, da progledam” (r. 51). Ovaj tekst iz Evandjela zorno pokazuje ono što se u Psalmu najavljuje kao obećanje. Bartimej je siromah lišen temeljnih sposobnosti

kao što su vid i sposobnost da se uzdržava svojim radom. Koliki putovi i danas dovode do raznih oblika nesigurnosti! Nedostatak temeljnih sredstava za život, marginaliziranost kad osoba više nije u punoj radnoj snazi, razni oblici društvenog ropstva, usprkos napredcima koje je postiglo čovječanstvo... Koliki siromasi danas poput Bartimeja sjede kraj ceste i traže smisao svog postojanja! Koliki se pitaju zašto su se našli na dnu i kako od toga stanja pobjeći! Čekaju da im netko pristupi i kaže: "Ustani! Zove te!" (r. 49).

Nažalost, često se događa suprotno: siromasima se upućuju riječi prijekora i poziva ih se da šute i trpe. Ti su glasovi neskladni, često uvjetovani strahom od siromaha, koje se smatra ne samo siromašnima nego i ljudima koji donose nesigurnost i nestabilnost, odvojenima od svakodnevnih navika i, prema tome, osobama koje treba odbaciti i skloniti od očiju javnosti. Teži se tome da se stvori distancu između njih i nas, ne shvaćajući da se time udaljavamo od Gospodina Isusa, koji ne odbacuje siromaha, nego ih poziva sebi i tješi ih. Kako su samo prikladne riječi proroka koji se odnose na način života vjernika: "Kidati okove nepravedne, razvezivat' spone jarmene, puštati na slobodu potlačene, slomiti sve jarmove; podijeliti kruh svoj s gladnjima, uvesti pod krov svoj beskućnike, odjenuti onog koga vidiš gola" (Iz 58, 6-7). Djela poput ovih omogućuju oproštenje grijeha (usp. 1 Pt 4, 8), utirati put pravdi te da, jednom kad mi budemo ti koji budu vapili Gospodinu, on odgovori i kaže: Evo me! (usp. Iz 58, 9).

6. Siromasi su prvi kojima je dano prepoznati Božju prisutnost i svjedočiti njegovu blizinu u vlastitom životu. Bog ostaje vjeran svojem obećanju, ni u tamnoj noći ne uskraćuje toplinu svoje ljubavi i svoje utjehe. No, da bi se nadvladalo mučno stanje siromaštva nužno je da siromasi osjete prisutnost braće i sestara koji se brinu za njih i koji im otvaraju vrata svog srca i života i daju im osjećati se kao prijatelji i članovi obitelji. Samo na taj način možemo otkriti "spasenjsku snagu koja je na djelu u njihovim životima" i "staviti ih u središte života Crkve" (Apost. pob. Evangelii gaudium, 198).

Na ovaj Svjetski dan pozvani smo provesti u djelo riječi iz Psalma: "Siromasi će jesti i nasilit će se" (Ps 22, 27). Znamo da se u Jeruzalemu, nakon žrtvenog obreda, održavala gozba. Upravo je to iskustvo prošle godine obogatilo Prvi svjetski dan siromaha u mnogim biskupijama. Mnogi su našli toplinu doma, radost blagdanskog stola i solidarnost onih koji su blagovali s njima na jednostavan i bratski način. Volio bih da se i ove godine, a i ubuduće, ovaj Dan slavi u duhu radoсти zbog ponovno otkrivene sposobnosti za zajedništvo. Moliti se zajedno kao zajednica i dijeliti nedjeljni obrok je iskustvo koje nas podsjeća na najraniju kršćansku zajednicu, koju evandelist Luka opisuje u svoj njezinoj originalnosti i jednostavnosti: "Bijahu postojani u nauku apostolskom, u zajedništvu, lomljenju kruha i molitvama. [...] Svi koji prigrliše vjeru bijahu združeni i sve im bijaše zajedničko. Sva bi imanja i dobra prodali i porazdijelili svima kako bi tko trebao" (Dj 2, 42.44-45).

7. Nebrojene su inicijative koje kršćanska zajednica poduzima kako bi pokazala znak blizine i utjehe pred mnogim oblicima siromaštva koje imamo priliku vidjeti. Često suradnja s drugim stvarnostima, koja nije potaknuta vjerom već ljudskom solidarnošću, omogućuju pružiti pomoć koju sami ne bismo mogli realizirati. Prepoznavanje da je u golemom svijetu siromaštva naša sposobnost djelovanja ograničena, slaba i nedostatna dovodi nas do toga da pružamo ruke prema drugima, kako bi se uzajamnom suradnjom mogao na djelotvorniji način postići cilj. Nadahnjujemo se vjerom i imperativom ljubavi, ali znamo prepoznati i druge oblike pomoći i solidarnosti koji se, djelomično, odlikuju istim ciljevima, ne zanemarujući pritom ono što nam je vlastito, a to je voditi sve Bogu i svetosti. Dijalog između različitih oblika iskustava i poniznost u pružanju naše suradnje, ne tražeći da mi imamo glavnu ulogu, prikidan je i potpuno evandeoski odgovor koji možemo dati.

U služenju siromašnima nema mjesta borbi za prvo mjesto. Namjesto toga moramo s ponizno-

šću prepoznati da je Duh taj koji traži od nas djela koja su znak Božjeg odgovora i blizine. Kad pronađemo način da se približimo siromašnima, znamo da prvo mjesto pripada Njemu, koji je otvorio naše oči i naše srce obraćenju. Siromasi ne trebaju protagoniste, već ljubav koja se zna sakriti i zaboraviti dobro koje je učinila. Pravi protagonisti su Gospodin i siromasi. Onaj koji želi služiti je oruđe u Božjim rukama kojim Bog daje prepoznati svoju prisutnost i spasenje. Na to podsjeća sveti Pavao kad piše kršćanima u Korintu koji su se natjecali među sobom oko karizmi tražeći one najuglednije: "Ne može oko reći ruci: "Ne trebam te", ili pak glava nogama: "Ne trebam vas"" (1 Kor 12, 21). Apostol iznosi važno opažanje kad primjećuje da su dijelovi tijela koji izgledaju slabiji najpotrebniji (usp. r. 22); i da oni "koje smatramo nečasnijima, okružujemo većom čašću. I s nepristojnjima se pristojnije postupa, a pristojni toga ne trebaju" (rr. 23-24). Tako, dok Pavao daje zajednici temeljnu pouku o karizmama, on je ujedno uči evanđeoskom stavu prema njezinim najslabijim i najpotrebitijim članovima. Kristovi se učenici moraju kloniti osjećaja prezira ili pijetizma prema siromašnima; oni su, naprotiv, pozvani iskazivati im čast, davati im prvenstvo, uvjereni da su stvarna prisutnost Isusa među nama. "Zaista, kažem vam, što god učiniste jednomu od ove moje najmanje braće, meni učiniste!" (Mt 25, 40).

8. Ovdje možemo shvatiti koliko je naš način života dalek načinu na koji živi svijet koji užvisuje, povodi se i oponaša one koji imaju moć i bogatstvo, dok marginalizira siromašne i smatra ih otpadom i sramotom. Riječi apostola Pavla su poziv pružiti punu solidarnost, u duhu evanđelja, slabijima i manje nadarenim članovima Kristova tijela: "I ako trpi jedan ud, trpe zajedno svi udovi; ako li se slavi jedan ud, raduju se zajedno svi udovi" (1 Kor 12, 26). Slično tome, u Poslanici Rimljana, on nas potiče: "Radujte se s radosnima, plačite sa zaplakanima! Budite istomišljenici među sobom! Neka vas ne zanosi što je visoko, nego privlači što je ponizno" (12, 15-16). Ovo je poziv Kristova učenika; ideal kojem moramo neprestano težiti je da u nama "bude isto mišljenje kao i u Kristu Isusu" (Fil 2, 5).

9. Riječ nade je prirodni epilog kojem vjera usmjerava. Često su siromašni ti koji dovode u kriju našu ravnodušnost koja je duboko povezana sa shvaćanjem života koji je previše immanentan i povezan sa sadašnjosti. Vapaj siromaha ujedno je vapaj nade kojim očituje sigurnost da će biti oslobođen. Ova se nuda temelji na ljubavi Boga koji ne napušta one koji svoje pouzdanje stavljuju u njega (usp. Rim 8, 31-39). Kao što piše sveta Terezija Avilska u Putu k savršenstvu: "Siromaštvo je dobro koje u sebi sadrži sva dobra svijeta. Jamči nam veliki posjed. Time hoću reći da nas čini gospodarima svih zemaljskih dobara, jer nas navodi da ih preziremo" (2, 5). U mjeri u kojoj možemo raspoznati pravo dobro postajemo bogati pred Bogom i mudri pred samima sobom i drugima. Tomu je zaista tako: u mjeri u kojoj uspjevamo davati bogatstvu njegov pravi smisao i značenje rastemo u čovještву i postajemo sposobni dijeliti.

10. Pozivam braću biskupe, svećenike i osobito đakone, na koje su položene ruke za služenje siromašnima (Dj 6, 1-7), kao i Bogu posvećene osobe i vjernike laike – muškarce i žene – koji u župama, udrugama i crkvenim pokretima čine opipljivim odgovor Crkve na vapaj siromašnih, da žive ovaj Svjetski dan kao poseban trenutak nove evangelizacije. Siromasi nas evangeliziraju, pomažući nam svakodnevno otkrivati ljepotu evanđelja. Nemojmo propustiti ovu milosnu prigodu. Svi smo pozvani osjetiti da smo dužnici prema siromašnima, jer se, kad pružamo ruke jedni drugima, ostvaruje spasenjski susret koji jača našu vjeru, čini našu ljubav djelotvornom i ospozobljava našu nadu da i dalje sigurna kroči putom prema Gospodinu koji dolazi.

Iz Vatikana, 13. lipnja 2018.

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

Poruka predsjednika Odbora HBK za pastoral turista krčkog biskupa Ivice Petanjka

Nova turistička sezona u cijeloj našoj domovini, a posebno za sve one koji uz jadransku obalu i otoke prvenstveno žive od turizma, počinje s našim najvećim blagdanom Uskrsom. Već prije Velikog tjedna ugostitelji i njihovi djelatnici počinju s posljednjim pripremama i uređivanjem svojih objekata kako bi za sam Uskrs dočekali i ugostili prve posjetitelje i turiste.

Svjesni smo da o dobroj turističkoj sezoni najvećim dijelom ovisi materijalno stanje i napredak cijelog našeg društva i države. Zato se radujemo dolasku svakoga gosta. No, nikad ne smijemo izgubiti izvida da je svaki gost prije svega osoba, stvorena na sliku i priliku Božju, te kao takav zavređuje naše poštovanje i ljubav. Iz te perspektive nameće se potreba da se s jednakom ljubaznošću pristupa imućnjima kao i onim gostima koji su skromnijeg imovinskog stanja.

Svaki susret može biti obostrano obogaćenje, ako se događa u dobromanjernosti i otvorenosti, te i rad s turistima može doprinijeti našoj osobnoj izgradnji.

Naši gosti žele pronaći mir i okrijepu za tijelo, ali i za duh. Sigurno ste već doživjeli kako pojedini turisti i tijekom godišnjeg odmora zauzeto žive svoj kršćanski poziv te ga javno očituju stilom odijevanja, načinom prehrane te molitvom u određenim dijelovima dana kao i u raznim drugim prigodama. Neka nam u tome budu poticaj i nadahnuće da se i mi nikad ne sramimo svoje vjere nego da uvijek budemo spremni javno i odvažno posvjedočiti svoju pripadnost Kristu i Njegovoj Crkvi.

U tome smislu zašto u našim kućama i apartmanima turisti ne bi pronašli križ kao kršćansko obilježje i kao znak da znaju kamo su došli. Taj znak i nama samima treba biti podsjetnik tko smo i kako se kao vjernici Krista raspetoga i uskrsnuloga trebamo ponašati. Znak križa može biti snažno sredstvo navještaja Kristova evanđelja, a naš način života i uslužnost potvrda naše vjere.

Kao dobri domaćini, razveselite svoje goste i poslužite svoje turiste, ali u svemu svojem zalaganju nađite vremena i za sebe, za susret s Isusom u molitvi kako biste bogate duše i otvorena srca mogli svojom dobrotom i velikodušnošću oplemeniti goste koji su vam poslani da neko vrijeme budu vaši ukućani.

Neka vas i sve vaše goste, u životu i radu, na odmoru i na putu, prati Božji blagoslov.

† Ivica Petanjak
krčki biskup
predsjednik Odbora HBK za pastoral turista

Izjava Komisije „Iustitia et pax” Hrvatske biskupske konferencije

Čovjek po svojoj naravi teži uspostavi društva u kojem će živjeti slobodno, u skladu sa svojim vjerskim i svjetonazorskim uvjerenjem i vrijednostima, odnosno u skladu sa svojom savjesti. Stoga zabrinjava činjenica da se u posljednje vrijeme sve češće osporava pravo građanima da se slobodno izjasne o nekim društveno-političkim i svjetonazorskim pitanjima. Uočava se i određena isključivost od strane pojedinaca ili pojedinih interesnih skupina koji se ne ustručavaju i javno obezvrijedjavati uvjerenja i stavove koji su suprotni njihovim svjetonazorskim i ideološkim uvjerenjima. U takvom ozračju svjedoci smo sve učestalijega prizivanja pojma „savjest” kada se radi o nekim ključnim pitanjima koja se odnose na opće dobro u Hrvatskoj, prvenstveno kada su posrijedi vrijednosna i svjetonazorska pitanja ili opredjeljenja. Stoga Komisija Hrvatske biskupske konferencije „Iustitia et pax” smatra potrebnim izreći svoj stav o poimanju onoga što savjest

jest, ali i o pravu na priziv savjesti. To čini zbog toga što smatra da je nepoštovanje osobne savjesti i njezina uvjerenja nedopustivi pokušaj ugrožavanja ljudske slobode, a time neposredno i ljudskoga dostojanstva. Istodobno u tome prepoznaje duboke korijene mnogih problema s kojima se suočava hrvatsko društvo.

1. Moralni vid. Svaki čovjek posjeduje savjest kao zadnje subjektivno mjerilo svojega konkretnoga moralnoga djelovanja. Savjest nije autonomna instancija, nego se tijekom života oblikuje prema normama objektivnoga moralnoga reda, do kojih ljudi različitih kultura dolaze na različite načine. Kršćani oblikuju svoju savjest i na temelju Svetoga pisma te učenja crkvenoga Učiteljstva, koje tumači objektivni moralni red. Crkva stoga uči da je savjest „najskrovitija jezgra i svetište čovjeka, gdje je on sam sa svojim Bogom, čiji glas odzvanja u njegovojo nutrini“ (*Gaudium et spes*, br. 16). U tom smislu, savjest je izričaj dostojanstva svakoga čovjeka, a u kršćanskem smislu ona je bitna dimenzija čovjekove „sličnosti s Bogom“. Djelovanje po savjeti stoga je obveza svakoga čovjeka, jer zahtijeva od ljudskoga bića da djeluje kao homo moralis. Činiti nešto protiv uvjerenja vlastite savjesti, osobito ako osjećamo da je to zlo, istinski je grijeh. Dakle, ne postoji nikakav forum, institucija ili politička stranka koja čovjeku smije naložiti da čini nešto što on po savjeti smatra nedopuštenim ili štetnim. Takav bi pokušaj bio teško narušavanje čovjekova dostojanstva, čime širom otvaramo vrata totalnom relativizmu, a u konačnici i jednoumlju.

Savjest i sloboda idu zajedno, odnosno čovjekova sloboda temelji se na savjeti koju je potrebno trajno oblikovati u istini. To je potrebno zbog toga da bi se izbjegla pogrešna poimanja i primjena pojma savjeti u konkretnom životu. Prema tome, savjest se ne može poistovjetiti s osobnim poimanjem onoga što je dobro i zlo, s konkretnom individualnom prosudbom u pogledu svega, pa tako i vrjednota. Tako nije moguće da netko smatra kako mu je, snagom odluke vlastite savjesti, dopušteno ubiti nevino ljudsko biće, krasti, lagati i sl. To vrijedi za svakoga čovjeka, pogotovo kršćanina, a osobito vrijedi za izabrane predstavnike naroda koji su preuzeli odgovornost skrbiti za opće dobro, bez obzira na to kojoj političkoj stranci pripadali. Jer i onaj koji nije vjernik obvezatan je savjest oblikovati sukladno određenim objektivnim kriterijima moralnosti. Međutim, te objektivne kriterije svakako se ubraja i ono što sačinjava opće dobro zajednice.

2. Pravni vid. Sloboda mišljenja i izražavanje misli te sloboda savjeti i vjeroispovijesti temeljna su ljudska prava. U tom smislu i pravo na priziv savjeti zajamčeno je Ustavom Republike Hrvatske i međunarodnim pravom, a potvrđeno je, u više navrata, i u praksi Europskoga suda za ljudska prava. Države imaju obvezu poštovati pravo na priziv savjeti svakoga pojedinca, kako kroz odgovarajuće zakonodavstvo tako i kroz oblikovanje politika koje moraju poticati slobodu očitovanja savjeti. To se posebno odnosi na situacije u kojim donošenje odluke na temelju savjeti dolazi u sukob sa zahtjevima nadređenih te stvarne ili prepostavljene većine koja odlučuje o pitanjima od javnoga interesa, odnosno općega dobra.

Potrebno je stoga razlikovati pravo priziva na savjest pojedinca od poštovanja odluka određene političke stranke ili od očekivanja nadređenih. Stranački politički život u demokraciji pretostavlja djelovanje pojedinaca po pravilima stranke, dok se ona u demokratskoj proceduri ne promijeni. Bez tog pravila ne bi mogla funkcionirati demokracija. Međutim, kada je riječ o pitanjima vrijednosne orijentacije, tada sloboda savjeti pojedinca ima absolutnu prednost pred tzv. „stranačkom stegom“. Uspoređivanje „stranačke stege“ i prava na priziv savjeti ne samo da je nedopustivo, nego je i veoma opasno za budućnost demokracije u Hrvatskoj. Pozivamo stoga političke čimbenike u Hrvatskoj da trenutačne političke ili neke druge interese ne povezuju s pravom priziva na savjest.

Povijest poznaje izvrsne svjedočice savjeti, od ranokršćanskih mučenika do Thomasa Morea (1477. - 1535.), kojega je sv. Ivan Pavao II. u Velikom Jubileju (2000.) proglašio zaštitnikom političara i svih koji obnašaju službu svjetovne vlasti. On je, naime, kao i ranokršćanski muče-

nici, bio spremam u ime vlastite savjesti i zbog promicanja istine podnijeti trpljenje, poniženje i vlastitu smrt. Njih se stoljećima časti i poštuje kao svjetle primjere moralne neporočnosti. U Hrvatskoj je očito savjest podcijenjena i u društvenom i političkom životu postaje puka formalnost. Još uvijek zarobljeni određenim ideologijama, prioritetom postavljamo stranačku stegu i uskogrudne društveno-političke interese te se tako u jednom demokratskom društvu žrtvuje ono što je vrhunski cilj svake demokracije, a to je sloboda čovjeka. Ta činjenica mora zabrinjavati svakoga komu je stalo do toga da se hrvatsko društvo demokratski razvija i oslobođa jednoumnih robovanja.

Izražavajući zabrinutost zbog takvoga stanja, Komisija poziva i potiče sve odgovorne osobe i institucije u hrvatskom društvu na bezuvjetno poštovanje prava na slobodu savjesti kao pretpostavke istinske slobode čovjeka u demokratskom društvu.

U Zagrebu 18. lipnja 2018.

+ Đuro Hranić, nadbiskup đakovačko-osječki, predsjednik Komisije HBK-a „Iustitia et pax”

Prva sjednica novog sastava Vijeća za nauk vjere HBK

Uz to što je istaknuta potreba da se prate kretanja na području vjere i morala posebno na našem crkvenom i društvenom području, dogovoreno je da će članovi Vijeća za sljedeću sjednicu prirediti nacrte za nekoliko trajno aktualnih tema: teološka slika čovjeka, početak i završetak ljudskog života, grijeh u svijesti suvremenog čovjeka, sakramentalnost braka, duhovni pokreti u životu mjesne Crkve, moralna odgovornost u politici, gospodarstvu i javnom životu.

Vijeće za nauk vjere Hrvatske biskupske konferencije pod predsjedanjem sisačkog biskupa mons. dr. sc. Vlade Košića održalo je svoju prvu sjednicu u novom sastavu, u utorak 22. svibnja u prostorijama HBK u Zagrebu. Sjednici su nazočili uz predsjednika mons. Košića, prof. dr. sc. Ante Mateljan, prof. dr. sc. Tonči Matulić, prof. dr. sc. Mijo Nikić, prof. dr. sc. Ivan Antunović, doc. dr. sc. Richard Pavlić i doc. dr. sc. s. Valerija Kovač. Ispričali su se članovi: prof. dr. sc. Luka Tomašević, prof. dr. sc. Željko Tanjić, prof. dr. sc. Mladen Parlov i prof. dr. sc. Ivica Raguž. Na sjednici je za tajnicu Vijeća izabrana s. Valerija Kovač.

Prisutni članovi iznijeli su prijedloge za oblikovanje plana rada Vijeća za petogodišnje razdoblje. Uz to što je istaknuta potreba da se prate kretanja na području vjere i morala posebno na našem crkvenom i društvenom području, dogovoreno je da će članovi Vijeća za sljedeću sjednicu prirediti nacrte za nekoliko trajno aktualnih tema: teološka slika čovjeka, početak i završetak ljudskog života, grijeh u svijesti suvremenog čovjeka, sakramentalnost braka, duhovni pokreti u životu mjesne Crkve, moralna odgovornost u politici, gospodarstvu i javnom životu. Također je predložen projekt da se objave relevantni dokumenti Kongregacije za nauk vjere i Međunarodne teološke komisije uz popratne komentare.

Priopćenje Stalnog vijeća HBK o referendumskim inicijativama

Crkvi je, naime, stalo da se promiče i poboljšava proces političkoga odlučivanja tako da se, s jedne strane, omogućuje sloboda izjašnjavanja, i to što neposrednija, pravednija i odgovorna zastupljenost svih hrvatskih državljana u političkome životu, te da se, s druge strane, onemogućiti izigravanje i odstupanje od stavova i vrednoti za koje su zastupnici dobili povjerenje svojih birača.

Stalno vijeće Hrvatske biskupske konferencije na svojoj sjednici u Zagrebu, 3. svibnja 2018. godine, obaviješteno je da su župni uredi naših nad/biskupija minulih dana primali dopise od građanskih inicijativa: Istina o Istanbulskoj i Narod odlučuje glede prikupljanja potpisa za referendume sa zamolbom da o njima izvijeste vjernike u crkvama i omoguće prikupljanje potpisa u crkvenim prostorima. Autori navedenih dopisa ističu da su o tome obavijestili hrvatske biskupe,

HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA

što može stvoriti određene nejasnoće. Stalno vijeće Hrvatske biskupske konferencije smatra da takve aktivnosti nisu primjerene sakralnom prostoru, te da se o njima u crkvi ne daju obavijesti kako se ne bi opterećivalo nedjeljno bogoslužje.

Valja trajno imati pred očima ono što naglašava Drugi vatikanski sabor: „Politička zajednica i Crkva, svaka na svome osebujnom području, jedna o drugoj neovisne su i autonomne. Obje su, iako s različitog naslova, u službi osobnog i društvenog poziva istih ljudi“ (GS 76). Budući da svoje poslanje Crkva ostvaruje u demokratskom društvu, ona potiče svoje vjernike da pridonose humanijoj izgradnji društva, posebno kad je u pitanju promicanje čovjeka i dostojanstvo braka i obitelji (usp. GS 47-48).

Crkvi je, naime, stalo da se promiče i poboljšava proces političkoga odlučivanja tako da se, s jedne strane, omogućuje sloboda izjašnjavanja, i to što neposrednija, pravednija i odgovorna zastupljenost svih hrvatskih državljana u političkome životu, te da se, s druge strane, onemogućí izigravanje i odstupanje od stavova i vrjednota za koje su zastupnici dobili povjerenje svojih birača.

U tom vidu očekuje se da Kristovi vjernici laici zastupaju i promiču kršćanske vrjednote u pluralističkom društvu, kao i sve ono što služi većem razvoju demokracije i općem dobru društva. Ističemo kako je svaki vjernik slobodan poduprijeti nastojanje da se izravnim sudjelovanjem građana unaprjeđuju vrijednosti koje u sebi sadrži demokratski sustav i što jasnije čuje glas naroda, dakako uz poštivanje zakonskih okvira i pravnog poretku Republike Hrvatske.

O 120. obljetnici rođenja blaženoga Alojzija Stepinca, koji je trajno vidljivi kompas na putu istine, slobode i ljubavi zazivamo njegov zagovor uz pozdrav i blagoslov u Gospodinu.

Stalno vijeće HBK

ZADARSKA NADBISKUPIJA

BIBINJE, OŠ STJEPANA RADIĆA: ZNANSTVENI SKUP O BIBINJAMA – POZDRAVNI GOVOR mons. ŽELIMIRA PULJIĆA

Priključujem se pozdravima uglednih gostiju istim redom kako su pozdravljeni. Zahvaljujem na pozivu nazočiti otvaranju znanstvenoga skupa o Bibinjama u organizaciji našega Sveučilište, Općine Bibinje i Matice Hrvatske iz Zadra. Čestitam Organizacijskom odboru i Urednicima što su u program simpozija uključili zemljopis, povijest, gospodarstvo, kulturu, jezik i školstvo ovo- ga mjesta kroz minula stoljeća. Iako se često čuje floskula kako se ne „treba vraćati u prošlost i razmišljati o onomu što se davno zabilo“, znanstveni skup brojnim temama ne prihvaca to jer zna da je povijest svjedok vremena (*historia est testis temporum*). Ali, ona je i „magistra vitae“ učiteljica života, pa je pamćenje i bilježenje o onomu što se zabilo sastavni dio identiteta obitelji, zajednice i naroda. A spomen na povijesne događaje govori o našem ishodištu i ukorijenjenosti.

Istražujući svoju prošlost imamo prigodu sjetiti se silnih Božjih djela i čudesnih povijesnih zahvata, a to nam po brojnim arhivima otkriva ogromnu i vrijednu građu koja zaslužuje osobitu pozornost. U toj, naime, golemoj baštini -govorio je blaženi Pavao VI.- „sačuvani su tragovi prolaska Gospodnjega u ljudskoj povijesti“ (*transitus Domini*). Stoga, čuvati i istraživati prošlost arhivskoga blaga, pa to prenosići budućim generacijama, spada među važnije obvezе svih nas. Ovakvi skupovi daju nam priliku otkriti značenje povijesnoga sjećanja koje treba štititi i prenosići, oživjeti i vrjednovati.

Bibinje, koje se spominje još od 11. stoljeća, bit će objekt vašega proučavanja u povijesnim mijenjama i događajima. Poznato je kako su žitelji ovoga mjesta kroz dugu i tešku povijest opstali i ostali vjerni Bogu, Crkvi i domovini. Gdje su nalazili sigurnost, snagu i potporu? Možda bi se kratko i jezgrovito moglo reći: U vjeri utemeljenoj na sakramentima, kao i u poštivanju nedjelje i svakodnevne obiteljske molitve. A otvorenost životu kroz dugu i tešku povijest omogućilo im je opstati i ostati vjerni Bogu i domovini. Nije bilo rata koji nije direktno ili indirektno dotakao i samog Bibinja; kako po žrtvama i pustošenju, tako i drugim posljedicama koja rat izaziva. Usprkos svemu i teškoj povijesti mjesto je preživjelo zahvaljujući čvrstoj sinergiji vjere i obitelji. Posebice u otvorenosti prema životu što im je omogućilo kroz dugu i tešku povijest opstati i ostati vjerni Bogu, Crkvi, narodu i domovini. U to vidu može se govoriti o „Bibinjskom identitetu“. Nikakvo čudo da se u tom duhu čuje molitva i pjesma: „Čuvaj nam Bože Bibinje, to naše milinje“. Svima vama koji ćete svojim prilogom dati obol radu ovoga znanstvenoga skupa ili svojom nazočnošću očitovati interes za predložene teme „ovoga milinja“, želim plodno i uspješno zborovanje. Hvala na pozornosti.

Na tvoju riječ, Gospodine!

*Hvar: propovijed Zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića, zareditelja, na misi biskupskog ređenja
mons. Petra Palića za Hvarskog biskupa*

1. Za svako duhovno zvanje (đakonsko, redovničko, svećeničko i biskupsko) velimo da spada u područje „otajstava vjere“. Ono je, naime, „dar i otajstvo“ kako je govorio sveti Ivan Pavao II. Jer, u njegovom rađanju, hodu i rastu uključeni su Bog i čovjek, obitelj i zajednica vjernika, čitava Crkva. Bog je onaj koji prvi započinje razgovor, ali i očekuje odgovor, a u tome mu i drugi pomažu. Kad je papa Benedikt XVI. otvorio Svećeničku godinu (2010.), prisjetio se svoga prvoga župnika i rekao kako je bio „posve predan pastoralnoj službi“. Svaki bi svećenik mogao slično reći kako mu je svjedočanstvo i primjer župnika kojemu je posluživao kod oltara, bio poticaj i nadahnucće krenuti njegovim stopama. To bi mogao i mons. Palić posvjedočiti za svoga dugogodišnjeg župnika mons. Dučkića koji ga je dopratio do oltara. Apostolski rad naših svećenika i vjernost

Kristu koji ih je po imenu pozvao, odabrao i poslao, zaslužuju našu pozornost i zahvalu. Nije bez razloga sveti Ivan Marija Vianney, razmišljajući o neprocjenjivom daru kojeg svećenici predstavljaju za Crkvu i za čovječanstvo, pisao: „Kad bi svećenik shvatio koliko je velik, umro bi; ne od straha, nego od ljubavi. Jer, svećeništvo je ljubav Isusova srca”. Ova Ivanova rečenica ušla je u Katekizam Katoličke Crkve (br. 1589) kako bi se potkrijepilo veličinu svetoga Reda. To posebice imamo danas pred očima kad razmišljamo o daru punine svetoga Reda koja se ređenjem biskupa Petra događa u katedrali Svetoga Stjepana u gradu Hvaru.

Dragi Petre, kad sam početkom ožujka primio obavijest o tvom imenovanju hvarske biskupom, uputio sam ti čestitku sa željom da svu svoju brigu prepustiš i povjeriš Onome koji sve vodi i svime upravlja. A uhodane trase Tvojih časnih predšasnika Slobodana, Celestina, Fulgencija i drugih, dovoljan su ti smjerokaz na tom putu. Uz to mnogo je onih koji će pratiti svojim molitvama: od svećenika, redovnica i redovnika, do zauzetih i odanih vjernika laika ove časne biskupije. I dok harno zahvaljujem tvome predšasniku mons. Slobodanu Štambuku za sve dobro što je učinio na razini ne samo ove trotočke biskupije, već i diljem naše Domovine i šire, tebi čestitam na povjerenju koje ti je ukazano i želim neka Te Gospodin blagoslovi i čuva. Neka Te Krist, koji Te pozvao još od utrobe Tvoje majke Zore, ispunja radošću, hrabrošću i zahvalnošću. „Christus elegit te, gaudē!” Raduj se jer te Krist izabrao navješćivati Božje milosrđe ljudskom srcu i razumu. Raduj se, jer po tvojim molitvama i činima Riječ Božja će prebivati među nama!

2. Ovu radost danas osjećaju i dijele mnogi. Od svećenika i vjernika ove biskupije kojih si poslan predsjedati u ljubavi, preko tvoga rodnoga Janjeva i Janjevaca diljem Hrvatske, do Dubrovačke biskupije u kojoj si donedavno djelovao. Raduje se i tvoj pokojni otac Antun koji iz rajske visine prati i molitvama zalijeva ovu svečanost. Raduju se okupljeni nadbiskupi i biskupi kojima si kao generalni tajnik vjerno i odano služio. Tu su i brojni Tvoji prijatelji i kolege iz zemlje i inozemstva koji su došli svojom nazočnošću i svojom molitvom dati duhovnu potporu. U tom znakovitom činu molitvene nazočnosti slušamo jeku povijesti uobičienu u izreci i poticaju praocu našem Abrahamu: „Ne boj se, Abrahame, krenuti kamo te šaljem” (Post 15, 1). „Ne boj se, Izraele, ja sam te otkupio. Imenom sam te zazvao: Ti si moj” (Iz 43, 1). „Ne boj se poruga ljudskih i ne dršci pred njima, jer ja sam s tobom” (Jer 1,17). To su poticaji ohrabrenja koje Duh Sveti danas upućuje i tebi, dragi Petre, da se ne bojiš svojih slabosti kad Bog zove. Predaj se njegovoj Providnosti potpuno i bez pridržaja i on će te voditi. I sve ćeš moći u Onome koji te krije i jača.

Službu biskupa neki uspoređuju s ulogom svetoga Josipa kojega svečano predslavlje opisuje kao „vjernoga i mudroga slugu koji je postavljen kao otac i čuvar Svetе Obitelji”. Biskupi su također pozvani biti vjerni i mudri očevi i čuvari biskupijske obitelji. U stara vremena nazivali su ih „anđelima Crkve”, poput onih zabilježenih u Ivanovom Otkrivenju. Anđeli, naime, stoje pred licem Božjim i puno mole za povjerene duše. Tako i biskup ima biti čovjek molitve koji Bogu preporučuje i zagovara svoje stado. Analizom tekstova u kojima Isus govori i opisuje kakvi bi imali biti sluge kojima Gospodin povjerava svoja zaduženja, otkrivamo tri bitne odlike koje bi imale biti sastavnim dijelom redenikove osobnosti. To je vjernost u upravljanju povjerenim blagom, kao i mudrosti koja ne sudi prema željama i strastima, već se trudi otkrivati istinu i onda kad je neugodna. I treća odlika kojom Isus opisuje vjernoga slugu jest dobrota: „Slugo dobri i vjerni, uđi u veselje gospodara svoga” (Mt 25, 21).

3. Onaj, dakle, na koga se polažu ruke ima biti čovjek Božji, čovjek molitve, vjeran, pobožan, razborit i dobar. A njegova duša ima biti trajno otvorena Bogu jer zna da od njega dolazi svaki dobar dar. Nešto slično preporučuje i tvoj imenjak apostol Petar koji najprije upozorava starješine (čitaj: roditelje, svećenike, biskupe, odgojitelje, javne djetatnike...) „neka pasu i nadgledaju povjereni stado, ne prisilno, nego dragovoljno”. A onda s četiri jednostavna glagola opisuje što nam je svima činiti: „Sve poštujte, bratstvo ljubite, Boga se bojte, kralja častite” (2, 17). I pritom

podsjeća kako „valja trajno bdjeti i vojevati”. Jer, protivnik đavao obilazi „tražeći koga da proždere” (5, 9), pa mu „se valja oduprijeti stameni u vjeri” (5, 10). U svijetu, dakle, nesigurnosti i konfuzije biskup ima biti onaj koji vojuje, usmjerava i rasvjetljuje. Ovo posljednje dobiva svoje osobito značenje na otoku i u gradu kojega su već stari Grci nazvali svjetionikom, „Pharosom”. Biskupu „Pharosa”, dakle, pripada u zadatak biti svjetionikom koji usmjerava i rasvjetljuje.

Kao nasljednik apostola biskup snagom svetoga Reda postaje vidljivim principom i garantom jedinstva partikularne Crkve. I njemu je kao i alkaru potrebno „oštro oko i sigurna ruka”. O tomu slikovito govore usporedbe iz Svetog pisma koje opisuju službu biskupa kao „pastira, ribara, stražara, čuvara, oca, brata, prijatelja, tješitelja i učitelja”. Svaka od ovih slika ima svoju težinu, svoje značenje i obilježje. Posebice je upečatljiva uloga stražara koji bdije i uočava što se to u nejasnim okolnostima zbiva: „Budno oko uvijek gleda, sakrit mu se ništa ne da”, veli narodna mudrost. Stražar, naime ima srce i dušu mame koja bdije, gleda i djeluje. Kao ono Marija u Kani koja srcem majke i domaćice shvaća potrebu mladoženje pa veli: „Sine, vina nemaju” (Iv 2, 3).

4. Kao učitelj vjere i morala biskup je ne samo voditelj i liturg, već i učitelj vjere. On je javni svjedok evanđelja koji svjedoči što vjeruje, te prosuđuje i na primjeren način nalaže što se ima vjerovati. A u slučajevima otpada mora bez straha preuzeti ulogu proroka, pa odgovorno i hrabro naviještati kršćanske istine i prave vrjednote. I dok srcem dobroga pastira ide tražiti što je izgubljeno, neće se ustručavati govoriti o „krivim i zavodljivim ideologijama koje šire poluistine o čovjeku i svijetu”. Istim stavom jasnoće i odvažnosti on će opominjati i upozoravati i na procese nezdravih i neprihvatljivih ideja i nazora koji se mogu pojaviti i u vjerničkim redovima. Upravimo, stoga, svoje duše prema nebu i molimo zaufano i žarko za novoga biskupa Petra i poželimo neka kao „Kristov vojnik i Božji vitez” bude na visini zadataka koje mu Crkva danas povjerava. Stoga, sve nas koji smo došli nazočiti ovom otajstvenom događaju, liturgija potiče i poziva sudjelovati sabrano i pobožno u svetom obredu ređenja.

A kada se za koji trenutak don Petar bude prostro na zemlju, molit ćemo neka ga Otac nebeski obuče silom odozgora i obdari poniznošću, postojanošću i pouzdanjem u Boga. Taj „molitveni troplet” uputit ćemo nebeskoj Crkvi i posebice svetim hvarskim zaštitnicima Stjepanu i Prošperu. Naša pak skromna molitva, koju ćemo uputiti nebeskim svecima, posebice onima koji su našega roda i krvi, vanjski je izraz naše nemoći. Ali, i zaufane želje i molitve za Božjega odabranika koji je dar Crkvi, ovoj biskupiji i svome narodu. Molimo stoga neka i redenik bude dar ljubavi, darivanja i služenja. I neka bude biskup molitve, rada i reda. Neka poniznim srcem poput Marije stalno ponavlja, evo, službenika Kristova. I s apostolom Petrom ispovijeda “nisam dostojan, ali, na tvoju riječ, Gospodine, bacit ću mrežu” (Lk 5,5). Sudjelujmo, dakle, sabrano, s molitvom na usnama i s pjesmom u srcu kod ovoga svetoga obreda. Ovaj otajstveni događaj dar je don Petru i njegovoj Hvarskoj biskupiji. Molimo neka i on bude velikodušno uzdarje Bogu, Crkvi i povjerenom puku ove časne Hvarske biskupije. Gospodin koji gaje pozvao i odabrao, neka do kraja izvede ono što je započeo na njegovome krštenju, u Janjevu 1972. godine. Tako neka bude. Amen.

S Marijom u služenju ljudima, obiteljskom molitvom i zajedništvom

Nin: Svetkovina Gospe od Zečeva – propovijed mons. Želimira Puljića na večernjem misnom slavlju

1. Za koji dan, u četvrtak ovog tjedna, proslavit ćemo blagdan Isusovoga Uzašašća koje se zbilo na jednoj gori u Galileji. Isto tako na jednoj uzvisici, na Golgoti, pred samu smrt čuo se Isusov glas njegovom voljenom učeniku: „Ivane, evo ti majke“. Zbog toga je Marija i nakon uznesenja na nebo ostala u Crkvi uz svoje vjernike. I postala srcem Crkve, a s neba nastavila svoju majčinsku brigu i skrb za vjerne štovatelje na zemlji koji se oko nje okupljaju, s pouzdanjem joj se mole i ustrajno časte. Crkva je, dakle, prisutna u njezinome srcu, kao što je Marija nazоčna u pobožnosti svojih vjernika koji je časte i vole. Odmah na prvim stranicama Biblije, ona je zasjala kao obećana zora palom čovječanstvu.

ZADARSKA NADBISKUPIJA

Marija je prisutna ne samo na stranicama svetih knjiga, već i u srcu Božjeg naroda. Jer, kršćani ne mogu živjeti bez majke. Dovoljno je proći našim svetištima i osluhnuti molitve i uzdahe našeg čovjeka, da se osjeti prisnost s onom koja je utjeha, zagovornica i majka: „Gospe moja od sedam žalosti, čuvaj mene u mojoj mladosti. Volila bih da me zemlja pospe, nego Tebe uvriditi, Gospe. Gospe moja, sve u ruke tvoje: dušu tilo predajem ti svoje“.

U tom vidu Marija je kroz stoljeća bdjela nad Isusovom zajednicom. A pod njezinom zaštitom kršćani su se borili protiv brojnih zavođenja i krivih učenja. Crkva Isusovih učenika započela je svoj ovozemni hod s Marijom na Duhove u dvorani Posljednje večere. S njome će završiti i svoj hodočasnički put prema eshatonu, jer Marija ga prati svojom blizinom, naklonošću i brigom.

2. Da, Marija je uz Isusa u središtu Crkve. „Tamo je ona što svima je Mati“, pjeva joj naš pjesnik Domjanić. Nju se upravo najviše doživljava kao mati koja njeguje, pazi i štiti. Otuda i oni silni naslov u lauretanskim litanijama: Majko dobrog savjeta, Djelice vjerna i milostivna, vrata nebeska, pomoćnice kršćana, zdravlje bolesnih i utočište grješnika. Večerašnji odlomak iz evanđelja prikazuje Mariju kako radosno hiti svojoj rođakinji Elizabeti da bi joj služila u danima poroda. Naime, čim je doznala da je njezina rođakinja u blagoslovjenom stanju, Marija je odlučila poći u pohode starici Elizabeti i biti joj blizu tih dana. Ljubav ju je nagnala na daleki put u Gorje kako bi joj bila pri ruci. A pri samom susretu, čuli smo, Elizabeta zahvaljuje Bogu i veliča Mariju da je blagoslovljena.

U kontekstu ovog biblijskoga izvješća, a u godini kad se pripremamo na treći susret hrvatskih katoličkih obitelji u rujnu u Solinu, pitamo se koliko su današnje obitelji ispunjene spremnošću zajedništva i služenja?! Jesu li prožete molitvenom duhovnošću kako bi bile kadre odoljeti nemilosrdnom nasrtaju materijalizma, ateizma, potrošačke groznice i hedonizma?! Ima li po našim župama pobožnih Elizabeta koje su spremne skrovito, zauzeto i predano veličati Mariju riječima molitve: „Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovjen plod utrobe tvoje Isus?“ Ima li u ovom mjestu i diljem Nadbiskupije pobožnih i odanih žena koje su poput Marije spremne služiti, pomagati, pa tako vršiti volju Božju, kako u svojoj kući, tako i u susjedstvu i na radnom mjestu? Ima li još žena i ljudi koji „služenje drugima“ smatraju svetim poslom i zadatkom? Ili pak, zavedeni izopačenim ideologijama i lažnom emancipacijom smatraju kako služenje ponižava čovjeka!

3. Ovo mi se čini važnim i potrebnim naglasiti u kontekstu evanđeoskog izvješća o Marijinom služenju rođakinje Elizabete. Siguran, braćo i sestre, da ćete se složiti kako riječ „služenje“ iščezava iz našeg vokabulara. I što je još gore: ima sve više ljudi koji služenje smatraju nedostojnim „oslobođenoga čovjeka“ i „emancipirane žene“. Moramo kao vjernici biti svjesni opasnosti da će naše kršćanstvo bez znakova zajedništva i ljubavi, te bez jasnih dokaza služenja u Marijinom duhu, sličiti „zavaravanju sebe i drugih“. Jer, po čemu će nas prepoznati naš Učitelj Isus Krist kad dođe suditi svijetu?! Pa, sam je dao prepoznatljive znakove temeljem kojih će nas pozvati k sebi u svoje kraljevstvo: „Bio sam gladan i nahranili ste me, žedan i napojili ste me. Bio sam umoran i poslužili ste me..“

Marija nas u svojim svetištima uči kako pomagati potrebnima. Majka Božja i naša majka, koju ovdje častimo kao „Gospu od Zečeva“, predstavlja se kao model i uzor na tom putu. Nju je Pavao VI. opisao kao „djevicu koja moli, služi, žrtvuje se i prinosi“. Naši su je očevi nazivali svojom odvjetnicom i zagovornicom. Jer, branila nas je od bijesnih dušmana i čuvala od kužnih bolesti. Njoj, koja majčinski osjeća dramu borbe dobra i zla, svjetla i tame, poznata su sva naša stradanja. Ona je „početak boljeg svijeta“ (mundi melioris origo) kako stoji uklesano na Trškom Vrhu. S njom i njezinim Sinom, Isusom Kristom, želimo graditi svoju sadašnjost i budućnost.

4. Okupljeni ovdje, na ovom našem starom hrvatskom tlu, obećavamo Njoj i njezinome Sinu da nećemo živjeti kao pogani, koji Boga ne poznaju i život ne poštuju! Želimo ovdje, kao i naši očevi

prije 40 godina u Branimirovoj godini, potvrditi svoj krsni savez s Bogom i obnoviti pradjedovski zavjet vjere u Isusa Krista i vjernosti Katoličkoj Crkvi! Želimo njegovati zajedništvo protkano služenjem, koje nalazimo u obitelji, jer je ono obilježeno zajedništvom stola. Obiteljski stol, naime, mjesto je gdje sustolnici jedni s drugima razgovaraju. Komunikacija se odvija riječima i neverbalno, a njezini članovi vode brigu jedni o drugima. Zato, obitelj ima biti glavnem brigom Crkve i društva. Isus, koji je utemeljio Crkvu, rodio se u obitelji, pa tako posvetio sve obitelji. A nije htio Crkvu kao masu, organizaciju, kao neku nadgradnju društva.

Rođenjem u obitelji želio je neka njegovi budu „zajednica braće i sestara“ (Mt 23, 8), zajednica stola i dobara, zajednica međusobne ljubavi. U tom vidu Djela Apostolska izvješćuju kako je „u mnoštvu onih, koji su prigrili vjeru, bilo jedno srce i jedna duša“, te kako „nitko od njih nije zvao svojim ništa od onoga što je imao, nego im sve bijaše zajedničko“ (Dj 4, 32). To su obilježja koja bi trebala resiti obitelj i svaku gradsku, županijsku i narodnu zajednicu. Ona su stoljećima bila prepoznatljivi znak našeg narodnog i kršćanskog identiteta, a sažeta su u onom geslu iz Branimirove godine u Ninu: hrvatska katolička obitelj dnevno moli i nedjeljom Misu slavi! Neka ono ostane prepoznatljivim znakom i naše budućnosti. Gospo od Zečeva, moli za nas. Amen!

Bleiburg je opomena i poziv gledati na prošlost očima vjere – s pogledom uprtim u Onoga koji vodi povijest ljudi i naroda

Bleiburg: Misa na 73. godišnjicu obilježavanja Bleiburške tragedije i križnih puteva – propovijed mons. Želimira Puljića

Uvod u Misu

– Prije četiri godine (13. rujna 2018.) bio sam na Misi koju je predvodio papa Franjo u Redipugli povodom stote obljetnice početka Prvoga svjetskoga rata. U tom mjestu, naime, nalazi se spomen-groblje od 100187 poginulih vojnika. Ogromna površina uzbrdice prekrivena bijelim križevima, od kojih je identificirano samo 39857. Drugi nemaju ni imena, ni porijekla odakle dolaze. Bog zna koliko je i naših zemljaka tamo izginulo. U toj prigodi papa Franjo je rekao da je „svaki rat ludost“, te da „čovječanstvo ima razloga još uvijek plakati, jer na tom mjestu dogodio se „besmisleni pokolj od sto tisuća ljudi“ kako je to stradanje opisao tadašnji papa Benedikt XV.

– Prije 73 godine u ratnom dnevniku Petoga Britanskoga korpusa (od 15. svibnja 1945.) zapisano je kako je „kod Dravograda stiglo dvjesto tisuća hrvatskih vojnika koju prati silno mnoštvo civila“ (u Dnevniku стоји pet stotina tisuća). Toga dana, naime, hrvatska je vojska razoružana, pa skupa s civilima izručena Titovim partizanima, s nakanom da se vrate u Hrvatsku. Nažalost, veći dio njih završio je na stratištima od onih 1700 dosada otkrivenih masovnih grobnica diljem Slovenije, Hrvatske, BiH i Srbije. Većina ih nema još ni groba, ni imena.

– Stoga, ovdje gdje je započeo njihov križni put, godišnje ih se sjećamo, za njih i njihovu ožalošćenu rodbinu i prijatelje molimo. I želimo mir i pokoj dušama njihovim. A da bi Gospodin, koji nas je danas sabrao sa svih strana svijeta na ovo Bleiburško polje, primio i uslišio naše molitve i vapaje, očistimo svoje srce i pokajmo se iskreno za sve naše grijehe i propuste kako bismo doстојno proslavili ova sveta misna otajstva. Ispovijedam se...

Homilija

1. Euharistijsko slavlja koje počinjemo slaviti vodi nas na Kalvariju na kojoj se dogodila žrtva po kojoj smo spašeni i otkupljeni. Osnazeni Kristovom smrću i uskrsnućem mi se bez straha i bojazni obraćamo Ocu nebeskome i kličemo: Isuse, spasi nas! Kriste usliši nas! Bleiburg je metafora mučenja, progona i pogibije silnog mnoštva naših sunarodnjaka. Zato se ovdje svake godine spominjemo u molitvama svih znanih i neznanih stradalnika koji su bez procesa i suda umirali po logorima i grobištima: od Dravograda, Maribora i Tezna do Ogulina i Gosića, od Maceljskih

ZADARSKA NADBISKUPIJA

šuma i Jazovke do Jasenovca i Gline, od Križevaca i Bjelovara do Srijemske Mitrovice, Sarajeva, Foče, Zenice i Mostara. Crkva je duhom molitve i pijeteta od samih početaka imala praksu moliti za pokojne, kako u crkvama tako i na mjestima gdje su poginuli ili bili pokopani. I ovogodišnje okupljanje vas hodočasnika iz svih dijelova Lijepe Naše, Europe i svijeta u znaku je vjere, molitve i poštovanja prema žrtvama kolektivnog stradanja koje su počinili partizani po okončanju Drugog svjetskog rata, a koje se desetljećima zatiralo, pravdalo ili umanjivalo.

Sve vas, dragi hodočasnici iz Hrvatske, BiH, Austrije, Europe kao i sve u Domovini i inozemstvu koji nas pratite posredstvom radija i televizije. Ova svečanost vodi nas sedam desetljeća unatrag. I dok neki pitaju treba li se stalno vraćati u prošlost i razmišljati o onomu što se davno zabilježilo, Jahve u Bibliji određuje neka se događaji ne zaboravljaju i neka se svake godine obilježavaju. Pamćenje je sastavni dio identiteta obitelji, zajednice i naroda. A sveta Misa, kao veliki spomen i sjećanje na svetu gozbu ljubavi, osobito je mjesto našeg urastanja u hod pamćenja i spasenjske povijesti. Ona je znak i naše kršćanske odgovornosti za lice Domovine koje treba odsjevati u njezinim uredbama i zakonima. Jer, „ako Gospodin kuću ne gradi, uzalud se muče graditelji“ (Ps 127, 1). Istina, ima ih koji misle kako je „domovina ostatak iz romantičarskog doba“. Mi sljedbenici starozavjetnih obećanja i svjedoci uskrsnih zbivanja vjerujemo kako Domovina ima svoje teološko mjesto u našem hodočasničkom životu. Naime, otkad je Krist ušao u ovaj svijet i prošao zemljom čineći dobro, on je usmjerio ljudski hod prema nebeskoj domovini.

2. U odnosu prema ovozemnoj i nebeskoj domovini izvrstan primjer pruža nam naš sunarodnjak sveti Leopold Bogdan Mandić koga danas liturgijski slavimo. On se rodio u zaljevu hrvatskih svetaca, u Herceg-Novom, u obitelji Petra i Karoline, rođene Carević, kao predzadnje jedanaesto dijete. Pradjedovi su mu porijeklom iz Bosne, odakle su u bijegu ispred Turaka stigli u Zakučac u drevnu Poljičku republiku, a odatle u Boku Kotorsku. Svojih zadnjih četrdeset godina Leopold je proveo u Padovi gdje je njegova „zlatna ruka“ blagoslovljala i penitente odriješivala. Kako je lijepo imati prijatelja „zlatne ruke“, koji razumije i pomaže djelima i savjetima. A poznato je da su ga tražili radnici i studenti, profesori, intelektualci, vojnici i časnici, časne sestre i redovnici, svećenici i biskupi.

Ljudi su se stoljećima obraćali svecima u različitim potrebama i prigodama, a svetišta, kapele i oltari bili su i ostali okupljašta vjernika koji pomoći traže. Osobito su to bila marijanska svetišta kao „sklonište duša, ribara i mornara“, gdje „vise zavjetni darovi, siromašnog, pobožnog puka, a mnoge uzdahe čula je Gospina slika stara“ (Alfirević). A takvih mesta i ljudskih potreba bit će dok je vijeka i svijeta. Jer, čovjek se sâm ne može spasiti, pa mu je potrebna pomoći i zagovor s neba, kao i savjet dobrih i svetih ljudi. A naš Leopold je to znao lijepo i umješno obavljati. Stoga su mu ljudi rado dolazili, svoje grijeha i slabosti isповijedali i vraćali se preporođeni i s blagoslovom svojim domovima i svojim obiteljima.

3. Vratimo se za trenutak temi ratnih užasa, patnje i muka znanih i neznanih stradalnika diljem Europe, od rimskih careva iz prvih stoljeća, do veleprevrata u Francuskoj (1789.) i onoga u Rusiji (1917.). Ovih dana napisao je jedan komentator kako se „ista priča ponavlja već stoljećima“. Tako je, veli on, „ideja jednakosti, bratstva i slobode svojom revolucionarnom metodom proizvela pod brojnim glijotinama more nevine krví diljem Francuske“. Isto se ponovilo kad je u Europi došlo do sraza dviju bezbožnih ideologija fašizma i komunizma tijekom Drugoga svjetskoga rata. Naime, borba za društvenu jednakost pod zastavom „klasne ideologije“ urodila je užasima Gulaga i Golih otoka. A ideja nacionalne slobode pod „sotonskom firmom rasnih zakona“ urodila je užasima ubijanja i koncentracijskih logora (A. Mateljan, Svetio Duje 2018).

Pogledajmo sada dva primjera. Jedan iz okružja opake i bezbožne ideologije fašizma, a drugi iz okružja opake i bezbožne ideologije komunizma; otprilike u isto vrijeme. Mlada Židovka Etty Hillesum nastradala je 1943. u Auschwitzu. U njezinom dnevniku čitamo: „Vjerujem da mogu

podnijeti sve nevolje života i ovoga vremena. I kad opasnost postane bezizlazna, pa ne znam kako do slobode, uvijek mi ostaju sklopljene ruke i molitva na koljenima“. Kolike su se takve molitve uzdizale nebu u susretu s nasilnom smrću iz brojnih stratišta diljem Europe? Posebice iz onih 1700 masovnih grobišta u kojima su stradali naši sunarodnjaci diljem Slovenije (600) i Hrvatske (850), BiH (90) i Srbije (180). Njima su se danonoćno pridruživali članovi njihovih obitelji, prijatelji i rodbina. Oni su, naime, u tim tamnim trenutcima mržnje, prezira i progona, upućivali svoje molitve Svjetlu života s nadom ponovnoga radosnoga zagrljaja.

4. To dobro oslikava potresno „Pismo nerođenom dijetetu“ koje je napisala Ivanka Škrabec, žena slovenskoga domobrana koju su partizani umorili 3. lipnja 1942. skupa s dijetetom u njezinoj utrobi (Roman Leljak, Huda jama, 2015.). Jedne večeri, naime, odveli su je do šumarka i zapovjedili neka sama iskopa grob. Molila ih je žarko neka je puste živjeti još koji mjesec dok joj se rodi dijete, koje je očekivala s osobitom radošću i blaženom čežnjom. A ono je bilo plod kršćanske ljubavi u kojoj je živjela sa svojim mužem Francom. Molba je bila grubo odbijena. A nastrani zapovjednik je odlučio kako „jedna takva baba nije ni metka vrijedna“, pa su je zvјerski zadavili i bacili u rupu koju je sama iskopala. Ova je mučenica prije smrti napisala potresne riječi svomu nerođenom dijetetu:

„Još nekoliko sati i bit će kraj moga života o, moj nježni anđele! Kako bih voljela vidjeti tvoje namjano lice, koje bi me razveselilo! O, moje dijete, moj nježni, bijeli cvijete! Nikada ne ću vidjeti tvoje bijele ručice. Mirno spavaj blizu moga srca, koje te toliko voli. Kad sam te prvi put osjetila u tijelu počela sam sanjati kako ću te donijeti u Božju blizinu, da te oblijе krsna voda. Nažalost, doskora oblit će te moja krv. S majčinom krvljу, punom ljubavi, bit ćeš kršteno... A onda u nebu, moj nježni anđele, vidjet ću tvoje lice, a ti svoju majku. Tada ćeš prvi put izgovoriti: Mama“. Hvala ti, Ivanka, na ovom divnom svjedočanstvu čestite žene i majke. Neizmjerna ti hvala što si svoje srce oslobođila od osjećaja mržnje prema onima koji su te mučili i zadavili. Hvala ti što i nas potičeš gledati na Blajburšku tragediju nekim drugim i drugaćijim očima; očima vjere i opomene, očima nade i pouzdanja. Zbog toga nam je Bleiburg opomena i poziv gledati na prošlost očima vjere i s pogledom uprtim u Onoga koji vodi povijest ljudi i naroda.

5. Vrijeme u kojem živimo traži nove ljudе, stvaratelje novog svijeta, nove i drugačije Hrvatske i Europe. Na potezu su angažirani kršćani koji se nadaju, vjeruju i ljube, koje prožima duh evanđelja pa su kadri živjeti i svjedočiti mir, ljubav i toleranciju. Pred iskustvom netrpeljivosti zbog čega su i Hrvatska i Europa u XX. stoljeću gorjeli u plamenu mržnje i prezira, današnji poklonici Kristovoga križa i štovatelji križnih putova naše stradale braće, osjećaju se pozvanima svjedočiti i propovijedati utopiju mira, ljubavi, praštanja i povjerenja, kako bi nas Gospodin očuvao od „kuge, glada, rata i zla vremena“. A našoj Domovini udijelio trajnu stabilnost i toliko žuđen mir i slobodu, koju su nam izvojevali naši hrabri branitelji.

Zahvalni smo Bogu za očeve i majke jer su stoljećima bili postojani i vjerni svojim korijenima i svojoj povijesti, te bili ponosni na svoje kršćansko i hrvatsko ime. Radosni smo i zbog tolikih mladih koji su otkrili Krista kao jedinoga i pravoga prijatelja komu mogu povjeriti svoje brige i svoje probleme. Nedavno sam to osjetio u Ciboni na koncertu mladih koji su dva i po sata pjevali Isusu, Mariji, Duhu Svetome sa znakovitim naslovom „Progledaj srcem“. Gledati srcem pomaže nam Isus koji se zato rodio i čovjekom postao kako bi nas spasio i otkupio. I ostavio nam svoju riječ i euharistiju kao našu popudbinu i hranu. A euharistija, koju slavimo i namjenjujemo za našu stradalnu braću, „napunja dušu milošću i otvara zalog buduće slave“. Ona nas osposobljava gledati stvari nekim drugim očima; očima srca i vjere, pa već ovdje anticipiramo novo nebo i novu zemlju. Ona nam najavljuje uskrsno svjetlo po kojemu bivamo sposobni „gledati srcem obećanja buduće nade“. I otkrivati kako brojna stradanja i žrtve za slobodu imaju svoj puni smisao samo ako ih se poveže s kalvarijskom žrtvom Sina Božjega koji nas je svojom mukom, smrću i uskr-

snućem spasio i oslobođio. I utemeljio Crkvu u kojoj nastavlja po euharistiji živjeti među nama.

6. Isus je, dakle, među nama; naša popadbina i neprolazna hrana koja nam je potrebna na putovanju u ovom prolaznome svijetu. U svakoj svetoj Misi obnavlja se milost križa i otkupljenja. Teče i struji novi Božji život koji nam je Krist zaslužio svojom mukom, smrću i uskrsnućem. Stoga, Njemu, jedinome Otkupitelju i Spasitelju čovjeka, danas na Blajburškom polju kličemo i molimo: Dođi Gospodine Isuse! Dođi k nama i nahrani nas svojom Riječju i svojim Tijelom. Dođi u pohode hrvatskome puku i svim narodima ovoga staroga kršćanskog kontinenta Europe. Pohodi sve naše obitelji koje se raduju Trećem susretu hrvatskih katoličkih obitelji, u rujnu u Solinu.

Ponovi i nama ono što si rekao svojim učenicima u Dvorani Posljednje večere: Vi ste prijatelji moji! Prijateljstvo s Tobom u dobrim i teškim danima bilo nam je izvorom sigurnosti. Ono neka ostane i zalogom naše budućnosti kako bismo bili i ostali vjerni tvome evanđelju, te bili trajno spremni služiti Tebi, braći, Crkvi i Domovini. U duhu one starodrevne pjesme i molitve koju je spjeval isusovac Petar Perica kojega su partizani godinu dana prije Bleiburga ubili skupa sa 60 dubrovačkih intelektualaca na otočiću Daksi, 25. listopada 1944. Ovu je pjesmu napisao prije 120 godina (1900.) za posvetu hrvatske mladeži Srcu Isusovu: „Isukrste srcu tvom, s nama naše se kune dom! Dušom, tijelom vijek sam tvoj, za krst časni bijuć boj! Slava ti kralju, slava ti Kristu. Pred tobom sve je pepeo prah. Dokle smo tvoji, tko nam što može. Ti si nam snaga ljubav i strah“. Amen.

Kako prepoznati tragove Božjeg Duha u nama i u našem okružju

Zadar: Svetkovina Duhova u katedrali sv. Stošije – propovijed mons. Ž. Puljića

1. Na stranicama knjige Postanka nalazimo opis kako su ljudi „odlučili podići toranj do neba“ i izgraditi Babilonsku kulu koja će učiniti Boga suvišnim u njihovom kraju. Događaj se davno zbio, ali ima svoju poruku za nas i za naše vrijeme. Već pola stoljeća narodi ovoga staroga europskog kontinenta raspravljaju o „novoj izgradnji društva“ i novoj europskoj zajednici. O kakvoj to zajednici govore? Na kakvim je temeljima žele graditi? Od kakvog su materijala njezine opeka kojom suvremenici zidari grade današnje nebodere? Prihvaćaju li suvremenici graditelji Europe raznolikosti i posebnosti krajeva, vjere, mentaliteta i naroda? Budući da su naši očevi stoljećima stvarali ovo što imamo, važna nam je jasnoća odgovora na ta pitanja. Nije nam, naime, svejedno hoće li nova Europa koju želimo i sanjamo prihvatići sve naše raznolikosti koje smo naslijedili.

Domovina, međutim, koju izgrađujemo prolazna je kategorija. Ona je naše prolazno gnijezdo; teren, zemlja i prostor u kojem se rađamo, rastemo, starimo i umiremo. No, taj „prostorni plan“ koji ovdje u slobodi stvaramo, mora dati prostora ne samo biljkama, životinjama i ljudima, već mora predvidjeti mjesto Bogu i anđelima njegovim. Ne smijemo, naime, protjerati Onoga koji je sve to divno stvorio i po Sinu svome obnovio. I svog nam Duh ostavio koji će nas uvesti u punu istinu. A jedna od tih istina je da se u ovom prolaznom svijetu za vječnost spremamo. A to slikovito „nebom nazivamo“. To nije nebo koje su graditelji Babilonske kule htjeli osvojiti, nego ono nebo kamo su apostoli netremice gledali kako Isus pred njihovim očima odlazi na Uzašašće. A dvojica anđela im govore: „Ljudi Galilejci, što stojite i gledate u nebo. Ovaj Isus će isto tako doći kao što ste ga vidjeli da sada odlazi“.

2. Mi se, dragi krizmanici, nalazimo u tom međuprostoru Isusova odlaska i ponovnog dolaska. On nam je ostavio zapovijed ljubiti Gospodina svim srcem svojim i svim umom svojim. A njegove zapovijedi čuvati kako bismo u njemu ostali i snagu Duha Branitelja primili. To je onaj Božji Duh komu se danas usrdno molimo i pjevamo: „Dođi Duše presveti, sa neba nas posjeti, zrakom svoje milosti. Jer, bez Božanstva Tvojega čovjek je bez ičega, tone sav u crnom zlu“. Povijest ljudi je pokazala kako je puno tame i zla posijano među ljudima, jer se Božju pomoći i njegovo svjetlo nije prihvaćalo, već odbacivalo. Zbog toga je Isus na Posljednjoj večeri onako žarko molio za svo-

je učenike: „Oče, sačuvaj ih u svom imenu. Svijet ih mrzi jer nisu od svijeta. Ne molim te da ih uzmeš sa svijeta, nego da ih očuvaš od Zloga“.

Ne čini li vam se, dragi krizmanici, kumovi i roditelji, da je vrlo aktualna ova Isusova molitva?! I kod nas u Hrvatskoj i u cijeloj Europi koja se malo pomalo udaljava od Boga i njegovih zapovijedi. Znamo da je stoljećima ovaj stari kontinent „ugrađivao opeke u svoju kulturu, znanost, zdravstvo i zakonodavstvo uzete iz biblijske riznice duhovnosti“. I trudio se i nastojao da odgojni sustav i ustav, zakoni i propisi budu u kakvom-takvom skladu s dekalogom Božjih zapovijedi, moralnim vrjednotama i kršćanskim zasadama. Danas, međutim, svjedočimo kako zbog utjecaja ateizma i vjerske ravnodušnosti suvremeno društvo sve više je „u neskladu upravo s Božjim i kršćanskim propisima i normama“. Dapače, osjećamo da ateizam nastupa vrlo agresivno prema kršćanskom moralu i stavovima Katoličke Crkve na svim razinama u društvu i u medijima. Dovoljno je prelistati stranice dnevnog tiska da se osjeti „otklon Isusovoga programa i prijezir onih koji slijede Krista i njegovo evanđelje“. Jer, predbacuje im se da „koće razvoj povijest i vraćaju nas u Srednji vijek“. Ponovno slušamo govor „komesara komunizma koji bi religiju stjerati u sakristiju“, a Crkvu spriječili da se očituje na društvenom, odgojnem i kulturnom području. Istina, suvremeni demokrati „ne brane ljudima vjerovati; ali privatno, u prostorima kulta, u obitelji i u krugu istomišljenika; ne na ulici, tribinama, školi, radu ili televiziji. Tamo, po njihovom sudu „nije primjereno a ni dopušteno unositi svoje opeke“, pogotovu ako su obilježene kršćanskim bojama.

3. U tom kontekstu, dragi krizmanici, shvaćamo zašto Isus na svojoj Posljednjoj večeri onako žarko „moli Oca neka one, koje mu je dao, očuva od utjecaja Zloga“. I zbog čega traži i zahtjeva da „njegove zapovijedi držimo i čuvamo“ ako želimo ostati s njime povezani? Koje su to zapovijedi koje nas s njime povezuju? Davno ih je Mojsije dobio urezane na dvije ploče na brdu Sinaju. A u njima je opisan naš odnos prema Bogu i bližnjemu: Ljubiti Boga iznad svega, a bližnjega svoga kao sebe samoga. Eto, to je ono što Gospodin želi, kad nas priateljima naziva i traži da ljubimo jedni druge i da zapovijedi njegove čuvamo. Po tomu će ljudi prepoznati da smo njegovi i da ga poznajemo. Nije, naime, dovoljno znati što vjerujemo. Potrebno je pokazati da nam je vjera u životu bitna i da bez Isusa ne možemo. Vi ćete, dragi krizmanici, doskora primiti pečat Duha Svetoga. Primit će njegovih sedam božanskih darova: mudrost, razboritost, znanje, savjet, jakost, pobožnost i strah Božji (Iz 11,2). Ovi će vam darovi pomoći da budete sposobni držati Božje zapovijedi i ostati u ljubavi njegovoj. Hoće li ti darovi biti prepoznatljivi u vašem životu? I kako će ljudi moći prepoznati tragove Božjeg Duha u vama i u vašem okruženju?

Evo ti, brate i sestro, u tom pogledu kao pomoći nekoliko usmjerenja: Darova, a ni tragova Duha Božjega neće biti ako se ljudi Bogu ne mole (ujutro, po danu, a ni u večer). Evangelist Luka opisuje prvu kršćansku zajednicu, koja je bila osnažena darovima Duha Svetoga, kao „zajednicu postojanu u nauku apostolskom, lomljenju kruha i u molitvama“ (Lk 2, 42). Molitva je, dakle, jedan od bitnih i prepoznatljivih znakova Isusovih učenika. Nema plodova Duha ako se Boga prezire ili ne daj Bože vrijeda ili psuje njegove svetinje. Neće ga biti tamo gdje se na Misu ne ide, u sakramentalnom životu ne sudjeluje, nedjelju i zapovjedne blagdane ne poštuje. Tamo gdje je nedjeljom važnija gostiona i birtija, nego Euharistija. Isto tako nema Duha gdje nema posluha; gdje se ne sluša roditelje, ne poštujemo učitelje i starije. Sigurno je kako ne možemo očekivati darove njegova Duha, ako zavidimo, svađamo se ili tučemo s braćom, sestrama, susjedima. I ne pokoravamo se Božjim zapovijedima, Crkvi i njezinim odredbama. Evo ti, stoga, nekih znakova kako možeš prepoznati imaš li Duha Božjega: Ako voliš Isusa, njegovu majku častiš i njeguješ duh molitve, čitaš Svetu Pismo i opslužuješ nauk Crkve Katoličke; ako si u kući poslušan, u crkvi pobožan, u školi pozoran, na putu pristojan, u vjeri svojoj ponosan i ponizan; ako voliš i slušaš roditelje i svima oko sebe dobro želiš dobro činiš; ako ne sramotiš svoju dušu, svoju kuću i svoju župu, onda sigurno imaš Duha mudrosti i jakosti. Ako poštujesi Božje i crkvene zakone, onda je

Duh Gospodnji na tebi. On te maže i šalje biti njegovim vjerovjesnikom i svjedokom. Dragi krizmaniče, Duh Sveti i dobri neka te po takvom putu vodi! Amen.

SVETKOVINA TIJELOVA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

1. Večeras nam sveti Pavao kratko i jezgrovito iznosi temeljnu istinu kako je u Isus Kristu, po njegovoj kalvarijskoj žrtvi sklopljen novi savez između Boga i ljudi. To više nije savez kamenih ploča, već savez srdaca: „Bit ću njihov Bog, a oni moj narod“. Kad je na Posljednjoj večeri Isus izgovorio riječi „ovo je čaša moje krvi, novog i vječnoga saveza“, bilo je jasno kako nastupa novi mesijanski savez u krivi Kristovoj po kojoj se čovječanstvo povezuje s Bogom i Bog s ljudima. Jer, u činu Golgotske žrtve dogodilo se otkupljenje i sklopljen savez. A euharistija, kao nekrvna žrtva Novoga Saveza, prigoda je posvijestiti naše savezništvo s Bogom i doživjeti blizinu koja se iz tog novog saveza rađa.

Blagdan Tijelova vraća nas nezaboravnoj Gospodnjoj večeri, njegovoj posljednjoj Pashi sa svojim učenicima, koju je -kako pišu evandeliisti- „vruće želio s njima blagovati“. Nešto je, ipak, bilo neobičajeno u njegovom blagovanju Pashe. Nakon blagoslova Isus daje učenicima kruh uz riječi: „Uzmite i jedite, ovo je tijelo moje“. Jednako tako daje im i čašu i govori: „Uzmite i pijte, ovo je krv moja, novoga i vječnoga saveza, koja se prolijeva za vas i za mnoge na oproštenje grijeha“. A nakon toga izriče svoju oporučnu želju: „Ovo činite meni na spomen“.

2. Stoga večeras na blagdan Presvetog Tijela i krvi Kristove, posebice razmišljamo o Euharistiji, toj svetoj Tajni Crkve koju smo po Kristovom nalogu pozvani slaviti. Već dvije tisuće godina Crkva to s poštovanjem i zahvalnošću čini, jer „misno slavlje, središte je kršćanskoga života“. Apostoli su to shvatili pa su „svaki dan jednodušno i postojano hrlili u Hram, u kućama lomili kruh, te u radosti i prostodušnosti srca, zajednički uzimali hranu, hvaleći Boga i uživajući naklonost svega naroda“ (Dj 2, 46-47). Poznate Upute Didache preporučuju vjernicima neka se „u dan Gospodnji saberu, lome kruh i slave Euharistiju“. Kruh s neba dao si njima koji svaku slast u sebi ima. Bože, koji si nam u divnom Sakramantu ostavio uspomenu muke svoje, podaj nam tako častiti sveta otajstva Tijela i Krvi tvoje, da vazda osjećamo u sebi plod otkupljenja tvojega.

Evangelist Luka u svom izvješću opisuje čudo umnažanja kruha. Zanimljiv je iz tog opisa prijedlog učenika Isusu neka otpusti ljudi poći u sela i zaseoke da se sklone i prehrane. A to znači neka se odvoje od Isusa radi kojeg su ostavili svoje kuće i posao te došli slušati ga u pustinji. Kad su uz to apostoli očitovali strah i bojazan da ne mogu s pet kruhova i dvije ribice nahraniti pet tisuća ljudi, Isus uzima stvar u svoje ruke. I umnaža kruh s kojim će utažiti trenutačnu glad okupljenog svijeta. No, to će čudo postati znakom njegove odlučnosti ostati trajno nazočan među svojima i nikada se ne odvojiti od onih koji ga budu tražili.

3. U molitvenom duhu večeras zahvaljujemo na daru Euharistije koja je u temelju stvaranja civilizacije ljubavi. Zahvaljujemo Isusu što je pod znakovima kruha i vina ostavio samog sebe. „O sveta Tajno na kojoj se Krist blaguje, slavi se spomen muke njegove, duša se napunja milošću i daje nam se zalog buduće slave“. Neposredno pred dramu suočenja sa snagama zla i smrti, Isus nam ostavlja simbole vjernosti i ljubavi. To nam je najdraža i najdragocjenija uspomena. Ona je spomen čin koji najavljuje novo doba i novo vrijeme, „novi nebo i novu zemlju“. Čudesna preobrazba čovjeka, povijesti i svemira; Božanska pretvorba koja nadilazi vremena i prostore. I to je ono što večeras zahvalno slavimo, ispovijedamo i radosno spominjemo.

Euharistijski Krist je u središtu kršćanske vjere i života kao jedini posrednik između Boga i ljudi. On je naša hrana i naša popadbina. To nije neki simbol ili slika, već živi Bog među nama ljudima. Mesija i Spasitelj koji nas svojim Tijelom liječi i hrani za život vječni. „Tko jede od ovoga kruha živjet će uvijek“ (Iv 6, 51). Nama putnicima u ovom prolaznome svijetu potrebna je takva neprolazna hrana. Jer, prolazi svijet i njegova slava. Gospodin je blizu. Vjerujući kako je svaka

misna pretvorba predokus Božjeg Kraljevstva i navještaj njegovog konačnog dolaska jednoga dana, mi na kraju svake pretvorbe molimo i pjevamo: Tvoju smrt, Gospodine, naviještamo. Tvoje uskrsnuće slavimo. Tvoj slavni dolazak iščekujemo. Dodji Gospodine Isuse! Amen.

Čuvati i prenositi pokoljenjima što se čulo i vidjelo

Nin: *Znanstveni skup 'Ecclesia Nonensis:prošlost Ninske Biskupije' pozdravni govor mons. Ž. Puljića*

1. Kad se organizira neki znanstveni skup, pretražuju se arhivi, skeniraju dokumenti i donose događaji iz prošlosti koji su obilježili određeno razdoblje. Listaju se „požutjele arhivske stranice“ prijeđenog hoda i govori se o onomu što je bilo i što se zbilo. A u duhu Pavlovog hvalospjeva „ne prestaje se zahvaljivati Gospodinu“ za sve lijepo i dobro što se proživjelo. Znanstveni skupovi, dakle, pružaju prigodu prikupiti i zabilježiti značajne činjenice i povijesne podatke po kojima će i drugi moći nešto više o tomu čuti i doznati. Sačuvana pak dokumentacija u arhivima brojnih institucija Katoličke crkve, ogromna je i vrlo vrijedna. I govori o vjerskoj, narodnoj, kulturnoj, dobrotvornoj i svakoj drugoj aktivnosti raznolikih ustanova u kojima su, kako je zborio blaženi Pavao VI., „sačuvani tragovi Gospodinova prolaska u ljudskoj povijesti“ (transitus Domini).[1] Zbog toga, čuvati primljenu baštinu, proučavati je i prenositi budućim generacijama spada među odgovornije obveze i zadatke svih nas. Jer, to pomaže i učinkovito doprinosi osjećaju pripadnosti određenoj zajednici, mjestu, religiji, društvu i narodu.

Vremensko pak „portretiranje pojedinaca, zajednica, mjesta ili događaja“ toliko je važno da će uvaženi engleski spisatelj, umjetnik i kritičar, John Berger (London 1926.-2017.) napisati, kako je za „uništenje neke zajednice dovoljno razoriti njezinu prošlost. Jer, kad se izgubi povijesno pamćenje i sjećanje, preostaje obična, banalna svakodnevica“ (Il nostro tempo, 13. 06. 2004., str. 9). Zato je sveti Ivan Pavao II. govorio mladima u Kataniji (1994.) neka „ne zaboravljaju prošlost, jer čovjek bez pamćenja i prošlosti riskira ostati i bez budućnosti“. A pamćenje kao saštavni dio identiteta pojedinca, zajednice i naroda, vrlo je bitno i za sadašnjost i za budućnost. Nije bez razloga Jahve preko Mojsija tražio neka „narod nikada ne zaboravi, nego u srcu trajno čuva čudesne stvari koje je vlastitim očima video“; i neka to „prenosi s koljena na koljeno, sve do sinova svojih sinova“ (Pz 4, 9).

2. Drago mi je pozdraviti sve vas koji ste se danas okupili u ovoj „Baroknoj kući“ grada Nina u prigodi otvaranja znanstvenoga skupa o „prošlosti Ninske biskupije“. Posebice mi je drago naglasiti kako je ovaj simpozij plod zajedničkoga rada i suradnje više institucija. U tom vidu pozdravljam najprije prof. dr. sc. Dijanu Vican, Rektoricu našega Zadarskoga sveučilišta koji je motor i promotor brojnih znanstvenih skupova, objavljivanja znanstvenih zbornika i monografija. Pozdravljam prof. dr. sc. Zdenka Dundovića, Predsjednika „Društva za povjesnicu Zadarske nadbiskupije“ koje je u zajedništvu s Teološko-katehetskim odjelom, Zavodom za povijesne znanosti HAZU u Zadru i Gradom Ninom pronašlo referente s određenim temama za ovaj skup o prošlosti Ninske biskupije. Rečeno je kako je ovo prvi sveukupni pokušaj obraditi na jednom skupu dugu, kompleksnu i vrlo važnu povijest stare Ninske biskupije. Čestitam na odvažnosti i zahvaljujem unaprijed na prilozima i znanstvenom doprinosu. Pozdravljam domaćina ovoga skupa, gospodina Emila Ćurka, gradonačelnika grada Nina.

Osobita mi je čast i radost što je na otvaranje ovoga skupa došao već dugo očekivani, naslovni Nadbiskup Nina, mons. Martin Vidović. Naime, otkako sam preuzeo Zadarsku nadbiskupiju u više navrata i na više načina pozivao sam mons. Vidovića za svečanost Gospe od Zečeva, što se zbog njegovih obveza, nažalost još nije ostvarilo. Danas mu u svoje i vaše ime izričem srdačnu i iskrenu dobrodošlicu. Njega je za svećenika zaredio sveti Ivan Pavao II. (28. 05. 1989.), a 15. rujna 2004. imenovao apostolskim nuncijem u Bjelorusiji i nositeljem biskupskoga naslova slavne starohrvatske Ninske biskupije.

Uz to znamo da je nadbiskup Vidović vrlo zauzeto sudjelovao u ostvarenju pet pastirskih pohoda pape Ivana Pavla II. hrvatskim katolicima: tri puta u Hrvatskoj (1994., 1998. i 2003.) i dva puta u BiH (Sarajevo 1997. i Banja Luka 2003.). Uz zahvalu za Vaš dolazak, preuzvišeni nadbiskupe Vidoviću, kao i srdačnu dobrošlicu u Vaš grad i Vašu naslovnu biskupiju, molit će da nam se u ovoj prigodi i Vi obratite.

3. Još jednom zahvaljujem uglednim predavateljima koji će svojim prilozima pokušati osvijetliti određena razdoblja bogate prošlosti ovoga kraja i biskupije kako ne bismo „zaboravili već u srcu trajno čuvali čudesne stvari koje nam je Gospodin učinio“; i to onda „prenosili s koljena na koljeno, sve do sinova naših sinova“ (usp. Pz 4, 9). Dobro je što će na skupu biti govora o „izvorima za proučavanje Ninske biskupije“, o prostoru i arheološkoj baštini, o prošlost biskupije i njezinom odnos s drugim biskupijama, o svetim ninskim zaštitnicima, o ukidanju i obnovi biskupskog sjedišta u Ninu, o Osmanskom prodoru, osvajanju i uništavanju, o redovništvu, glagoljici i bratovštinama, kao i o etnološkoj baštini i svetištu Gospe od Zečeva.

Budući da je „povijest svjedok vremena“ (*historia est testis temporum*), ali i „učiteljica života“ (*magistra vitae*), ne želimo dopustiti da se stvari potiskuju u zaborav. Jer, pamćenje je sastavni dio osobnoga identiteta, obitelji, zajednice i naroda, a spomen na važne povijesne događaje govori i o našem ishodištu i ukorijenjenosti. Spominjući svoju prošlost imamo prigodu sjetiti se silnih Božjih djela i čudesnih povijesnih zahvata za koja valja uputiti nebu zahvalnu molitvu. Povijest, naime, nije samo svjedok vremena i glasnica starine, već i „svjetlo istine i učiteljica života“ (*nuntia vetustatis et magistra vitae*), kako su govorili i pisali stari latini koji su ostavili vidnih tragova i u ovom gradu. Vama, poštovani predavatelji želim da budete i ostanete „glasnici starine i pronositelji svjetla istine“. A svima uz iskrenu dobrodošlicu, želim ugodan boravak u ovom starom hrvatskom gradu Ninu, kojega neki zbog Višeslavove krstionice nazivaju „hrvatskim Betlehemom“. Znanstvenom skupu o „prošlosti Ninske biskupije“, koji ovim činom svečano otvaram, želim uspješno, radno, plodno i blagoslovljeno zborovanje.

Kršćanska sadašnjost – pola stoljeća razgovora Crkve i društva

Zagreb: 50. obljetnica djelovanja ‘Kršćanske sadašnjosti’ – pozdravni govor mons. Želimira Puljića na svečanoj akademiji

1. Upravo sam bio položio maturu u Dubrovniku (1966.) i upisao studije teologije u Splitu, kad se u javnosti pojavilo ime „Kršćanska sadašnjost“ u naslovu prvog broja časopisa „Svesci“ koji je tada izlazio u okviru Hrvatskog književnog društva sv. Ćirila i Metoda. Dvije godine kasnije, 22. veljače 1968., kardinal Franjo Šeper ustanavljuje Centar za koncilска istraživanja, dokumentaciju i informacije pod naslovom „Kršćanska sadašnjost“. To je čin i događaj kojega se spominjemo i ovom godišnjicom obilježavamo. Mi stariji sjećamo se kako je to bilo vrijeme velikoga pokoncilskoga zamaha i previranja, period silnih planova, utopija i zavođenja. Ali, i razdoblje pobuna i kontestacija unutar crkvenih skupina i društvenih zajednica. Posebice među mladima koji su odjednom iskrsnuli na pozornici svijeta sa svojim zastavama i opravdanim zahtjevima.

Bile su to, dakle, godine velikih nadanja i previranja, ali i tjeskobe i razočaranja. Prisjetimo se samo ratnih scena iz toga vremena: Dok američki marinci bombardiraju Vijetnam na jugoistoku Azije, Crvena Armija guši praško proljeće u srcu Europe. A mladi Pariza, Praga, Londona i Zagreba, puni energije i naivnoga optimizma pjevaju „We shall overcome“, mi ćemo pobijediti. U tom vremenu razdijeljene Europe i svijeta i zavodljivih i opasnih ideologija liberalizma i komunizma zbio se najvažniji događaj XX. Stoljeća. Održan je Drugi Vatikanski sabor (1962.-1965.) koga je sazvao i otvorio starac, sveti Ivan XXIII. I usprkos nemira, kontestacije i otpada unutar same Crkve sretno ga je priveo kraju blaženi Pavao VI. za koga su govorili da je bio „krhki kormilar Petrove lade u orkanskim olujama odmetnutoga svijeta“ (Mijo Škvorc). U kontekstu tih „orkanskih oluja“, mi nakon pola stoljeća djelovanja pokušavamo vrjednovati providenosni čin kardinala

Franje Šepera koji je osnovao Centar za koncilska istraživanja pod naslovom „Kršćanska sadašnjost“.

2. I dok se ovom akademijom sjećamo i zahvaljujemo svima koji su na ovaj ili na onaj način našli se na „putovanju KS u pet slika“, Vama preuzvišeni mons. Ivane Šaško, predsjedniče skupštine KS, kao i Vama poštovani gospodine dr. Stjepane Brebriću, direktore izdavačke kuće, skupa s Vašim suradnicima i suputnicima želim u ime HBK sretno i blagoslovljeno dalnje putovanje. Lijepo je što ste uz ovu zlatnu obljetnicu upriličili i znanstveni kolokvij „Vjera i kultura“. Jer, „vjera koja ne rađa kulturu, govorio je sveti Ivan Pavao II., mrtva je vjera“. A kulturna baština koju je vjera iznjedrila i u koju je čovjek utisnuo svoj pečat i obilježje, duša je svakoga mjesta i njezinih žitelja. Označena skladom i ljepotom ona je bila i ostala bitnim čimbenikom imena i prezimena svakoga naroda.

Iako je čovjek nemoćan „znanstveno proniknuti“ i protumačiti povijesne niti pletiva vjere, kulta i kulture, religije i nacije, djelovanje „Centra za koncilska istraživanja, Kršćanske sadašnjosti“ kroz prošlih pedeset godina daje nam naslutiti opravdani fluid vjerničkoga, teološkoga, povijesnoga, znanstvenoga i umjetničkoga nadahnuća. I uočiti njezin veliki doprinos, usprkos crkvenih i društvenih lomova i sukoba, posebice koncem osamdesetih godina prošloga stoljeća, vezanih uz osnivanje TDKS-a (1977.). Mi stariji, koji smo bili svjedoci pokoncilskih lomova i turbulencija na društvenoj i crkvenoj ravni, shvaćamo zašto je neki sudionik Sabora sve to usporedio „s malim zemljotresom“. Ne onim koji razara i uništava, nego s potresom uskrsne nade i zore. Ispod odvaljenog kamena, naime, koji je potresao zidinama Jeruzalema ustao je Gospodin, te kroz 40 dana pohadao svoje apostole, tješio ih i hrabrio riječima „ne bojte se“.

3. I kad danas s određene povijesne distance propitujemo utjecaj saborskih promjena na život opće i naše partikularne Crkve, duboko smo zahvalni Bogu što smo u tih pola stoljeća imali žive orijentire koje je Providnost postavila u Zagrebu i u Vatikanu. Njihovi sveti životi i mudre upute i savjeti bile su posebice utjelovljene i ostvarene u naučavanju i svjetlom primjeru sluge Božjega kardinala Franje Kuharića i svetoga Ivana Pavla II. Priključujem se brojnim čestitarima uz pedesetu obljetnicu djelovanja Kršćanske sadašnjosti sa željom neka ova crkvena ustanova Zagrebačke nadbiskupije, pod vodstvom svoga pastira, uzoritoga gospodina kard. Josipa Bozanića, i dalje bude na pomoć svima koji se budu služili njezinim djelima u traganju za spoznajom i za istinom. Jer, svrha je istine spoznati dobro, a dobrota znamo polučuje i vodi k istini.

Taj međuodnos istine i dobra vrlo je suvremen i aktualan. Jer i danas postoji realna opasnost da razum zbog siline znanja i moći napusti pitanja o istini i ogluši se za velike poruke koje nam stižu iz bogate tradicije crkvene mudrosti. Kršćanska sadašnjost svojim izdanjima kroz pola stoljeća upućivala je na te izvore mudrosti i nudila mogućnost konstruktivnoga razgovora da se to ne dogodi. Neka i dalje, nošena onim što je istinito, dobro i lijepo otkriva i pokazuje na „glavno vrelo i ishodište Istine koja uzdržava, nadahnjuje i ravna svime što postoji“ (Ivan Pavao II., Pismo umjetnicima, br. 5). Svojim pak višeslojnim aktivnostima neka razvija i promovira dijalog na više razina kako bi znanost i vjera, tehnika i etika, odgoj, umjetnost i kultura umješno i uspješno surađivali. Uz zahvalu na pozivu u ovoj prigodi uputiti par riječi, zahvaljujem i na pozornosti.

ODREDBE

SVETKOVINA PRESVETOGLA TIJELA I KRVI KRISTOVE - TIJELOVO

Zadar, 22. svibnja 2018.

Broj: 741/2018.

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava i svim redovničkim zajednicama u Zadru

Draga braćo svećenici, redovnici, redovnice i Kristovi vjernici,

Na svetkovinu Presvetog Tijela i Krvi Kristove - Tijelovo, u četvrtak 31. svibnja 2018. godine, u katedrali sv. Stošije u 19,00 sati predvodit će misno slavlje i tijelovsku procesiju ulicama Grada (iz Katedrale, Širokom ulicom, Narodnim trgom, ul. Elizabete Kotromanić do crkve sv. Šimuna).

Sudjelovanjem u misnom slavlju i u tijelovskoj procesiji iskazujemo svoju živu vjeru u Isusa Krista, koji je Kruh života, nazočan u presvetoj Euharistiji. Procesija je stoga uvijek, javni iskaz vjere i zajedništva okupljene Crkve Božje, te dolikuje da ona bude dostojanstvena i pobožna.

Pozivam na ovo slavlje sav Prezbiterij grada Zadra, redovnike obaju naših Samostana, sve redovničke zajednice u gradu Zadru, kao i vjernike svih gradskih župa, da svjedočki iskažemo svoju ljubav prema Kristu u otajstvu Euharistije. Mole se vjernici, koji stanuju uz put kojim procesija ide, da ukrase i osvijetle prozore svojih stanova.

Svima pozdrav i blagoslov u Gospodinu,

† Želimir Puljić, nadbiskup.

SVEĆENIČKI DAN

Hodočašće bl. Miroslavu Bulešiću, 22. 06. 2018.

Broj: 748/2018.

Zadar, 24. svibnja 2018.

Svim dekanima u Nadbiskupiji

Kratki program o hodočašću bl. Miroslavu Bulešiću u Lanišće i Svetvinčenat, 22. lipnja 2018.:

- a. Lanišće: 10 sati - Srednji čas, informacija o stradanju (24. 8. 1947.) i razgledanje župne kuće (mjesto ubojstva), te osvježenje ispred crkve.
- b. Polazak iz Lanišća oko 12 sati i sveta misa za u Svetvinčentu u 13 sati.
- c. Nakon mise predviđen je objed u Pazinski kolegiju oko 14,30 i povratak u Zadar.

Na ovom hodočašću sudjeluju i svećenici riječke nadbiskupije, te gospicko-senjske, krčke i porečke i pulske biskupije. Kako bismo na vrijeme stigli za početak susreta u Lanišću (u 10 sati), porečki biskup mons. Kutleša osigurat će smještaj u Pazinskom kolegiju. Potrebno je prijaviti svećenike koji će poći na konak u Kolegij (21.06.), te odlučiti kako će putovati (do 10 lipnja). U tom vidu neka dekani u razgovoru sa svećenicima popune anketu (u prilogu) i vrate ih na Ordinariat.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

SVEĆENIČKO REĐENJE

Broj: 778/2017.

Zadar, 12. lipnja 2018.

Svim župnim uredima i Samostanima u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici,

U subotu, 23. lipnja 2018. u 10 sati bit će u našoj katedrali svećeničko ređenje četvorice đakona: don Tomislava Končurata iz župe Kali, don Ivana Jordana iz župe Ljubač, don Luke Šustića iz župe svete Stošije u Zadru, te jedan član Benediktinskog samostana Čokovac, br. Leopold Jagešić iz župe svetog Josipa u Zenici. Naši đakoni završili su teološki studij, obavili đakonski praktikum i položili đakonske ispite u Zagrebu gdje su s đakonima iz Zagrebačke metropolije pohađali predviđene predmete za đakonsku godinu.

Pozivam braću svećenike koji mogu priključiti se euharistijskom slavlju ređenja, a sve potičem pratite molitvom naše ređenike i s ljubavlju ih prihvatile kao članove prezbiterija naše Nadbiskupije. I dok Bogu zahvaljujemo za dar njihovoga zvanja, molimo za naše ređenike, za njihov rast u vjeri i apostolskom žaru, da velikodušno i hrabro stave svoj život u službu Gospodinu.

Ovim ujedno molim braću svećenike neka u nedjelju, 17. lipnja 2018., na svim misama s naredom obavijeste vjernike o ovom događaju i potaknu ih sudjelovati na obredu svećeničkog ređenja. Nakon ređenja predviđeno je primanje u Nadbiskupskom sjemeništu.

Svima srdačan pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

MILOSTINJA „Petrov novčić“

Broj: 779/2018.

Zadar, 12. lipnja 2018.

Svim župnim uredima i Samostanima u Nadbiskupiji

Draga braćo svećenici,

Podsjećam Vas, da prema odluci Hrvatske biskupske konferencije, u svim našim crkvama, milostinju posljednje nedjelje u mjesecu lipnju (24. lipnja 2018.) zvana „Petrov novčić“ treba čim prije dostaviti u Ekonomat nadbiskupije.

Ovom milostinjom svjedočimo našu povezanost i vjernost s Petrom naših dana i Katoličkom crkvom. Riječ je o vjerničkoj solidarnosti s Papom da bi mogao obavljati redovite poslove, ali i kako bi mogao u trenucima posebnih potreba (primjerice, uslijed ratnih sukoba ili prirodnih nepogoda) pomoći mjesnim crkvama. Ovu milostinju je potrebno najaviti i potaknuti vjernike da u njoj sudjeluju.

Uz pozdrav i svako dobro,

† Želimir Puljić, nadbiskup

MISNA TABLICA

Broj: 780/2018.

Zadar, 12. lipnja 2018.

Svi dijecezanski svećenici, aktivni i umirovljeni, župni vikari i svećenici redovnici, dužni su predati Nadbiskupskom ekonomatu, do 12. srpnja 2018., popunjenu misnu tablicu za II. tromjesečje 2018. godine, kao i tablicu za I. tromjesečje ukoliko to još nisu učinili.

Uz pozdrav i svako dobro,

† Želimir Puljić, nadbiskup

ODREDBE

LJETNI DOPUST U ORDINARIJATU

Broj: 781/2018.

Zadar, 12. lipnja 2018.

Svim župnim uredima i Samostanima u Nadbiskupiji

Poštovana braćo svećenici,

Ovim Vas obavještavam da će djelatnici uredâ u našem Nadbiskupskom ordinarijatu, prema čl. 10. 'Pravilnika o radnom vremenu, plaćenom i neplaćenom dopustu, te godišnjem odmoru u ustanovama Zadarske nadbiskupije' (Zadar, 28. siječnja 2011.) imati kolektivni godišnji odmor od 16. srpnja do 10. kolovoza 2018. godine.

U tom vremenu neće raditi redovite službe u Ordinarijatu. Zbog toga, ako bude hitnih slučajeva, obratite se voditeljima ureda mobitelom ili na kućne telefone.

Iskreno Vas pozdravljam u Gospodinu,

† Želimir Puljić, nadbiskup.

DUHOVNE VJEŽBE ZA SVEĆENIKE

Broj: 782/2018.

Zadar, 12. lipnja 2018.

Svim svećenicima Zadarske nadbiskupije

Draga braćo svećenici,

Kao i dosada planirana je mogućnost sudjelovanja na duhovnim vježbama na jednom od dva turnusa s naznačenim voditeljima duhovnih vježbi i mjestom održavanja:

I. turnus: Mjesto održavanja: Samostan sv. Pavla - Školjić:

od ponedjeljka navečer, 2. srpnja do četvrtka u podne, 5. srpnja 2018.

voditelj: don Ivo mr. Šutalo

II. turnus: Mjesto održavanja: Nadbiskupsko sjemenište 'Zmajević'

od nedjelje navečer, 2. rujna do srijede u podne, 5. rujna 2018.

voditelj: mons. Jure Bogdan, vojni ordinarij u RH

Mole se svećenici neka čim prije (najkasnije do 27. lipnja 2018.) prijave svoje sudjelovanje na duhovnim vježbama (radi pripreme i organizacije). Oni pak koji neće moći sudjelovati, a obavit će ih negdje drugdje neka dostave pismenu potvrdu na Ordinarijat (radi evidencije). Ovdje se navodi mogućnost u Gospičko-senjskoj biskupiji: Svetište Majke Božje od Krasna (21.-23. kolovoza 2018.). Potrebno je na vrijeme se javiti i rezervirati mjesto (053/746-400), najkasnije do 15. kolovoza 2018.

Ne trebam ni napominjati kako "Direktorij za službu i život prezbiterâ" u duhu Zakonika kanonskoga prava navodi da su klerici "obvezni posvetiti dužnu pozornost duhovnoj sabranosti" (Kan 276, & 4). A "iskustvo Crkve pokazuje da su duhovne obnove i vježbe prikladno i djelotvorno sredstvo za trajnu izgradnju klera" (br. 103). Spomenuti Direktorij objašnjava kako "dani sabranosti godišnjih duhovnih vježbi ne bi smjeli biti poput nekog tečaja ili seminara, već dani proživljeni kao vrijeme molitve i sabranosti" (br. 103). Zato je dobar poznavatelj svećeničke duhovnosti, sveti Karlo Boromejski, poticao svoje svećenike neka "ne zanemare brigu o sebi" i neka "misle na duše koje su im povjerene": "Dijeliš li sakramente, misli brate, što činiš; ravnaš li dušama, misli kojom su krvlju oprane. Tako ćeš lako moći nadvladati poteškoće što ih danomice

doživljavaš, te imati snage roditi Krista u sebi i u drugima“ (Acta Milanske Crkve, 1559., 1178).

Neka nam planirani dani sabranosti pomognu ne zanemariti duhovno brinuti o sebi, te savjesno i odgovorno voditi brigu i za povjerene nam duše.

Svima pozdrav i blagoslov od Gospodina,

† Želimir Puljić, nadbiskup

MISA ZA DOMOVINU

Broj: 783/2018.

Zadar, 12. lipnja 2018.

Svim župnim uredima, upraviteljima crkava i svim redovničkim zajednicama u Zadru

Poštovana braćo svećenici,

U prigodi Dana državnosti Republike Hrvatske, u nedjelju, 24. lipnja 2018. u katedrali svete Stošije u 11,00 sati slavit će se misno slavlje za Domovinu. Molimo Vas da u župnim obavijestima kod nedjeljnih svetih misa obavijestite i potaknete vjernike na sudjelovanje i na zajedništvo molitve za Domovinu.

Iskreno Vas pozdravljam u Gospodinu,

† Želimir Puljić, nadbiskup

KATOLIČKA OSNOVNA ŠKOLA „IVO MAŠINA“ U ZADRU

Na temelju članka 7., 12. i 13. Zakona o ustanovama (Narodne novine 76/93, 29/97, 47/99 i 35/08) te članka 90. stavka 2. i članka 91. stavka 1. i 2. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi (Narodne novine 87/08, 86/09, 92/10, 105/10, 90/11, 16/12, 86/12, 94/13, 152/14) Zadarska Nadbiskupija sa sjedištem u Zadru, Jurja Bijankinija 2, upisana u Evidenciju vjerskih zajednica katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj pod brojem 1.389, dana 21. travnja 2017. godine donijela je

ODLUKU O OSNIVANJU KATOLIČKE OSNOVNE ŠKOLE „IVO MAŠINA“ U ZADRU

Članak 1.

Zadarska Nadbiskupija sa sjedištem u Zadru, Jurja Bijankinija 2, upisana u evidenciju vjerskih zajednica katoličke Crkve u Republici Hrvatskoj pod brojem 1.389, osniva Katoličku osnovnu školu „Ivo Mašina“ u Zadru (u dalnjem tekstu Škola).

Članak 2.

Škola će djelovati pod nazivom: Katolička osnovna škola „Ivo Mašina“ u Zadru.

Sjedište Škole je u Zadru, Trg Svetе Stošije br. 2.

Članak 3.

Škola obavlja djelatnost osnovnog obrazovanja i izvodi nastavni plan i program u osmogodišnjem trajanju koje je utvrdilo Ministarstvo znanosti i obrazovanja Republike Hrvatske za osnovne škole, sukladno Ugovoru između Svetе Stolice i Republike Hrvatske o suradnji na području odgoja i kulture te Ugovoru između Vlade Republike Hrvatske i Hrvatske biskupske konferencije o katoličkim osnovnim i srednjim školama.

Članak 4.

Školom upravlja Školski odbor, a ravnatelj je poslovodni i stručni voditelj Škole.

ODREDBE

Članak 5.

Ravnatelja imenuje i razrješuje Osnivač u skladu sa Statutom Škole.

Ravnatelj organizira i vodi rad i poslovanje Škole, predstavlja i zastupa Školu u svim postupcima pred sudovima, upravnim i drugim državnim tijelima te pravnim osobama s javnim ovlastima.

Ravnatelj je odgovoran za zakonitost rada Škole.

Ravnatelj mora ispunjavati uvjete propisane Zakonom o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi.

Način i postupak imenovanja ravnatelja uređuje se Statutom Škole.

Ravnatelj se imenuje na pet godina. Ista osoba može biti ponovno imenovana za ravnatelja.

Članak 6.

Uz poslove utvrđene Zakonom o ustanovama, ravnatelj kao stručni voditelj osobito obavlja i sljedeće poslove:

- predlaže Školskom odboru godišnji plan i program rada;
- predlaže Školskom odboru Statut i druge opće akte;
- predlaže Školskom odboru finansijski plan te polugodišnji i godišnji obračun;
- odlučuje o zasnivanju i prestanku radnog odnosa;
- provodi odluke stručnih tijela i Školskog odbora;
- posjećuje nastavu i druge oblike odgojno-obrazovnog rada, analizira rad učitelja, nastavnika i stručnih suradnika te osigurava njihovo stručno osposobljavanje i usavršavanje;
- planira rad, saziva i vodi sjednice Učiteljskog vijeća;
- u suradnji s Učiteljskim vijećem predlaže školski kurikulum;
- poduzima mjere propisane Zakonom zbog neizvršavanja poslova ili zbog neispunjavanja drugih obveza radnog odnosa;
- brine o sigurnosti te o pravima i interesima učenika i radnika školske ustanove;
- odgovara za sigurnost učenika, učitelja, stručnih suradnika i ostalih radnika;
- surađuje s učenicima i roditeljima;
- surađuje s Osnivačem, tijelima državne uprave, ustanovama i drugim tijelima;
- nadzire pravodobno i točno unošenje podataka u elektronsku maticu.

Ravnatelj obavlja i druge poslove utvrđene Statutom i Zakonom.

Članak 7.

Privremeni ravnatelj don Roland Jelić ovlašten je pod nadzorom Osnivača obaviti pripreme za početak rada Škole, a posebno pribaviti potrebne dozvole za početak rada te podnijeti prijavu za upis u sudski registar ustanova.

Članak 8.

Školom upravlja Školski odbor.

Školski odbor ima sedam članova. Imenuje ih Osnivač. Način i postupak imenovanja članova te ovlasti Školskog odbora utvrđuju se Statutom u skladu sa Zakonom.

Članovi Školskog odbora imenuju se na četiri godine.

Školski odbor o svim pitanjima iz svoga djelokruga odlučuje zajednički, većinom glasova ukupnog broja članova.

Školski odbor u skladu s člankom 118. Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi:

- daje prethodnu suglasnost u vezi sa zasnivanjem radnog odnosa u školskoj ustanovi,
- donosi statut i druge opće akte na prijedlog ravnatelja,
- donosi školski kurikulum na prijedlog učiteljskog, odnosno nastavničkog, odnosno odgajateljskog vijeća i ravnatelja,
- donosi godišnji plan i program rada na prijedlog ravnatelja i nadzire njegovo izvršavanje,
- donosi finansijski plan, polugodišnji i godišnji obračun na prijedlog ravnatelja,
- odlučuje o zahtjevima radnika za zaštitu prava iz radnog odnosa,
- predlaže osnivaču promjenu djelatnosti i donošenje drugih odluka vezanih uz osnivačka prava,
- daje osnivaču i ravnatelju prijedloge i mišljenja o pitanjima važnim za rad i sigurnost u školskoj ustanovi te donosi odluke i obavlja druge poslove utvrđene Zakonom, aktom o osnivanju i statutom

Članak 9.

Osnivač osigurava za osnivanje škole i početak rada 3.000,00 HRK.

Sredstva za rad i obavljanje djelatnosti Škole osiguravaju se iz proračuna Republike Hrvatske, sredstva Osnivača, donacija i iz drugih Zakonom dopuštenih izvora.

Financijsko poslovanje Škole obavlja se u skladu sa Zakonom i drugim propisima donesenim na temelju Zakona, općima aktima i Statutom Škole.

Članak 10.

Prostor potreban za obavljanje djelatnosti Škole, Osnivač osigurava u zgradbi sjemeništa „Zmajević“, Trg Svetе Stošije br. 2., u Zadru. Osnivač će osigurati nastavna sredstva i pomagala.

Članak 11.

Sredstva za rad koja osigurava Osnivač te sredstva pribavljeni i stečena pružanjem usluga, donacija ili pribavljeni iz drugih Zakonom dopuštenih izvora čine imovinu Škole.

Škola ne može bez suglasnosti Osnivača:

- steći, opteretiti ili otuđiti nekretninu i drugu imovinu bez obzira na vrijednost;
- dati u zakup objekte ili opremu ili mijenjati osnovnu namjenu objekta;
- mijenjati djelatnost bez prethodne suglasnosti Osnivača.

Ako Škola na kraju poslovne godine iskaže gubitak, Osnivač će gubitak ustanove pokriti bespovratno.

Članak 12.

Nastavnim planom i programom utvrđuju se svrha, ciljevi i zadaće programa, nastavni predmeti i sadržaji, trajanje i osnovni oblici izvođenja programa, godišnji i tjedni broj sati nastave, broj sati za svaki predmet te didaktički i drugi uvjeti za izvođenje nastavnog plana i programa.

Za ostvarivanje nastavnog plana i programa Škole, Osnivač će osigurati odgovarajući broj učitelja i stručnih suradnika.

ODREDBE

Članak 13.

Stručna tijela Škole su Učiteljsko i Razredno vijeće.

Sastav, djelokrug, način rada i odlučivanja stručnih tijela utvrđuje se Statutom Škole.

Članak 14.

Škola ima Statut kao i druge opće akte sukladno Zakonu i Statutu Škole. Statut donosi Školski odbor uz prethodnu suglasnost Osnivača.

Statutom se pobliže uređuje unutarnje ustrojstvo, ovlasti i način odlučivanja pojedinih tijela te se uređuju i druga pitanja od značenja za obavljanje djelatnosti i poslovanja Škole.

Članak 15.

Ako u obavljanju svoje djelatnosti Škola ostvari dobit, ta se dobit upotrebljava isključivo za obavljanje i razvoj djelatnosti Škole.

Članak 16.

U slučaju prestanka rada Škole, Osnivač će podmiriti sva dugovanja Škole.

Članak 17.

U slučaju prestanka rada Škole Osnivač će zatečenim učenicima osigurati završetak obrazovanja u skladu sa Zakonom.

Članak 18.

Škola odgovara za obveze cijelom svojom imovinom. Osnivač Škole solidarno i neograničeno odgovara za njene obveze.

Članak 19.

Osnivač je odgovoran za ispravnost i zakonitost rada i djelovanja Škole.

Osnivač ima uvid u djelovanje i ostvarivanje nastavnog plana i programa Škole, daje svoje odredbe, sugestije i smjernice za djelovanje Škole.

Škola po ravnatelju i predstavnicima obavještava Osnivača o djelovanju Škole, o napretku, o većim pothvatima te o materijalnoj, kadrovskoj i financijskoj situaciji Škole.

Članak 20.

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja rješenja nadležnog Ministarstva o ocjeni sukladnosti sa Zakonom.

Broj: 558/2017.

za Osnivača:

Zadar, 21. travnja 2017.

msgr. dr. Želimir Puljić, v.r.

nadbiskup zadarski

OBAVIJEŠT O PREDUPISU UČENIKAU KATOLIČKU OSNOVNU ŠKOLU „IVO MAŠINA“ U ZADRU

KATOLIČKA OSNOVNA ŠKOLA „IVO MAŠINA“ U ZADRU

Trg sv. Stošije 2, 23000 Zadar

Br. 29/2018.

Zadar, 18. svibnja 2018.

Poštovani roditelji,

Zadarska nadbiskupija donijela je Odluku o osnivanju Katoličke osnovne škole „Ivo Mašina“ u Zadru, sa sjedištem u Zadru, Trg sv. Stošije 2. Uz dobivenu svu dokumentaciju od nadležnog Ministarstva znanosti i obrazovanja, raspisuje predupis djece u prvi razred školske godine 2018./2019.

Obavještavamo sve roditelje čija su djeca obvezna pohađati prvi razred u šk. god. 2018./2019. da obave predupis svog djeteta u prostoru škole, Trg sv. Stošije 2.

Pravo predupisa u prvi razred Osnovne škole u školskoj godini 2018./2019. imaju djeca koja do 01. travnja 2018., navršavaju šest godina života.

Predupis će se obavljati od 23. do 25. svibnja 2018. od 9,00 do 12,00 sati i 15,00 do 18,00 sati.

Roditelji na predupis trebaju donijeti OIB djeteta. O svim predradnjama koje će trebati obaviti za upis, kao i svim potrebnim informacijama bit će obaviješteni prilikom predupisa.

don Roland Jelić, v.r.
privremeni ravnatelj

RAZRJEŠENJA I IMENOVANJA

1. Don Mladen Kačan razriješen je službe povjerenika za misije u Zadarskoj nadbiskupiji (dekret broj: 864/2018., od 26. lipnja 2018.);
2. Don Jerko Vuleta imenovan je povjerenikom za misije u Zadarskoj nadbiskupiji (dekret broj: 865/2018., od 26. lipnja 2018.)

50. OBLJETNICA SVEĆENIČKOG REĐENJA

Don Šime Kevrić rođen je 16. prosinca 1944. g. u župi sv. Ante Padovanskog u Visočanima u obitelji Šime i Zorke rođ. Čolak. Partizani su ubili don Šimina oca 1944. g., tri mjeseca prije don Šimina rođenja, te oca nije upoznao, ali je dobio njegovo ime, kao najmlađe od šestero djece. Župa Visočane iz 15. st. među najstarijim je župama u Ravnim Kotarima iz koje potječe oko dvadeset svećenika. Don Šime je bio župnik Barbata i Kolana (1968.-1975.), Pridrage i Smilčića (1975.-1988.), Zemunika i Galovca (1988.-1998.) te Nina i Zatona (1998.-2011.). Bio je i dekan Novigradskog, Zemuničkog i Ninskog dekanata, član Ekonomskog vijeća Zadarske nadbiskupije, ravnatelj NUUK-a i član Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije.

KLASIČNA GIMNAZIJA IVANA PAVLA II.

s pravom javnosti Jerolima Vidulića 2, 23000 ZADAR

klasicna@zd.t-com.hr tel.: (023) 253-800; fax: 253-810;

www.gimnazija-ivanapavla.hr

OIB: 90406197518; matični broj: 00419320; IBAN: HR0424070001100039151

Klasa: 602-03/18-03/137

Urbroj: 2198-1-65-18/01-01

Zadar, 5. lipnja 2018.

Na temelju Odluke o upisu učenika u I. razred srednje škole u školskoj godini 2018./2019.
v. d. Ravnatelj Klasične gimnazije Ivana Pavla II. s pravom javnosti u Zadru objavljuje

Natječaj za upis učenika u školskoj godini 2018./2019.

u Gimnaziju – program klasične gimnazije

1. Škola upisuje 48 učenika, u smjeru klasične gimnazije, četverogodišnji program trajanja, dva razredna odjela.
2. Dodatni ispit i provjere održat će se 3. srpnja 2018. godine, a za kandidate s teškoćama u razvoju 18. lipnja 2018. godine.
3. Predmet posebno važan za upis je biologija.
4. Pravo na dodatno vrednovanje ostvaruju kandidati na osnovi rezultata koje su postigli na natjecanju u znanju iz vjeroučstva.
5. U Gimnaziji se uče engleski i talijanski jezik.
6. Upisnice i ostala dokumentacija koja je uvjet za upis zaprimaju se 16. i 17. srpnja 2018. od 8 do 16 sati.

v. d. Ravnatelj

mr. sc. don Ante Šorić

prihvatljiva, atraktivna, zahtjevna

1

KRONIKA

Svibanj

3. svibnja. Nadbiskup je prije podne sudjelovao na susretu Stalnoga vijeća HBK i provincialnih poglavarica u RH, a poslije podne na zasjedanju Stalnog vijeća HBK.
4. svibnja. Nadbiskup je održao predavanje "Utjecaj pape Ivana Pavla II. na osamostaljenje Hrvatske države" na Međunarodnom znanstvenom skupu u bogosloviji Splitu.
6. svibnja. Nadbiskup je predvodio slavlje sv. Krizme u Posedarju.
7. svibnja. Nadbiskup je prije podne sudjelovao na proslavi sv. Duje u Splitu, a navečer je predvodio svečano slavlje Gospe od Zečeva u Ninu.
9. svibnja. Nadbiskup je sudjelovao na svećeničkoj rekolekciji u Zadru.
12. svibnja. U povodu 73. godišnjice Bleiburške tragedije i Križnog puta hrvatskog naroda Nadbiskup je na Bleiburškom polju predvodio sv. Misu.
19. svibnja. Nadbiskup je predvodio slavlje sv. Krizme na Smiljevcu.
20. svibnja. Na Duhove Nadbiskup je u katedrali sv. Stošije predvodio slavlje sv. Krizme.
21. svibnja. Nadbiskup je sudjelovao na zaključenju „Godine biskupa Žanića“ u Mostaru.
22. svibnja. U povodu pete obljetnice smrti fra Špira Marasovića Nadbiskup je predvodio sv. Misu u crkvi sv. Frane na Obali u Splitu.
26. svibnja. Nadbiskup je predvodio slavlje sv. Krizme u Pakoštanima.
27. svibnja. Nadbiskup je predvodio slavlje sv. Krizme u Turnju.
31. svibnja. Na svetkovinu Tijelova Nadbiskup je predvodio sv. Misu u katedrali sv. Stošije.

Lipanj

1. lipnja. Nadbiskup je sudjelovao na otvorenju znanstvenog skupa u Ninu: „Ecclesia Nonensis - Prošlosti Ninske biskupije“.
2. lipnja. Nadbiskup je predvodio slavlje sv. Krizme u Popovićima.
3. lipnja. Nadbiskup je predvodio slavlje sv. Krizme u Ražancu.
9. lipnja. Nadbiskup je predvodio slavlje sv. Krizme u Obrovcu i Medviđi.
10. lipnja. Nadbiskup je predvodio slavlje sv. Krizme u Visočanima.
12. lipnja. U prigodi obilježavanje 50. obljetnice ustanovljenja Kršćanske sadašnjosti Nadbiskup je u Zagrebu sudjelovao na proslavi.
17. lipnja. Povodom 240. obljetnice uspostave Križevačke eparhije Nadbiskup je sudjelovao na svečanoj arhijerejskom liturgijom u katedrali Presvete Trojice u Križevcima.
18. lipnja. Nadbiskup je na izvanrednom zasjedanju HBK u Zagrebu.
22. lipnja. Nadbiskup je sudjelovao na hodočašću svećenika Riječke metropolije i Zadarske nadbiskupije blaženom Miroslavu Bulešiću u Lanišće i Svetvinčent u Istri.
23. lipnja. Nadbiskup je u katedrali sv. Stošije predvodio obrede svećeničkog ređenja.
24. lipnja. Nadbiskup je u katedrali sv. Stošije predvodio sv. Misu zahvalnicu na kraju akadem-ske 2017./2018. godine
25. lipnja. Na poziv Predsjednice RH Nadbiskup je sudjelovao na proslavi Dana državnosti.
28. lipnja. Na poziv Apostolskoga Nuncija Nadbiskup je sudjelovao u proslavi Papinog dana.

NAŠI REĐENICI

Don Luka Šustić rođen je 4. siječnja 1992. g. u Malom Lošinju. Sin je Branimira i Nevenke rođ. Drača. Kršten je 15. veljače 1992. g. u katedrali sv. Stošije u Zadru.

Osnovnu školu završio je u Zadru. Nadbiskupsko sjemenište ‘Zmajević’ pohađao je u Zadru i Srednju strukovnu školu ‘Vice Vlatković’ u Zadru. Teološki studij započeo je u Rijeci 2010./2011., a završio 21. prosinca 2015. godine. Za đakona je zaređen u katedrali sv. Stošije u Zadru 26. studenog 2017. g. Za svećenika je zaređen 23. lipnja 2018. g. u katedrali sv. Stošije. Imenovan je pastoralnim suradnikom u župi Zadar - Stanovi od 1. 9. 2017.

Don Tomislav Končurat rođen je 17. srpnja 1981. g. u Zadru. Sin je Gojka i Neri rođ. Perin.

Kršten je 17. listopada 1981. g. u župi Sv. Lovre u Kalima. Osnovnu školu završio je u Kalima i Preku. Srednju ugostiteljsku školu (kuhar) završio je u Zadru (1998.). Vojni rok odslužio je 2001. g. Prekvalifikaciju ekonomskog smjera izvršio je u Zagrebu 2010. g. Propedeutsku godinu završio je u Nadbiskupskom sjemeništu ‘Zmajević’ u Zadru (2011./2012.). Teološki studij započeo je u Rijeci 2012./2013., a završio 2016./2017. godine.

Za đakona je zaređen u katedrali sv. Stošije u Zadru 26. studenog 2017. g. Za svećenika je zaređen 23. lipnja 2018. g. u katedrali sv. Stošije. Imenovan je pastoralnim suradnikom u župi Zadar - Puntamika od 1. 9. 2017. g.

Don Ivan Jordan rođen je 15. prosinca 1992. g. u Zadru. Sin je Zdravka i Kosovke rođ. Matić. Kršten je 25. travnja 1993. g. u župi Sv. Martina u Ljupču. Osnovnu školu završio je u Ljupču i Ražancu. Klasičnu gimnaziju Ivana Pavla II. završio je u Zadru (2011.). Teološki studij započeo je u Rijeci 2011./2012. g. Nastavlja studij teologije na KBF-u u Splitu u ak. godini 2013./2014. Završio je Filozofsko - teološki studij na Sveučilištu u Splitu na KBF-u 3. studenoga 2017. godine. Za đakona je zaređen u katedrali sv. Stošije u Zadru 26. studenog 2017. g. Za svećenika je zaređen 23. lipnja 2018. g. u katedrali sv. Stošije. Imenovan je pastoralnim suradnikom u župi Zadar Belafuža od 1. 9. 2017.

Brat Leopold Ninoslav Jagešić rođen je 20. listopada 1976. g. u Zenici. Sin je Ante i Ivke rođ. Keretić. Kršten je 08. prosinca 1976. u župi sv. Josipa u Zenici.

Osnovnu školu završio je u Zenici. Srednju ugostiteljsku školu (kuhar) završio je u Varaždinu 1995. g.

Vojni rok je odslužio 1997. g. Studij je započeo u VTKŠ Zadar, a završio u Pontificio Sant’anselmo Roma. Za đakona je zaređen u katedrali sv. Stošije u Zadru 26. studenog 2017. g. Za svećenika je zaređen 23. lipnja 2018. g. u katedrali sv. Stošije.

IZ ŽIVOTA ZADARSKE NADBISKUPIJE

NIN: PROSLAVLJENA ZAVJETNA SVET-KOVINA GOSPE OD ZEČEVA

Zavjetna svetkovina Gospe od Zečeva svečano je proslavljena u ponедјeljak 7. svibnja u župi sv. Anselma u Ninu, središnjem marijanskom svetištu Zadarske nadbiskupije, jednom od najstarijih marijanskih svetišta u Hrvatskoj koje je prije dvije godine proslavilo petsto godina štovanja Gospe od Zečeva. Koncelebrirano večernje slavlje u župnoj crkvi sv. Anselma u Ninu predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić, a nakon mise i procesiju s čudotvornim Gospinim kipom kroz mjesto.

Tragom navještenog Lukinog evanđelja o po-hodu Marije Elizabeti kojoj je pošla pomoći pred porod, služiti svojoj trudnoj rođakinji, u propovijedi je mons. Puljić govorio o vrijednosti služenja. „Riječ služenje iščezava iz našeg vokabulara. Što je još gore, sve više ljudi služenje smatra nedostojnim oslobođenog čovjeka i emancipirane žene. Tko je video u 21. st. služiti? To je naopako poimanje i pogrešno shvaćanje služenja o kojem govorи i evanđelist Luka.

Kao vjernici, moramo biti svjesni opasnosti da će i naše kršćanstvo bez znakova zajedništva, bez ljubavi i služenja, bez jasnih dokaza služenja u Marijinom duhu, sličiti zavaravanju sebe i drugih. Jer, po čemu će nas prepoznati naš Učitelj Isus Krist kad dođe suditi svijetu“ upitao je nadbiskup, istaknuvši da je sam Isus rekao i dao prepoznatljive znakove temeljem kojih će nas pozvati u svoje kraljevstvo: „Bio sam gladan i nahranili ste me, žedan i napojili ste me. Bio sam umoran i poslužili ste me..“ „Dakle, to je sveti posao. Služenje je posao koji nas već na zemlji ospozobljava za konačni susret, kad dođemo pred lice Božje i nemamo mu što drugo donijeti nego to: naša dobra djela, naše služenje i naše zauzimanje za druge“ poručio je nadbiskup Puljić, naglasivši da nas to poučava Marija u svojim svetištima: „Marija nas uči kako pomagati potrebnima, kako osjetiti potrebu drugoga i priteći u pomoć“.

„Majka Božja i naša majka, koju u Ninu častimo kao Gospu od Zečeva, predstavlja se kao

model i uzor na tom putu. Nju je Pavao VI. opisao kao „djevicu koja moli, služi, žrtvuje se i prinosi“. To su sve glagoli, radnje koje današnje vrijeme slabu shvaća, a još lošije prihvata. Drugog nam puta nema, nego Mariju slijediti u našem služenju i žrtvi za druge“ potaknuo je mons. Puljić.

U kontekstu navještenog biblijskog izvješća na Gospinu svetkovinu, a ususret trećem susretu hrvatskih katoličkih obitelji u Solinu, nadbiskup je upitao koliko su današnje obitelji ispunjene željama i spremnošću zajedništva i služenja. „Jesu li prožete molitvenom duhovnošću kako bi bile kadre odoljeti i oduprijeti se nemilosrdnom nasrtaju materijalizma, ateizma, potrošačke groznice i hedonizma? Ima li Elizabeta koje su spremne skrovito, zauze-to i predano veličati Mariju riječima molitve: ‘Zdravo, milosti puna. Blagoslovljena ti među ženama i blagoslovljen plod utrobe tvoje Isus’. Znači, obraćati se Mariji, moliti joj se. Ima li još ljudi koji služenje drugima smatraju svetim poslom i zadatkom? Ili zavedeni izopačenim shvaćanjima i lažnom emancipacijom smatraju kako služenje ponižava čovjeka, da služenje nije za čovjeka“ upozorio je mons. Puljić. Naime, upravo se Mariju najviše doživljava kao mati koja njeguje, pazi i štiti. Otuda i njeni nazivi u lauretanskim litanijskim.

„Marija je i nakon uznesenja na nebo ostala u Crkvi uz svoje vjernike i postala srcem Crkve. S neba je nastavila svoju majčinsku brigu i skrb za vjerne štovatelje na zemlji koji se oko nje

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

okupljaju, s pouzdanjem joj se mole i ustrajno časte. Crkva je prisutna u njenom srcu, kao što je Marija nazočna u pobožnosti svojih vjernika koji je vole. Marija je prisutna ne samo na stranicama svetih knjiga, nego i u srcu Božjeg naroda. Jer kršćani ne mogu živjeti bez majke, Majke Božje, zagovornice, odvjetnice“ poručio je mons. Puljić, istaknuvši da je Marija kroz stoljeća bdjela nad Isusovom zajednicom.

„Pod njenom zaštitom kršćani su se borili protiv brojnih zavođenja i krivih učenja. Crkva Isusovih učenika započela je svoj ovozemni hod s Marijom na Duhove u dvorani Posljednje večere. Marija je u središtu sa svojim pukom i pratit će naš ovozemni vjernički hod sve do posljednjeg trenutka. S njome ćemo završiti svoj hodočasnički put prema eshatonu jer Marija nas prati svojom blizinom, naklonošću i brigom“ rekao je nadbiskup, dodavši da s Marijom koja majčinski osjeća dramu borbe dobra i zla, svjetla i tame, želimo na ovoj zemlji graditi našu sadašnjost i budućnost.

Nadbiskup je istaknuo da zajedništvo protkano služenjem nalazimo u iskonskoj zajednici obitelji koja je uzor služenja, a obilježeno je i zajedništvom stola. „Obiteljski stol je mjesto gdje sustolnici jedni s drugima razgovaraju. U obiteljskom duhu njeni članovi vode brigu jedni o drugima. Zato obitelj nije nešto usputno. Ona je bitna stanica društva i Crkve. Obitelj je zadaća društvu i Crkvi da se zaštiti, da pomogne ostvariti ideale koje je Bog usadio u samom činu stvaranja. Zato obitelj ima biti glavnom brigom Crkve i društva“ istaknuo je mons. Puljić, naglasivši: I Isus koji je utemeljio Crkvu, rodio se u obitelji i tako posvetio sve obitelji.

„Rođenjem u obitelji želio je da njegovi učenici i sljedbenici budu zajednica braće i sestara, zajednica stola i dobara, zajednica međusobne ljubavi. U tom vidu Djela Apostolska izvješćuju, da nam predstave ideal obitelji, ideal prve kršćanske zajednice. Luka zapisuje kako je u mnoštvu onih koji su prigrlili vjeru bilo jedno srce i jedna duša. Kako često poželim našoj nadbiskupiji, našem narodu, Europi i cijeloj Crkvi po svem svijetu upravo taj duh: jedno srce, jedna duša. „Nitko od njih nije zvao svojim ništa od onoga što je imao, nego im sve bijaše

zajedničko“ (Dj 4, 32). Treba usvojiti taj duh i tako pripravljati svoju buduću slavu u nebesima“ poručio je nadbiskup Puljić. U misi su su-slavili mons. Josip Lenkić, generalni vikar Zadarske nadbiskupije, ninski župnik don Božo Barišić i nekoliko drugih svećenika.

Na proslavi svetkovine sudjelovalo je više tisuća hodočasnika iz cijele Zadarske nadbiskupije, među kojima su neki hodočastili i pješice od Zadra do Nina. U večernjem slavlju sudjelovali su i brojni članovi KUD-ova iz Zadarske županije. Tijekom cijelog dana, sudjelujući na pet misnih slavlja i dvije procesije kroz mjesto, vjernici su obavljali i zavjet Majci Božjoj ophodom oko Gospinog kipa oko središnjeg oltara. Uoči svetkovine, u nedjelju 6. svibnja, svečano misno slavlje u ninskoj župnoj crkvi sv. Anselma predvodio je vlč. Ilija Jakovljević, postulator kauze bl. Miroslava Bulešića. U propovijedi je govorio o hrabrosti svjedočanstva za Krista tog hrvatskog blaženika te je puk blagoslovio Bulešićevim moćnikom.

Na blagdan prikazanja Gospe od Zečeva u subotu 5. svibnja, vjernici, neki i pješice, hodočastili su na otočić Zečeve, mjesto Gospinog ukazanja pastirici Jeleni 1516. g., gdje je misno slavlje u crkvi Gospe od Zečeva predvodio don Zvonimir Mikulić, duhovnik sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru. Nakon mise oko crkve je također učinjena procesija s Gospinim kipom koji se za tu prigodu u procesiji lađama morem iz Nina do Zečeva odnese iz ninske župne crkve, s Gospinog mula, na otočić Zečeve.

ZADAR: CJELODNEVNO EUHARISTIJSKO KLANJANJE U CRKVI GOSPE OD ZDRAVLJA

Cjelodnevno i cjelonoćno euharistijsko klanjanje u crkvi Gospe od Zdravlja u Zadru održano je od četvrtka 10. svibnja u 8,00 sati do petka 11. svibnja u 8,00 sati, ususret proslavi blagdana sv. Leopolda Bogdana Mandića. Ta je crkva svetište sv. Leopolda za Zadarsku nadbiskupiju jer je u njoj sv. Leopold djelovao kao isповjednik i rektor kapucinskog samostana od 1897. do 1900. g. Tijekom cijelog dana i noći mnogi vjernici pohodili su crkvu moleći u tišini, a u

21,00 sat 10. svibnja počeo je jednosatni meditativno – glazbeni molitveni susret u zajedništvu vjernika pred Presvetim oltarskim sakramentom koji je predvodio don Zvonimir Mikić, duhovnik

Nadbiskupskog sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru.

Pjevanje tijekom klanjanja predvodili su zadarski sjemeništarci. Don Zvonimir je podsjetio da se klanjanje odvija u crkvi Isusove Majke koju je dušom i tijelom uzeo u svoju slavu i u svetištu njegovog sluge svetog Leopolda po kojem je na osobit način dijelio svoje milosti, koji je također ušao u Isusovu slavu gdje i mi želimo doći. Zahvalio je Gospodinu što nas nije ostavio, nego je prisutan s nama u sve vjekove, na osobit način po Presvetom oltarskom sakramantu. Zahvalivši mu za ljubav i što nas je uključio u svoje poslanje, don Zvonimir je zahvalio za dar primljene vjere koju smo pozvani navještati. Zahvalio je Isusu što nas je uključio u svoje tijelo čiji smo udovi, a Isus je glava, što nas je povezao i okupio u svoju Crkvu.

U razmatranju pred Presvetim don Zvonimir je najavio i početak Devetnice Duhu Svetome ususret svetkovini Pedesetnice i silaska Duha Svetoga nad apostole. „Duh Sveti je ljubav između vječnog Oca i Isusa, dar ljubavi koju Gospodin nama daruje. Ljubav je Božja razlivena u srcima našim po Duhu Svetom koji nam je dan, rekao je apostol Pavao. Ljubav je oganj koji gori. U Starom Zavjetu Bog je odredio neka na njegovom oltaru neprestano gori oganj, da se ne gasi. Naša srca su oltari gdje Otac želi da uvijek gori vatra njegove ljubavi. Zato nam Otac šalje Duha Svetoga“ rekao je don Zvonimir, zahvalivši Isusu što nam daje svoga duha.

„Isus je govorio da je došao na zemlju zapaliti srca svetim ognjem. Duh Sveti sišao je nad apostole u liku plamenih jezika. Taj oganj je

zapalio svece te su za Boga činili velike stvari. Ljubili su neprijatelje, lišili se zemaljskih dobara i s radošću služili Isusu. Neka nam srce gori za Isusa da se i u nama rasplamsa oganj Božje ljubavi“ poželio je don Zvonimir, potaknuvši vjernike da se Isusu predaju u molitvi, blaženoj peći po kojoj Duh Sveti može zagrijati ono što je u nama hladno. Pritom je važna i naša želja da Isusu omilimo.

Duh Sveti se prikazao u liku plamenih jezika, a ljudi grijše baš jezikom kad vrijeđaju Boga i druge ljude. Stoga je don Zvonimir potaknuo da naši jezici budu na službu Bogu koji nam je dao jezik, da njime Boga hvalimo i služimo mu. U želji da nam Marija, zaručnica Duha Svetoga svojim zagovorom isprosi sveti oganj Duha Svetoga, susret je završen zajedničkom molitvom Litanija Duhu Svetome i blagoslovom prisutnih s Presvetim oltarskim sakramentom.

Na završetku klanjanja 11. svibnja, don Josip Radojica Pinčić, župnik katedrale sv. Stošije kojоj je povjerena briga o crkvi Gospe od Zdravlja, nakon Molitve vjernika i molitve u čast euharistijskom Isusu, blagoslovio je puk s Presvetim oltarskim sakramentom.

RIM: S PAPOM FRANJOM NA PROSLAVI 50 GODINA NEOKATEKUMENSKOG puta sudjelovalo 400 zadrana

Među 150 000 članova zajednica Neokatekumenskog puta iz 134 države sa svih kontinenta na susretu s papom Franjom u Rimu 5. svibnja bilo je i 400 vjernika iz Zadarske nadbiskupije koji su na lokaciju uz Sveučilište Tor Vergata stigli s osam autobusa. S njima su bila

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

i petorica prezbitera, mons. Ivan Mustać, don Zdenko Milić, don Zbigniew Jacek Korcz, don Ante Delić i don Marinko Duvnjak. Susret je održan u povodu proslave 50. godišnjice prvih kateheza u Rimu nakon što je Put svoje djelovanje počeo nekoliko godina ranije u siromašnim barakama Palomerasa u predgrađu Madrija. Iz Hrvatske je u Rim stiglo 2800 vjernika koji su boravak na Apeninskom poluotoku iskoristili i za posjete brojnim, za kršćanski svijet, svitim mjestima. Tako su Zadrani cijeli dan proveli u Asizu gdje su u crkvi Sv. Klare slavili euharistiju, dan kasnije obišli su najvažnije rimske crkve, odnosno spomenike kulture. U povratku su slavili euharistiju u Loppianu, gradiću Pokreta fokolara u blizini Firenze. Pred polazak u Vječni grad delegaciju koja je vodila organizaciju za Zadarsku nadbiskupiju primio je mons. Želimir Puljić, nadbiskup zadarski, koji im je tom prigodom podijelio apostolski blagoslov. Osim mlađih, pozivu inicijatora Puta i Svetog Oca za dolazak u Rim odazvale su se i brojne obitelji s djecom zahvaljujući za darovani život.

Neokatekumenski put 1964. godine u Madridu osnovali su Španjolac Francisco Kiko Arguello i njegova suradnica Carmen Hernandez kojima se kasnije pridružio o. Mario Pezzi. Riječ je o novom itinerariju kršćanske formacije koji je potaknut Drugim vatikanskim koncilom nakon što je naišao na živo zanimanje tadašnjeg madridskog nadbiskupa mons. Casimira Morcilla koji je ohrabrio inicijatore Puta da ga uvedu u župe koje to zatraže. Godine 1968.

inicijatori Neokatekumenskog puta došli su u Rim i smjestili se u Borghetto Latino, a prve kateheze održane su u župama Naše Gospe od Presvetog Sakramenta i Svetih kanadskih mučenika. Put se polako širio u biskupijama čitavoga svijeta, a od 1984. je prisutan i u Zadarskoj nadbiskupiji gdje u desetak župa danas djeluje 25 zajednica.

Narav Puta definirao je Sveti Ivan Pavao II. kada je napisao: "Priznajem Neokatekumenski put kao itinerarij katoličke formacije valjan za društvo i za današnja vremena". Spomenuta je crkvena stvarnost tako katekumenat za odrašle, odnosno put kršćanskog odgoja za suvremenog čovjeka. Pritom je ključni element na tom putu Sveti pismo, a u srcu neokatekumena nalazi se euharistija. Posebnost Puta su katehizacija i kerigmatski navještaji koje se često održavaju na javnim prostorima, osobito u Vazmenom vremenu. Jedan od brojnih plodova Puta su obitelji koje napuštaju svoje sredine kako bi svjedočanstvom i životom uspostavile prisutnost Katoličke Crkve u mjestima gdje je Crkva odsutna ili kako bi osnažile i obnovile prisutnost katoličkih zajednica u vrlo sekulariziranim područjima. Tako je Sveti Otac pred kraj susreta blagoslovio križeve i predao ih odgovornima za 34 nove „missio ad gentes“ koje će donositi evanđelje u različite dijelove svijeta. Među njima su i obitelji iz Zadarske nadbiskupije koje su u poslanju u Makedoniji i Crnoj Gori, a jedna se obitelj priprema za odlazak u Francusku. Osim toga, poslane su i cijele zajednice iz središta u sekularizirana predgrađa Rima kao "comunitates in misionem".

Jedino Crkva koja se odriče svijeta može dobro naviještati Gospodina. Crkva koja je slobodna od moći i novca, od trijumfalizma i klerikalizma, na vjerodostojan način svjedoči da Krist oslobađa čovjeka – prenosi Hrvatski program Radio Vatikana riječi pape Franje koji se u svom govoru usredotočio na Isusov nalog „Idite“ njegovim učenicima koje je poslao u misiju. Papa je rekao da

kad misionar ode, ide samo s prtljagom povjerenja u siromašnog Isusa koji nije imao gdje da nasloni glavu.

Kako biste isli, trebate biti lagani. Kako biste naviještali, potrebno je odreknuće. Srce slobodno od navezanosti širi i postaje raspoloživo za Boga i druge. Onaj koji se iz ljubavi odrekne prolaznih stvari, prigljuje veliko blago slobode.

Papa Franjo je također usmjerio pažnju na činjenicu da je Isus nalog izrekao u množini, a ne u jednini..

„Idite” znači da „potpuni misionar” ne hodi sam, nego uvijek za drugima. To je umijeće budući da implicira hodanje s drugima bez izoliranja ili nametanja vlastitog smjera drugima. To znači hoditi sjedinjeni, kao Crkva, s pastirima, s braćom i sestrama, bez žurenja ili žaljenja zbog onih najsporijih. Kristovo poslanje da od svih naroda učinimo Njegove učenike potpuno je drugačije od dinamike prozelitizma. To znači podijeliti s drugima vlastiti susret s Kristom koji nam je promijenio život, kazao je papa Franjo, naglašavajući da je u srcu poslanja „svjedočiti da nas Bog ljubi”. Potaknuo je pripadnike Neokatolickog puta da ne računaju na argumente koji uvjeravaju, nego na život koji privlači; da ne računaju na sposobnost

nametanja sebe, nego na hrabrost da se služi.

Podsjećajući ih na njihovo poslanje naviještaja evanđelja, potaknuo ih je da donose obiteljsko ozračje u mnoga napuštena mjesta koja su lišena ljubavi. Čineći sve narode učenicima, Isus je htio naglasiti da u njegovu srcu ima mjesta za sve ljude. Nitko nije isključen.

Sveti Otac potaknuo je pripadnike Puta da ljube kulturu i tradicije narodā kojima su poslani bez primjenjivanja unaprijed utvrđenih modela.

Nemojte polaziti od teorija i nacrta već od konkretnih situacija: tako će Duh biti onaj koji će oblikovati navještaj prema svom vremenu i svom načinu. I Crkva će rasti na njegovu sliku: ujedinjena u različitosti naroda, darova i karizmi rekao je papa i zaključio: Draga braćo i sestre, vaša je karizma veliki dar Božji za Crkvu u današnjem vremenu. Zahvalimo Gospodinu za ovih pedeset godina: pljesak za pedeset godina! I gledajući njegovu očinsku i bratsku vjernost punu ljubavi, nikad ne gubite povjerenje: On će vas sačuvati potičući vas istovremeno da pođete, kao ljubljeni učenici, prema svim narodima, s poniznom jednostavnosću. Pratim vas i ohrabrujem: nastavite! I molim vas, ne zaboravite moliti za mene, koji ostajem ovdje!

Osim pape Franje govorili su i Kiko Arguello, o. Mario Pezzi te španjolska itinerantica Maria Ascension Romero koja je u ekipi odgovornih Puta zamijenila Carmen Hernandez koja je preminula u srpnju 2016. godine, a okupljene je pozdravio i Giuseppe Novelli, rektor Sveučilišta Tor Vergata.

ZADAR: SVEĆENIČKA REKOLEKCIJA – O pastoralu braka i obitelji izlagao mr. don Marinko Šljivić

Pastoral braka i obitelji bila je tema svećeničke rekolekcije zadarskog prezbiterija održane u srijedu 9. svibnja u dvorani sjemeništa ‘Zmajević’ u Zadru. O duhovnoj i pastoralnoj potrebi praćenja bračnih parova izlagao je mr. Marinko Šljivić, povjerenik za pastoral braka i obitelji u Dubrovačkoj biskupiji, koji je magistrirao na Teološkom institutu Ivan Pavao II. za brak i obitelj na Lateranskom sveučilištu u

Rimu. Obitelj živi svoju duhovnost time što je istodobno kućna Crkva i vitalna stanica za preobrazbu svijeta, rekao je predavač, istaknuvši da „povijest čovjeka i ljudskog spasenja može opstati jedino u obitelji. Obitelj se nalazi u središtu velike borbe zmeđu dobra i zla, između ljubavi i onoga što je protivno ljubavi“.

Istaknuvši značajnim molitvu kao temelj opstanka obitelji, rekao je da po molitvi s djecom roditelji ispunjavaju svoje kraljevsko svećenstvo i prodiru u srca djece. Nije dosta pokazati općenitu brigu za obitelj velikim pastoralnim planovima, nego je važan evangelizacijski i katehetski rad s obiteljima, potaknuo je predavač. Ne smije se zaustavljati samo na teorijskom navještaju odvojenom od stvarnih problema osoba. Treba omogućiti izgradnju djelatnika laika u pastoralu obitelji pomoći psihopedagoga, obiteljskih liječnika, socijalnih radnika, odvjetnika za maloljetnike i obitelji. Potrebna je veća zauzetost u pripravi za ženidbu, da se mladima otkrije dostojanstvo i ljepota braka. Zaručnike u programima ne treba zatrpati s previše informacija, jer, kaže papa Franjo „dušu ne zasiće i zadovoljava puno znanja, nego unutarnje kušanje i proživljavanje stvari. Bitnija je vrsnoća nego količina“.

„Priprava za brak treba osigurati da zaručnici ne shvaćaju ženidbu kao kraj puta, nego da je prihvate kao cjeloživotni poziv. Ženidba se ne može shvaćati kao nešto zaključeno. Najbolje pripremljeni za ženidbu vjerojatno su oni koji su od vlastitih roditelja naučili što je kršćanski brak“ rekao je mr. Šljivić. Istaknuo je kako na samom vjenčanju slavitelj govori pred skupom osoba među kojima ima i onih koji slabo sudje-

luju u crkvenom životu, što je dragocjena prigoda za navještanje Kristova evanđelja. Svećenici su pozvani ohrabrvati u vjeri supružnike pozivajući ih na često pristupanje isповijedi, duhovno vodstvo i na sudjelovanje na duhovnim obnovama. Mogućnost približavanja paru je i blagoslov kuća. Zadatak svećenika je unositi svjetlo u krize i teškoće, rekao je mr. Šljivić, dodavši da je život svake obitelji obilježen krizama svih vrsta, ali one su i sastavni dio njene dramatične ljepote. Živi se zajedno da se nauči biti sretan na novi način.

Predavač je govorio i o potrebi razlučivanja tzv. neredovitih situacija, razvedenih koji su ponovno civilno vjenčani. Savjetovanje takvih treba biti u skladu s zahtjevima evanđeoske istine i milosrđa. Crkva ne podržava dvostruki moral na način da svećenik začas sredi iznimke ili ishodi sakramentalne povlastice u zamjenu za usluge, rekao je predavač, istaknuvši misao pape Franje da se u razlučivanju određenih situacija pastir ne može zadovoljiti ni samo primjenom čudorednih zakona na one koji žive u neredovitim situacijama, kao da su kamenje kojim se nabacuje na živote ljudi. Nijedna obitelj nije potpuno oblikovana stvarnost ili gotovi proizvod, nego treba stalno rasti i sazrijevati u sposobnosti da ljubi, rekao je mr. Šljivić. Govoreći o logici pastoralnog milosrđa, predavač je potaknuo na izbjegavanje hladnog birokratskog morala u postupanju s potrebnima. „Crkva ni na koji način ne smije odustati od toga da predlaže puni ideal braka. Pokazivanje razumijevanja za određene slučajeve ne podrazumijeva potamnjivanje svjetla najpotpunijeg idealu braka. Crkva se mora ugledati na Sina

Božjeg koji ide ususret svima bez iznimke. Isus se predstavlja kao pastir stotinu ovaca, a ne samo devedeset i devet. Pozvani smo živjeti milosrđe jer je ono najprije nama očitovano. A mi se ponekad ponašamo kao kontrolori milosti, a ne kao njeni omogućitelji. Milosrđe ne isključuje pravdu i istinu, jer milosrđe je punina pravde i najjasnije očitovanje Božje istine“ podsjetio je na misli pape Franje mr. Šljivić.

ZADAR: BLAGDAN GOSPE LORETSKE U ARBANASIMA

Blagdan Gospe Loretske svečano je proslavljen u četvrtak 10. svibnja u župi Gospe Loretske u Arbanasima u Zadru gdje djeluju salezijanci. Večernje koncelebrirano slavlje u župnoj crkvi Gospe Loretske, potom i procesiju s kipom Majke Božje kroz taj gradski predio, predvodio je mons. Mile Bogović, umirovljeni gospicko-senjski biskup u zajedništvu s deset svećenika. „Marija je onđe gdje je njezin Sin. Isus je svojom božanskom snagom uzašao, on je Bog i čovjek, a Marija je samo čovjek, no ona je sva Božja, Božja službenica. Ondje gdje je njen Sin, tamo je i njoj mjesto. Zato je uznesena na nebo“ rekao je biskup Bogović, istaknuvši da je Isus uzašao, ali je i rekao da ostaje sa svojima do svršetka svijeta.

Među onima koji ostaju na zemlji, osobito se ističe Isusova majka Marija. „Kad je Marija gledala kako se Isus uzdiže, nije mislila da se on od nje udaljuje. Isus je i dalje bio s njom i ona s njime. Krist živi sa mnom u ovom, mom vremenu. On je tu, u mom životu. Krist je u našem vremenu i uvijek možemo računati na njega“ rekao je biskup, poželjevši da nam Marija isprosi čvrstu vjeru u prisutnost njenog Sina u svijetu i našem životu, jer bez Isusa ne možemo učiniti ništa za naš vječni život.

Biskup Bogović je rekao kako biblijska izvješća različito kazuju gdje se dogodilo uzašaće: blizu Jeruzalema, u Betaniji, Galileji. Uzašaće se nije dogodilo uz veliku prisutnost mnoštva, na javnom trgu. Isus nije razglasio ljudima da dođu to vidjeti i plješću mu, rekao je mons. Bogović. Evanelje po Mateju kaže kako je Isus rekao ženama, kad im se nakon uskrsnuća javio na Kalvariji, neka idu javiti učenicima da

idu u Galileju, ondje će ga vidjeti. Učenici su otišli u Galileju na goru gdje im je Isus rekao i tu im je dao zadnje upute, zaključivši: ‘Ja ću uzaći, ali sam s vama do svršetka svijeta’.

Prema navještenoj Božjoj riječi po Djelima apostolskim, Isus je uzašao na nebo u mjestu blizu Jeruzalema. Dva čovjeka u bjelini nazočne ljudi koji su tome prisustvovali nazivaju Galilejci. Stoga je na proslavu Uzašašća Gospodinova uz Marijin blagdan, mons. Bogović pojasnio značenje stvarnosti Galileje. Svi su apostoli bili iz Galileje, oni su bili nazočni i u trenutku uzašašća, pa se moglo reći ‘Galilejci’, ako su bili i negdje izvan Galileje. Naglašavanjem njihovog porijekla, Galilejci, pisac je htio reći da apostoli ne smiju ostati u blizini svjetovne i crkvene vlasti i držati se blizu njih, nego da trebaju ići na periferiju, jer se i Isus rodio na periferiji, rekao je mons. Bogović.

„Galileja je daleko. Galileja nije prihvaćala ono što Jeruzalem drži. Ona nije u središtu židovske državne i vjerske misli i vlasti. Ona je duboka periferija. Židovi su je zvali Galileja poganska. Apostoli, dakle, tamo trebaju ići. Ne ostati oko hrama, nego otići vani. Galileja je mjesto gdje se Isus rodio. Isus je većinu svog života proživio na periferiji, daleko od Jeruzalema“ rekao je propovjednik, istaknuvši da Galileja i Nazaret nisu bili cijenjeni u Jeruzelamu. I budući apostol Natanael, kad mu je Isus rekao da je iz Nazareta, začudno ga je upitao: ‘Zar i iz Nazareta može biti nešto dobro?’.

„Isus šalje svoje apsotole daleko na periferiju u Galileji. Potrebno je izaći na periferiju da Isus postane vidljiv i prepoznatljiv. Narodu bi bilo

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

teško prepoznati Isusa u Jeruzalemu. Isus se susreo s najvišim državnim predstavnicima, s Pilatom, Herodom i s drugima na vlasti tek onda kad su ga osudili. Inače nije išao ništa tražiti od njih, neke potrebe. Znakovito je da su mudraci vidjeli zvijezdu koja ih je vodila tek kad su napustili Jeruzalem, kad su se udaljili od Heroda. Svečani Isusov ulazak na nebo nije na glavnem gradskom trgu u Jeruzalemu, nego u dubokoj periferiji. Isus je Galilejac, čovjek s periferije. Cijelo vrijeme Isus se kretao po periferiji, a Ivan Krstitelj čak je otišao u pustinju i tamo radio“ istaknuo je biskup Bogović, naglasivši da se i Marija uvijek držala periferije, voljela je ostati po strani. Nikad se nije gurala u središte, čak ni tamo gdje je Isus bio u središtu.

Stoga se ne treba bojati kada Crkvu danas guraju na periferiju, poručio je mons. Bogović. „To ne treba prihvati kao progonstvo, nego je Crkvi na periferiji radno mjesto. Kada nas guraju u sakristiju i ne žele da iznosimo svoje mišljenje, ne znači da iza toga nema ljudske zloće. Ima je itekako, ali to pomaže i da ojača dobrota u nama“ rekao je mons. Bogović. Upozorio je da je puno toga ušlo u Crkvu što treba očistiti, da Crkva bude prepoznatljiva po vjernosti Isusu Kristu.

„Kakva bi Crkva bila kad bi se suočila s ovim svijetom, kad je ovaj svijet ne bi progonio, jer ona ima ono što se nikako ne može subličiti s logikom ovoga svijeta. Normalno da joj svijet prigovara. Koga bi Crkva naviještala, kad ne bi bila spremna odreći se povlastica ovoga svijeta

koji je priječe da bolje služi Bogu i ljudima? Kakva bi Crkva bila, kad bi se povlačila s periferije i išla prema središtu vlasti i bogatstva? Ne bi to bila Crkva koja kreće Isusovim stopama. Ili kad bi se prvenstveno trudila ugoditi suvremenim farizejima, Pilatima i Herodima. Kada bi tako bilo, to ne bi bila Isusova Crkva“ poručio je biskup Bogović.

Biskup Bogović je izrazio priznanje Arbanasi rekvaviši da su došli u Zadar početkom 18. st. te je po njima taj predio nazvan Arbanasi. „Oni su sačuvali svoju posebnost koju i danas njeguju, a ništa manje nisu zavoljeli i sredinu u kojoj žive pa kažu s ponosom da su Arbanasi i Hrvati. To se tu dobro ukloplilo, povezalo i omogućilo da se ne osjećaju stranci u Hrvatskoj“ rekao je mons. Bogović na zavjetnoj Gospičkoj svetkovini koju puk naziva Arbanasko čudo.

ZADAR: BLAGDAN SV. LEOPOLDA BOGDANA MANDIĆA U CRKVI GOSPE OD ZDRAVLJA

Blagdan sv. Leopolda Bogdana Mandića svečano je proslavljen u crkvi Gospe od Zdravlja u Zadru u subotu 12. svibnja s pet misnih slavlja. Odlukom zadarskog nadbiskupa Marijana Oblaka, od 1978. g. ta je crkva svetište sv. Leopolda za Zadarsku nadbiskupiju, jer je u njoj sv. Leopold djelovao kao isповjednik i rektor kapucinskog samostana od 1897. do 1900. g. Tijekom cijelog dana puk je pohodio to svetište i iskazao čašćenje relikviji sv. Leopolda koja je bila izložena na pokrajnom oltaru kojeg resi velika slika sv. Leopolda Mandića. Središnje večernje blagdansko slavlje i treće prijedpolnevno misno slavlje predvodio je don Josip Radojica Pinčić, župnik katedrale sv. Stošije koji upravlja i tom crkvom.

Ususret trećem nacionalnom susretu hrvatskih katoličkih obitelji u Solinu, a u kulturi u kojoj se nameće krštenje Božjih zapovijedi, don Josip je u propovijedi govorio o vrijednosti braka i obitelji. „Brak je jedinstven, nerazrješiv i svet. Različite zajednice žele se izjednačiti s kršćanskim brakom i reći da je to sve isto. Nije isto. Ne može ništa imati jednakopravo i vrijednost kao kršćanski brak. Ne zato što je

to naš ljudski izum, nego jer je to Božja volja. Brak kao zajednicu jednog muškarca i jedne žene treba čuvati od raznih centara moći koji žele nove istine o braku“ upozorio je don Josip, rekavši da je sv. Leopold potjecao iz plemenite kršćanske obitelji s brojnom djecom. Ta je obitelj bila otvorena životu jer je bila otvorena Bogu, ljubila je Boga i vršila Božje zapovijedi. Don Josip je zamolio zagovor sv. Leopolda da nas učvrsti u vjeri i moralu da se sačuva brak čija je karakteristika svetost.

„Mnogi žele osporiti to obilježje braka. Brak je Božji naum i zato se vrši sakramentom. To je onda sveti znak, ono što nas nadilazi. Kao kršćani moramo dizati glas i braniti jedinstvo, nerazrješivost i svetost braka koji rađa obitelj“ rekao je don Josip, istaknuvši da je bez obitelji teško zamisliti bilo koji društveni poredak. Potaknuo je roditelje da djeci prenesu Božje vrednote, a ne samo da ulažu u osiguranje njihovog materijalnog statusa. „Ono što je sv. Leopold primio u obitelji bio je kamen temeljac na kojem je gradio ljudski, duhovni i intelektualni odgoj.

Sv. Leopold je čitao ljudska srca. To je mogao jer je iznad svega ljubio Boga. Ljubeći Boga živio je njegove zapovijedi. Nikad nije zaboravio svoju obitelj ni svoju redovničku zajednicu“ rekao je don Josip, istaknuvši da je obitelj kao temelj ljudske zajednice odlučujuća za budućnost domovine i Crkve. „Zbog sve većih izazova i suočavanja s rodnom ideologijom,

radikalnim feminismom, čestim rastavama i mentalitetom koji je zatvoren daru života, mnogi se pitaju kakva će biti sutrašnjica obitelji. Ipak, brojne kršćanske obitelji velikodušno obavljaju svoje poslanje u Crkvi i društvu i tako proročki djeluju u svijetu. Crkva i društvo trebaju svjedočanstvo majki i očeva koji će odgajati nove generacije da još snažnije i odvažnije žive sakrament Božje ljubavi, brak. Očinstvo i majčinstvo su dva krila za ravnotežu u životu“ poručio je don Josip.

Nažalost, sve više ljudi boji se odgovoriti na poziv majčinstva. I papa Franjo upozorava kako smanjenje majčinske prisutnosti u društvu predstavlja opasnost. „Umjesto herojske opredijelnosti izgrađene na Božjim temeljima i posebnosti žene da daruje život, često se daje prednost obrazovanju, napretku u poslu ili postizanju drugih ciljeva koji bi uz majčinstvo bili teže ostvarivi. Zbog ljudskih sila majčinstvo postaje zatrto. Mediji, virtualni svijet, politika i razne udruge nameću svoju viziju majčinstva i model žene besprijekornog tjelesnog izgleda koja uživa u slobodi bez braka i obveza. U vrijeme dezorientacije potrebno je tražiti svjetlo i snagu za majke kako bi bile blagoslov za svijet.

Bog je ženu odjenuo snagom i dostojanstvom da može očitovati istinsku veličinu ženstvenosti“ rekao je don Josip, istaknuvši da istinska ženstvenost ne dopušta da drugi određuju njen identitet. Slika ženstvenosti je ukorijenjena u plan Stvoritelja a ženski genij je potreban Crkvi i društvu.

„Majke su prenositeljice vjere i najljepše ba-

štine koju mogu predati djeci. Nije lako danas pomiriti dužnosti zaposlene žene, supruge i majke. Zbog toga je potrebna snaga, da Crkva i društvo još više vrednuju poslanje žene i majke čija je uloga opterećena, ali nezamjeniva“ poručio je don Josip. Istakнуvši da Božja zamisao majčinstva ima svoj najsavršeniji model u Mariji koju je štovao i sv. Leopold, don Josip je zamolio zagovor BDM i sv. Leopolda da naš narod ima ljubavi i poštovanja prema ženi, majci i svakom čovjeku.

ZADAR: BLAGDAN GOSPE FATIMSKE

Blagdan Gospe Fatimske svečano je proslavljen u nedjelju 13. svibnja u katedrali sv. Stošije u Zadru u kojoj se inače nalazi kip Gospe Fatimске kojeg puk časti. Proslava je tradicionalno počela molitvom slavnih otajstava krunice u crkvi Gospe od Zdravlja pred kipom Gospe Fatimске u svetištu, koju je predmolio Branimir Buturić, katedralni župni suradnik.

Nakon molitve Lauretanskih litanija, katedralni župnik don Josip Radojica Pinčić, duhovnik sjemeništa ‘Zmajević’ don Zvonimir Mikulić i puk uputili su se u svečanu procesiju s Gospinim kipom od crkve Gospe od Zdravlja, Bi-janchinijevom ulicom do katedrale sv. Stošije. Tijekom procesije također su moljene litanijske molitve.

Gospin kip u procesiji nosili su sjemeništarci te su ga postavili na Višeslavovu kristioniku koja se nalazi u prezbiteriju katedrale. Don Josip je rekao da se nalazimo u molitvenoj osmini do svetkovine Duhova. „Sabrali smo se s Isusovom Majkom koja je s njegovim učenicima bila

u molitvi u iščekivanju Duha Svetoga. S njom zajedmo ćemo moliti. Pozvani smo biti nositelji Božje ljubavi koju smo primili po sakramantu krštenja. Naše ljudske granice često se pokazuju slabima. Zato nam je potrebna Božja snaga, milost i blizina“ rekao je don Josip uvodno u katedrali, istaknuvši da je Isus htio zauvijek ostati s nama.

Potaknuo je vjernike da mole zagovor njegove majke Marije na 101. godišnjicu njenog ukazanja u Fatimi. U propovijedi je rekao da Isus nije htio pristati na kompromise, išao je do kraja u ljubavi za čovjeka, do smrti na križu. Pristati na kompromise značilo bi izdati svoga Učitelja, upozorio je don Josip.

„Poslanje učenika je služiti drugima, a ne vladati nad njima. Dijeliti s drugima, a ne zgratiti samo za sebe. Isusovo poslanje je objavljivanje Oca i njegove ljubavi u ovom svijetu. U darivanju sebe oslobađa se potencija svakog čovjeka koja se u njemu nalazi. Isus nas želi posvetiti u istini. To znači surađivanje posvećenoga i posvetitelja. Tako se svijet može mijenjati. Posvećujući svoje učenike, Isus ih čini sposobnima da ljube kao što je on ljubio. Isus ne nudi sebe samo kao primjer, nego on svojim učenicima daje Duha po kojem oni bivaju sposobni da ga slijede i navještaju u ovom svijetu“ poručio je don Josip, poželjevši da u nikome od nas ne prebiva duh Isusovog izdajnika Jude.

ZADAR: SVETKOVINA DUHOVA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Na svetkovinu Duhova u nedjelju 20. svibnja, svečano misno slavlje u katedrali sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir

Puljić, za vrijeme kojeg je podijelio sakrament potvrde krizmanicima tri gradske župe: katedrale sv. Stošije, Sv. Šime i Sv. Šimuna i Jude Tadeja s Bokanjca. Rekavši da će božanski darovi: mudrost, razboritost, znanje, savjet, jakost, pobožnost i strah Božji pomoći krizmanicima da budu sposobni držati Božje zapovijedi i ostati u njegovoj ljubavi, nadbiskup je poželio da ti darovi budu prepoznatljivi u njihovom životu. U propovijedi je govorio o znakovima po kojima ljudi mogu prepoznati tragove Božjeg Duha u nama i u našem okruženju.

Znakovi po kojima se može prepoznati Duh Božji su ljubav za Isusa, čašćenje Majke Marije, molitva, čitanje Svetog Pisma, posluh nauku Katoličke Crkve, poštivanje Božjih i crkvenih zakona; sudjelovanje u misi i sakramentalnom životu, posluh roditeljima, učiteljima i starijih, rekao je nadbiskup. „Gospodin nas naziva prijateljima i traži da ljubimo jedni druge i da zapovijedi njegove čuvamo. Po tome će ljudi prepoznati da smo njegovi i da ga poznajemo. Nije dovoljno znati što vjerujemo. Potrebno je pokazati da nam je vjera u životu bitna i da bez Isusa ne možemo“ poručio je mons. Puljić, istaknuvši da darovi dolaze po molitvi Bogu.

„Molitva je jedan od bitnih i prepoznatljivih znakova Isusovih učenika. Nema plodova Duha ako se Boga prezire, vrijeda ili psuje njegove svetinje. Ne možemo očekivati darove njegovog Duha ako zavidimo, svađamo se, ako se ne pokoravamo Božjim zapovijedima, Crkvi i njenim odredbama“ upozorio je nadbiskup.

„Povijest ljudi je pokazala kako je puno tame i zla posijano među ljudima, jer se Božju pomoć

i njegovo svjetlo nije prihvataćalo, već odbacivalo; i kod nas u Hrvatskoj i u cijeloj Europi koja se udaljava od Boga i njegovih zapovijedi. Stoljećima je ovaj stari kontinent ugrađivao opeke u svoju kulturu, znanost, zdravstvo i zakonodavstvo uzete iz biblijske riznice duhovnosti, trudio se i nastojao da odgojni sustav i ustav, zakoni i propisi budu u kakvom-takvom skladu s dekalogom Božjih zapovijedi, moralnim vrednotama i kršćanskim zasadama. Danas, međutim, svjedočimo kako je zbog utjecaja ateizma i vjerske ravnodušnosti suvremeno društvo sve više u neskladu s Božjim i kršćanskim propisima. Osjećamo da ateizam nastupa vrlo agresivno prema kršćanskom moralu i stavovima Katoličke Crkve na svim razinama u društvu i medijima“ upozorio je mons. Puljić, dodavši kako se u mnogim medijima osjeti otklon Isusovog programa i prijezir onih koji slijede Krista i njegovo evanđelje.

„Predbacuje im se da koće razvoj povijesti i vraćaju nas u Srednji vijek. Ponovno slušamo govor komesara komunizma koji bi religiju stjerali u sakristiju, a Crkvu spriječili da se očituje na društvenom, odgojnem i kulturnom području. Suvremeni demokrati ne brane ljudima vjerovati; ali privatno, u prostorima kulta, u obitelji i krugu istomišljenika; ne na ulici, tribinama, školi, radu ili televiziji. Tamo, po njihovom sudu, nije primjereni ni dopušteno unositi svoje ‘opeke’, pogotovo ako su obilježene kršćanskim bojama“ upozorio je mons. Puljić.

Nadbiskup je podsjetio da je i u Knjizi Postanka opisano kako su ljudi odlučili podići toranj do neba i izgraditi Babilonsku kulu koja će učiniti Boga suvišnim u njihovom kraju. „Događaj se davno zbio, ali ima poruku za nas i naše vrijeme. Već pola stoljeća narodi europskog kontinenta raspravljaju o novoj izgradnji društva i novoj europskoj zajednici. O kakvoj to zajednici govore? Na kakvim je temeljima žele graditi? Od kakvog su materijala njezine opeke kojom suvremenici zidari grade današnje nebodere? Prihvataju li suvremeni graditelji Europe raznolikosti i posebnosti krajeva, vjere, mentaliteta i naroda“ upitao je nadbiskup, istaknuvši da su „naši očevi stoljećima stvarali

ovo što imamo“ pa su nam važni jasni odgovori na ta pitanja.

„Nije nam svejedno hoće li nova Europa prihvatići sve naše raznolikosti koje smo naslijedili. Domovina koju izgrađujemo prolazna je kategorija. Ona je naše prolazno gnijezdo, prostor u kojem se rađamo, rastemo, starimo i umiremo. No, taj ‘prostorni plan’ koji ovdje u slobodi stvaramo, mora dati prostora ne samo biljkama, životinjama i ljudima, nego mora predviđjeti mjesto Bogu i njegovim anđelima. Ne smijemo protjerati Boga koji je sve to divno stvorio i po Sinu svome obnovio. I svoga nam Duh ostavio koji će nas uvesti u punu istinu“ potaknuo je nadbiskup, dodavši kako je jedna od tih istina da se u ovom prolaznom svijetu spremamo za vječnost.

„To nije nebo koje su graditelji Babilonske kule htjeli osvojiti, nego nebo kamo su apostoli neteremice gledali kako Isus pred njihovim očima odlazi na Uzašašće. A dvojica anđela im govorile: ‘Ljudi Galilejci, što stojite i gledate u nebo? Ovaj Isus će isto tako doći kao što ste ga vidjeli da sada odlazi’. Mi se nalazimo u tom međuprostoru Isusovog odlaska i ponovnog dolaska. On nam je ostavio zapovijed ljubiti Gospodina svim srcem svojim i svim umom svojim. Čuvajmo njegove zapovijedi kako bismo u njemu ostali i snagu Duha Branitelja primili“ potaknuo je nadbiskup Puljić.

ZADAR: STUDIJSKO PUTOVANJE UDRUGE KATOLIČKIH STUDENATA ‘EMAUS’ IZ SARAJEVA

Udruga katoličkih studenata ‘Emaus’ iz Sarajeva boravila je na svom trodnevnom studijskom

putovanju u Zadru do nedjelje 20. svibnja. Domaćin im je bio mr. don Ante Sorić, ravnatelj Klasične gimnazije Ivan Pavao II. Zadar i župnik župe svetih Ivana i Pavla u Petrčanima. Studenti su spavali u župnoj kući u Petrčanima, a u nedjelju svakog studenta ručkom je počastila jedna petrčanska obitelj na način da je svaki student tu nedjelju bio gost u jednoj obitelji u Petrčanima. Za vrijeme boravka u Zadru posjetili su sve crkve na poluotoku i Muzej Zlato i srebro Zadra kod benediktinaca.

U subotu 19. svibnja studenti su sudjelovali na večernjem euharistijskom klanjanju u zadarskoj crkvi Gospe od Zdravlja uoči svetkovine Duhova.

Udruga ‘Emaus’ djeluje kao jedan od projekata u sklopu Nadbiskupijskog centra Ivan Pavao II. u Sarajevu. Udruga okuplja 45 studenata. Svakog ponedjeljka okupljaju se u centru Ivan Pavao II. kada imaju tematska predavanja u sklopu kojih razmjenjuju osobna iskustva, razgovaraju o vjeri i smislu života, imaju klanjanje pred Presvetim. Nedjeljom se zajedno okupljuju na misi u Sarajevu. Organiziraju duhovne obnove ususret Božiću i Uskrštu, ove godine duhovnu obnovu za studente u Sarajevu predvodio je don Damir Stojić. Djeluju humanitarno, organiziraju humanitarne akcije u došašću i korizmi. Za vrijeme akcije ‘Volontirati je in’ u došašću studenti iz udruge ‘Emaus’ pohodili su škole i dijelili letke u želji da djeci podignu svijest o volontiranju. U sklopu te akcije bili su ispred Konzumovih trgovina gdje su prikupljali hranu koju su ostavljali ljudi, a studenti su je dali socijalno ugroženim obiteljima. U korizmi su proveli akciju ‘Mladi protiv gladi’ koja se

organizira petu godinu. Priključujući hranu u toj akciji podijelili su Caritasu, Kruhu sv. Ante, Merhametu, Studentskoj menzi Nadbiskupijskog centra Ivan Pavao II. te su trinaest paketa hrane odnijeli potrebnima u jednu sarajevsku župu.

Udruga 'Emaus' djeluje od 1999. g. Nastala je na inicijativu jednog svećenika, najprije su se okupljali bogoslovi, a zatim studenti sa svih fakulteta u Sarajevu gdje dođu studirati mlađi i iz drugih gradova. „Emaus ima svoje značenje jer studentima nudi mjesto gdje će doći, biti u zajedništvu, pogotovo katolicima. Kad studenti dođu u Sarajevo, treba im takvo mjesto. Kad sam došla u Sarajevo, bila sam izgubljena, samo sam učila, bila sam sama, na fakultetu, u stanu, nisam nikoga poznavala. Kad sam čula za 'Emaus', on mu u svemu pokrenuo u Sarajevu. Sve što radim zahvaljujem Emausu. Mene je 'Emaus' ostavio u vjeri. Možda bih se bila izgubila. U 'Emausu' dublje živimo pripadnost Crkvi, vjeri i činimo dobro“ rekla je Deana Leric, predsjednica 'Emausa', studentica pete godine pedagogije.

'Emaus' svake godine organizira studijsko putovanje kao čin zahvale studentima za sve aktivnosti i volontiranje koje čine tijekom godine. Studijsko putovanje je završnica na kraju akademске godine da bi zahvalili Bogu i međusobno za svoj angažman tijekom godine. Svake godine idu u drugi grad i sredinu zanimljivu za njihovu izgradnju. Bili su u Međugorju, Sloveniji, Njemačkoj i drugdje.

ZNANSTVENI SKUP 'ECCLESIA NONEN-SIS: PROŠLOST NINSKE BISKUPIJE' 1. i 2. lipnja U NINU – Teme izlaganja i predavači

Znanstveni skup pod nazivom 'Ecclesia Nonensis: Prošlost Ninske biskupije' održava se u petak 1. i subotu 2. lipnja u prostoru Barokne kuće u Ninu na kojem će 33 znanstvenika izložiti 33 stručna predavanja o raznim područjima iz života Ninske biskupije. Organizator tog događaja je Društvo za povjesnicu Zadarske nadbiskupije 'Zmajević' u suorganizaciji sa Zadarskom nadbiskupijom, Teološko-katehetičkim odjelom Sveučilišta u Zadru, Zavodom za povjesne znanosti HAZU u Zadru i Gradom Ninom.

Ninska biskupija imala je posebno mjesto u prošlosti Hrvatske, od njezina osnutka sve do ukinuća i pripajanja Zadarskoj nadbiskupiji 1828. godine. Tijekom prošlosti Ninska biskupija je mijenjala svoj prostorni obuhvat zahvačajući u vrijeme najvećega opsega velik dio Ravnih kotara, Bukovicu, otok Vir, ali i dio Like i Krbavu. Prostorna jurisdikcija ninskih biskupa preklapala se tako s velikim dijelom sjevernodalmatinskoga i ličkog prostora koji su funkcionirali kao društvena i ekomska cjelina pri čemu Velebit nije bio razdjelnica nego poveznica među tim hrvatskim regijama. Stanovnici i naselja Ninske biskupije, uključujući i njezino sjedište, kulturnu jezgru bogatog vjerskog života i višeslojnog spomeničkog nasljeđa, umnogome su stradali tijekom osmanlijskih osvajanja. Razaranjima tijekom osmanlijskih osvajačkih i pljačkaških pohoda pridružilo se i mletačko uništenje Nina jer su se Mlečani bojali da bi osvajanjem toga grada Osmanlije zadobile važnu stratešku točku na središnjem dijelu Jadrana. Nakon mletačke rekonkviste krajem 17. st., u Ninskoj biskupiji se obnovio redoviti pa tako i vjerski život, ali demografski i kulturno Nin više nikada nije zabilio nekadašnju funkciju u sustavu hrvatskih urbanih središta. Brojem stanovnika neznatno se razlikovao od okolnih sela pa je s pravom tijekom teritorijalne reorganizacije Katoličke Crkve na hrvatskom dijelu Jadrana, donesena odluka o ukinuću drevne biskupije i njezinom pridruživanju gravitacijskom središtu cijele

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

sjeverne Dalmacije, Zadru. Zanimljiva je činjenica da je i prije ukinuća Ninske biskupije ta dijeceza ostala bez rezidencijalnog biskupa jer je posljednji ninski biskup postao zadarski nadbiskup.

Znanstvenici iz Hrvatske i inozemstva tijekom dvodnevног znanstvenog skupa će razmotriti različita motrišta razvoja i značenja Ninske biskupije tijekom prošlosti. Rezultati njihovih istraživanja objavit će se u zborniku radova. Tiskanje te knjige predviđeno je o 40. obljetnici proslave Branimirove godine koja će se na nacionalnoj razini obilježiti u Ninu 2019. godine.

Program održavanja Simpozija je sljedeći:

U petak 1. lipnja u Baroknoj kući u Ninu u 9,00 sati započinje otvaranje znanstvenog skupa. Uvodnu riječ upućuju predstavnici suorganizatora: Emil Ćurko, gradonačelnik Grada Nina, akademik Nenad Cambi, voditelj Zavoda za povijesne znanosti HAZU-a u Zadru, prof. dr. Dijana Vican, rekotorica Sveučilišta u Zadru i mons. dr. Želimir Puljić, zadarski nadbiskup.

Prvoga dana 1. lipnja od 10,00 do 19,00 sati održat će se 23 predavanja iz četiri tematske cjeline:

1. Izvori za proučavanje prošlosti Ninske biskupije: Ninska biskupija i njezin kaptol u povijesnim izvorima i literaturi (Ante Gulin), Izvori za povijest Ninske biskupije u Državnom arhivu u Zadru (Dubravka Kolić), Izvori Arhiva Zadarske nadbiskupije za poznavanje prošlosti Ninske biskupije (Oliver Modrić) te Izvori i literatura u Znanstvenoj knjižnici u Zadru za poznavanje prošlosti Ninske biskupije (Milenka Bukvić).

2. Prostor Ninske biskupije: Prostorni obuhvat Ninske biskupije (Damir Magaš) i Ninska biskupija na novovjekovnim kartama (Josip Faričić).

3. Arheološka baština na tlu Ninske biskupije: Aenona-Nona-Nin: preobrazba arheološkog krajolika (Martina Dubolnić Glavan, Mate Mustać i Roko Surić), Dr. Luka Jelić i počeci proučavanja ninskih starina (Martina Dubolnić Glavan), Počeci kršćanstva u gradu Ninu i

njegovom ageru u svjetlu arheoloških nalaza (Ante Uglešić), Srednjovjekovne crkve na širem ninskom području (Radomir Jurić i Ana Jordan Knežević), Titulari i namjene ranokršćanskih i srednjovjekovnih crkava s prostora Ninske biskupije (Ana Jordan Knežević), Ecclesia Nonensis u svjetlu spomeničke i arheološke baštine (Majda Dadić), Kapiteli iz crkve sv. Marije u Ninu (Mirja Jarak) i Episkopalni kompleks u Ninu (Pavuša Vežić).

Završetak prvog dijela predavanja predviđen je u 14,15 sati. Izlaganja iz četvrte tematske cjeline započinju u 16,30 sati.

4. Prošlost Ninske biskupije: Odnos Ninske i Splitske Crkve u ranom srednjem vijeku prema pisanim vrelima (Mirjana Matijević Sokol), Nin i njegova Crkva između triju patrijarhata, Rima, Carigrada i Akvileje (Petar Vrankić), Odakle su došli ninski zaštitnici? O podrijetlu kulta sv. Asela, sv. Marcele i sv. Ambroza u Ninu (Trpimir Vedriš), Pitanje Ninske biskupije na Splitskim saborima 10. i 11. stoljeća: ukidanje i obnova biskupskog sjedišta u Ninu (Zvjezdan Strika), Društvena i gospodarska slika Nina u kasnom srednjem vijeku (Zoran Ladić), Ninska biskupija tijekom 15. stoljeća na temelju izvora iz rimskih arhiva (s osvrtom na gospodarsko stanje biskupije) (Jadranka Neralić), Srednjovjekovna Hrvatska u doba ninskoga biskupa Jurja Divnića (1479.-1529.) (Borislav Grgin), Osmanski prodori na teritorij Ninske biskupije tijekom druge polovice 16. i 17. st. (Tea Perinčić) i Utjecaj Kandijskog rata (1645.-1669.) na demografske promjene u ninskoj komuni (Božena Glavan).

Drugoga dana svog održavanja, u subotu 2. lipnja, Simpozij započinje misnim slavljem koje u

ninskoj župnoj crkvi sv. Anselma u 9,00 sati predvodi zadarski nadbiskup Želimir Puljić.

Od 10,15 sati u Baroknoj kući održava se deset predavanja iz četvrte tematske cjeline, Prošlost Ninske biskupije i pete tematske cjeline:

4. Prošlost Ninske biskupije: Posjedi Ninske biskupije i Kaptola od 16. do konca 18. stoljeća (Zdenko Dundović), O prijenosu ninskih relikvija u Zadar i povratku u Nin (Valter Kotlar), Redovništvo u Ninskoj biskupiji (Stanko Škunca), Glagoljica u Ninskoj biskupiji (Grozdana Franov Živković), Glagoljica u Vrsima (Pavao Kero), Leksičke osobitosti glagoljskih rukopisa moralno-kazuističkih odredbi ninskih biskupa iz 17. i 18. stoljeća (Ivica Vigato), Bratovštine Ninske biskupije (Grozdana Franov Živković) i Pokušaj obnove biskupskoga sjedišta u Ninu poslije Rapaljskoga ugovora (Lidija Turić).

5. Etnološka baština Ninske biskupije: Svetište Gospe od Zečeva kroz povijest (Marija Dejanović) i Predajno-religijska kontekstualizacija maritimnog hodočašća Gospa od Zečeva (Mario Katić).

U 13,00 sati je predviđena rasprava, a u 13,30 zaključci znanstvenog skupa. Sudionici skupa Simpozij će završiti posjetom Muzeju ninskih starina od 16,00 sati, a od 17,00 sati terenskim obilaskom odabranih lokaliteta na tlu nekadašnje Ninske biskupije.

ZADAR: KATOLIČKA OSNOVNA ŠKOLA 'IVO MAŠINA' U ZADRU PREDSTAVLJE- NA NA KONFERENCIJI ZA MEDIJE

Katoličku osnovnu školu 'Ivo Mašina' u Zadru predstavili su zadarski nadbiskup Želimir Puljić i don Roland Jelić, privremeni ravnatelj te škole na konferenciji za medije u Salonu Nadbiskupskog sjemeništa 'Zmajević' u Zadru u ponedjeljak 28. svibnja. Sjedište škole je u zgradi sjemeništa 'Zmajević' na Trgu sv. Stošije 2. Na konferenciji je sudjelovala i prigodnu riječ uputila i Desa Mašina, sestra Ive Mašine po kojem škola nosi ime. „Institucije za odgoj i obrazovanje važne su za Crkvu i mi smo nakon demokracije, osim ugovora koji su omogućili ostvarenje toga prava roditeljima i Crkvama, kao HBK izdali 'Odredbe o katoličkim osnov-

nim i srednjim školama'. U njima je specificiran cilj i razlog, što treba ispunjavati da bi se takvu instituciju imalo“ rekao je mons. Puljić. Prema tim Odredbama, katoličke škole odgajaju mlade da promiču dobro zajednice povezano s evanđeoskim vrijednostima (odgoj za molitvu i sakramentalni život). Uz prenošenje znanja, zalažu se za integralan razvoj ljudske osobe u svim njegovim dimenzijama na materijalnom, intelektualnom, afektivnom, duhovnom području, skladno stvarajući sintezu vjere i kulture, znanja i mudrosti.

„Školovanje u katoličkoj školi je besplatno, ali se plaća produženi boravak koji se plaća i u svim drugim školama. Roditelji koji su već izvršili predupis djece u nekoj drugoj školi mogu promijeniti tu odluku i upisati svoje dijete u katoličku školu, jer djeca još nigdje nisu upisana u osnovnu školu“ istaknuo je ravnatelj Jelić rekavši da je to često pitanje roditelja. U Zadarskoj županiji upisi se održavaju od 18. do 20. lipnja 2018. g. Tada roditelji ispunjavaju upisnicu i ostavljaju je u školi u kojoj žele da njihovo dijete pohađa prvi razred.

„Javili su se mnogi roditelji, ne samo iz Zadra nego iz cijele županije. Jedan otac je upisao dijete iz udaljenijeg mjesta. Spreman je svaki dan ujutro i popodne voziti 30 km do grada Zadra i natrag u svoje mjesto, dovoziti i odvoziti svoje dijete. I to je pokazatelj koliko roditelji brinu i žele što bolje odgojiti dijete i tako nam daju svoje povjerenje. Škola će imati produženi boravak u popodnevnim satima, do 17,00 sati kad će djeca biti uključena u aktivnosti koje će škola za njih pripremiti“ rekao je Jelić, pozivajući roditelje da do početka upisa 18. lipnja

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

mogu doći kod njega kao ravnatelja i razgovarati o svemu što ih zanima.

Katoličko školstvo u povijesti Zadarske nadbiskupije

Nadbiskup Puljić istaknuo je povjesnu prisutnost i doprinos katoličkog odgojno – obrazovnog djelovanja u Zadarskoj nadbiskupiji. „Osnivanjem katoličke škole Zadarska nadbiskupija nastavlja svoj povjesni hod i zadatak na katehetskom, evangelizacijskom i odgojno-obrazovnom polju, dajući svoj ulog općem dobru društva i naroda. Nadbiskupija i Kaptol sv. Stošije koji ima dugu povijest u Zadru, preko svojih katedralnih i kaptolskih škola te brojne redovničke zajednice, posebice muški i ženski ogranaček zajednice sv. Benedikta, sv. Franje, sv. Dominika, sv. Vinka Paulskog, sv. Paule di Rosa (Anđele), Isusovaca i drugih, imali su u Zadru i nadbiskupiji svoje zavode, internate, škole i konvikte za odgoj i izobrazbu djece i mladih. Zadužili su našu povijest odgojem brojnih generacija i i izgradnjom institucija koje su i danas u službi odgoja i obrazovanja“ rekao je nadbiskup Puljić, podsjetivši da Sveučilište u Zadru kao sljednik Dominikanskog generalnog učilišta iz 1396. g., koje je bilo smješteno u današnjem Kazalištu lutaka, djeluje u zgradama konviktova koje je vodila redovnička zajednica ‘Engleske dame’ za odgoj djevojaka u Zadru.

„Međutim, 50 godina odsutnosti Crkve na polju odgoja i obrazovanja ostavilo je vidnog trag u našoj nedavnoj i sadašnjoj povijesit i mentalitetu. Komunizam je izričito branio Crkvi da otvara školske i obrazovne institucije, iako je to uz katehetski i evangelizacijski vid djelovanja jedno od bitnih poslanja Crkve“ upozorio je mons. Puljić, rekavši da su o tome govorili biskupi na Drugom Vatikanskom saboru u konstituciji O Crkvi u suvremenom svijetu (Gaudium et spes) i u Deklaraciji o odgoju u kojoj se ističe dužnost i pravo roditelja na kršćanski i religiozni odgoj svoje djece te potrebu Crkve da osniva škole, fakultete i sveučilišta. „Imajući u vidu zahtjeve i potrebe roditelja, dolaskom demokracije i sklapanjem ugovora između RH i Svete Stolice omogućeno je ostvariti ta prava roditelja i Crkve“ rekao je mons. Puljić.

Katoličke škole u gradovima svijeta

Koliko je osnivanje katoličkih školskih ustanova sastavni dio evangelizacijskog i katehetiskog zadatka Crkve, nadbiskup je predstavio navodeći broj škola u pojedinim biskupijama Europe i svijeta. U Londonu gdje je pretežno Anglikanska Crkva, grad ima 400 000 katolika, postoje 253 katoličke škole. „Pitao sam prije dvije godine engleskog kardinala Vincenta Nicholsa na susretu predsjednika europskih biskupskih konferencija u Svetoj Zemlji kako uspijevaju s toliko škola, kadrovski i financijski. Rekao mi je da uopće nemaju materijalne brige oko toga. Sve države preuzima: školanje, održavanje zgrada, pomoći studentima ako treba. Jedino ako grade novu školu, Crkva mora sudjelovati s barem 15 % uloženih sredstava. Dakle, država smatra jako važnom tu ulogu koju vrši“ rekao je mons. Puljić. U Berlinu su pretežito evangelici, u toj biskupiji ima 390 000 katolika, a djeluju 103 katoličke škole. U Parizu s 1,3 milijuna stanovnika postoje 233 katoličke škole. U Washingtonu 171 katolička škola (588 000 stanovnika), u Liverpoolu 237 a u Los Angelesu postoje 495 katoličke škole.

„To je sastavni dio poslanja Crkve. Crkva se trudi odgovoriti potrebama vremena i mjesta gdje se nalazi. U istočnom dijelu Europe osjeća se manjak tih škola jer je pedeset godina bio komunizam koji je to izričito branio. Varšava u kojoj živi milijun i pol stanovnika ima 66 škola koje je otvorila nakon pada komunizma. Bratislava (484 000 stanovnika) ima 23 škole. Ljubljana (500 000 stanovnika) ima 15 katoličkih škola. Zagreb (1,1 milijun) ima četiri katoličke škole. Zadar ima Klasičnu gimnaziju i Teološko-katehetski odjel na Sveučilištu u Zadru. Prag (372 000 stanovnika) ima 24 katoličke škole.

Tko je bio Ivo Mašina?

Mons. Puljić je pojasnio i zašto škola nosi ime Ivo Mašina (1927.-1961.) i tko je bio taj intelektualac rodom iz Preka na otoku Ugljanu. Taj hrvatski povjesničar i domoljub žrtva je komunizma, stradao je zadavljen u zatvoru u Staroj Gradiški u svojoj 35. godini života. Bio je najbolji učenik zadarske gimnazije. Stu-

dirao je povijest na Filozofskom fakultetu u Zagrebu gdje je bio izvrstan student, najbolji u generaciji, profesori su mu predviđali sjajnu karijeru. Njegovu kvalitetu potvrđuje i da ga je hrvatski akademik Jaroslav Šidak video kao svog nasljednika na zagrebačkom sveučilištu. Prvi javni nastup Maštine je 'Redakciji beogradске "Republike" neugodna je istina' (Slobodna Dalmacija, 1953.). Zbog njegovih domoljubnih misli, jugokomunističke vlasti su ga 1954. g. utamničile u Đordićevu u Zagrebu a 1957. g. uhitile, baš kad je trebao diplomirati. Uz prethodna ometanja, cilj tog uhićenja je i bio da ne završi studij. „Istoga dana kad je trebao pristupiti diplomskom ispitu policija ga je uhitila, onemogućivši ga da završi studij. Isto se dogodilo u još dva navrata, što pokazuje da ga je policija promišljeno sprječavala da pristupi završnom ispitu, te Ivo Maština nikada nije došao u priliku da službeno završi studij“ rekao je mons. Puljić.

Sudilo mu se kao dijelu Preške grupe. Bio je drugootuženi u tom političkom procesu. Osuđen je na jedanaest godina zatvora. Iz istražnog zatvora uspio je pobjeći. Neko vrijeme bio je u Ogulinu, no opet su ga uhitili i kaznu mu povećali na petnaest godina. Robijao je u kaznionici u Staroj Gradišci gdje su ga mučili i trovali. Ubijen je, zadavljen 20. studenoga 1961. g. Iz zatvorskih zidina njegovi posmrtni ostaci preneseni su u Preko 24. srpnja 1998. g. Grob Ive Maštine je na Galovcu, pokraj franjevačkog samostana na otočiću Školjiću, nasuprot njegovog rodnog Preka i rodne kuće uz obalu.

„Mučenik, svjedok. Suvremenik je velikan, zaузети intelektualac koji je u komunizmu ide-

ologiji bio trn u oku. Sve su učinili da ga najprije ometu u njegovom intelektualnom rastu i završetku studija. Zarobili su ga prije samog polaganja završnih ispita u Zagrebu“ rekao je mons. Puljić. Ivo je rođen u obitelji s devetero djece, šestero braće i tri sestre. Najstariji brat je stradao na Bleiburgu i ne zna mu se za kosti, a tri sestre, Vera, Desa i Marija su žive. Mašina je u Dubrovniku pohađao srednju školu gdje je živio u kući rođakinje koja je na taj način htjela pomoći školovanje djece u brojnoj obitelji Maština. „Imam osjećaj da se ponovno rađa. Ivo je opet među nama, drago mi je da se opet spominje. Bio je veseljak i među sve nas uviјek je unosio radost“ rekla je Ivina sestra Desa, dodavši da je to bilo teško razdoblje i mnogi ne znaju za njega. U Preko je dolazio ljeti kao dječak i kasnije kao student, iz Zagreba gdje je studirao.

„Zaista sam radostan što sam uz pristanak Ivinih sestara mogao katoličku školu posvetiti njemu. Bio sam kod njih kući, tu sam im nakanu najavio i oni su to radosno pozdravili. Ponosimo se da smo imali takvog sina. Neka Bog blagoslovi naša nastojanja. Neka nas Ivo zagovora. On je u radosti u Božjem krilu“ rekao je nadbiskup, istaknuvši da se prema knjigama objavljenima njemu u zahvalni spomen može upoznati Ivina duša. Kakav je bio Ivo vidi se i iz njegovih pisama koja je pisao svojim prijateljima i u njegovom Dnevniku kojeg je ispisao jako lijepim rukopisom, sadržajno.

O Ivi govore i sljedeće knjige: književna monografija 'Ivo Maština- pitate me – tko je to?' (Lumin, 1994, Zagreb) koju je napisao hrvatski književnik Joja Ricov, Ivin suvremenik i prijatelj rodom iz Kali; 'Uskrsna zvona (pisma), 1945. – 1961.' (Matica hrvatska, Preko 1994.) i monografija 'Ivo Maština, Kršćanski borac za slobodnu i pravednu Hrvatsku' (Družba Braća hrvatskog zmaja, Zmajski stol u Zadru, 2002.) koju je priredio fra Bernardin Škunca. Monografija Hrvoja Kačića 'Dubrovačke žrtve – Jugokomunistički teror na hrvatskom jugu 1944. i poratnim godinama' ima posebno poglavje o Ivi Maštini: 'Dike Dubrovnika: Ivo Maština i Boris Krasovac – protivnici svakog totalitarizma i borci protiv svakog zločina'.

Pismo Ive Mašine iz tamnice njegovoj majci za Božić

Nadbiskup Puljić pročitao je i ulomak iz Ivinog pisma iz tamnice u Đordićevoj ulici u Zagrebu, pred Božić 1954. koje glasi:

“Draga moja majčice, pišem Ti radosno pismo za Božić. Ne plači što me nema, da s Davorom kitim jaslice i bor. Ovdje, u svom srcu, napravio sam velik, zlatan bor i jasle za Malog Isusa. Doći će Pravednik u srce pravednika, jer tako je rekao.

Zvone sva zvona u mojim tkivima, duša je moja raspjevani slavuj u grmu. Hvala Ti, majčice, za ovaj osjećaj koji nadilazi sve osjećaje. Hvala Tebi i Milosti. Jer nema uzvišenije ideje od ideje Ljubavi. Evo se rađa Ljubav svijetu, evo se rađa Ljubav u meni. Što mi nažao može učiniti dušmanin moj, kad ga ljubim? Križ je moj sladak i breme je moje lako, tako lako, da ga ja i ne osjećam drugačije nego kao sreću. Pa kako da budeš žalosna za svojim sinom? Raduj se sa mnom, jer je pisano: tugu ču vašu pretvoriti u radost, uzdahe u kliktaje, suze vaše u smjehove.

Tu sam, u tinelu, kraj bora i pjevam. Gore svjećice na boru i odsjaj njihov u Tvojim očima. Gori svjetlo Kristovo u nama. Mrak je raspršila baklja ljubavi, jer je Bog tako ljubio svijet, da je Sina svoga poslao na Zemlju, da trpi i strada. Ima li većeg primjera ljubavi, može li ljudska mašta zamisliti sličan primjer? Svjetli primjer Kristov kao svjetionik pred nama. Ljubimo, da noćas budemo sretni u prisutnosti našeg Gospodina vršeći Njegovu punu zapovijed. I milost Njegova neka bude nad nama. Imajući to dvoje, Ljubav i Milost, dosta smo bogati i ne tražimo više ništa.

Raduj se, majčice, za ovaj Božić i ne plači što me nema da s Davorom kitim jaslice i bor. Ovdje, u svom srcu, napravio sam velik, zlatan bor i jasle, što čekaju Malog Isusa. Doći će Pravednik u srce pravednika, jer je tako rekao”.

Proces osnivanja škole počeo je 2017. g. kad je dogovoru s Gradom Zadrom predviđen početak gradnje katoličke osnovne škole na Bokanjcu u Zadru. Odluku o osnivanju Katoličke

osnovne škole ‘Ivo Mašina’ u Zadru za Zadaršku nadbiskupiju kao osnivača potpisao je zadarski nadbiskup Želimir Puljić 21. travnja 2017. g., broj 558 / 2017, na temelju članaka iz Zakona o ustanovama i Zakona o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi. Škola obavlja djelatnost osnovnog obrazovanja i izvodi nastavni plan i program u osmogodišnjem trajanju koje je utvrdilo Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH za osnovne škole, sukladno Ugovoru između Svetе Stolice i RH o suradnji na području odgoja i kulture te Ugovoru između Vlade RH i HBK o katoličkim osnovnim i srpskim školama. Po državnom pedagoškom standardu, razred bi trebao imati najmanje 14, a najviše 28 učenika. Budući da je Nadbiskupija osnivatelj škole, može otvoriti razred i s manje od 14 učenika.

ZADAR: PRVI DAN KATEHETIKE STUDENTA TEOLOŠKO-KATEHETSKOG ODJE-LA U ZADRU O TEMI BRAKA

O temi „Brak – zajednica za dvoje, komplikacija za troje“ na prvom Danu katehetike kojeg su organizirali studenti Teološko-katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru u petak 25. svibnja održano je pet predavanja o braku iz perspektive teologije, kanonskog prava, filozofije, sociologije i etnologije. Na susretu u Studentskom klubu Božo Lerotic u Zadru održanom u sklopu studentskih projekata koje financira Studentski zbor zadarskog sveučilišta, održana su izlaganja: Pokusni brak-etnološki mit ili stvarnost?, doc. dr. Danijela Birt; Brak u suvremenom društvu: sociološki pogled, mr. Nensi Segarić; Sklerokardija u braku, doc. dr. Arkadiusz Krasicki; Razlozi ništavnosti ženidbe u Kanonskom zakonodavstvu, doc. dr. Klara Ćavar i Filozofski aspekt braka, doc. dr. Marko Vučetić. Odabir teme braka je zbog održavanja Trećeg nacionalnog susreta obitelji u Solinu te Godine očinstva i majčinstva u Zadarskoj nadbiskupiji.

„Brak i obitelj postaju krhkiji, ali su i dalje jako važni. Manje se stupa u brak i kasnije“ rekla je mr. Segarić. Navela je statističke podatke koji potvrđuju kako stigma o razvodu slabih. Npr. u Velikoj Britaniji do 1857. g. razvod je trebao odobrenje parlamenta. U Hrvatskoj je 1950. g.

bilo 37 995 sklopljenih brakova, a razvedenih 3 137. God. 2014. sklopljen je 19501 brak, a razvedenih je 6570 brakova. Pomaknula se i prosječna starost u sklapanju prvog braka. Kod žena je 1970. g. bila 21,6 godina, kod muškarca 25,5, a 2014. g. kod žena 28,1, a kod muškaraca 30,9 godina. Prosječna starost majke pri prvom porodu 1960. g. bila je 23,5 godina, a 2014. g. 28,4 godine. Segarić je navela da su alternative braku porast samohranih kućanstava, ponovno sklopljen brak, rekonstruirana obitelj (jedan partner ima dijete iz prijašnjeg braka), odsutni očevi uslijed ekonomске nesigurnosti i ratova, odlazak na rad u inozemstvo.

Prije je brak bio samorazumljiv, no više nije tako. Žene i muškarci žele zadovoljiti svoje profesionalne potrebe i sve postaje predmet pregovora: ljubav, intimni odnosi, novac, dječa. Javlja se društvo rizika, svakodnevni život se oslobađa tradicija i običaja, postoji sloboda u slijedenju vlastitih ciljeva. U prošlosti je brak bio više ekomska zajednica, postojala je proširena obitelj i mreža podrške u tradicionalnim društvima. Tijekom industrijalizacije nastaje nukleusna obitelj kad ljudi odlaze iz ruralnih područja u urbane sredine. Segarić je govorila i o ulogama u braku, muškarac ima ulogu hranitelja, a žena da pruža emocionalnu podršku. Istaknula je da je spolna bitka središnja bitka našeg vremena. Upozorila je na nedostatak komunikacije u braku i nepripremljenost na ono što zaručnike u braku čeka. Definirala je brak kao kulturnu pojavu kojom se ustanovljuje trajna veza između partnera a zakonitost veze se prenosi na potomstvo. U različitim kultura- ma postoje razni oblici braka.

Dr. Birt je rekla kako je do sredine 20. st. prisutan tradicijski način sklapanja braka. To je otmica: prava, koja ide na javno sramoćenje i kupnju djevojke, dogovorena, kad se nije do bilo odobrenje roditelja i oni koji nisu mogli priuštiti troškove svadbe te prividna. Postoji i nevjenčani i pokusni brak, koji ima specifičnu funkciju: ispitivanje sposobnosti rađanja djevojke, njenih radnih sposobnosti i međusobnog slaganja partnera. Birt je istaknula da je u tradicijskoj kulturi sve bilo jako praktično, ljudi su praktično objašnjavali svijet. Pokusni

brak je privremen, nema ozakonjen odnos, nakon godinu dana partneri odlučuju hoće li se vjenčati. Bio je prisutan dugo godina.

Pojam sklerokardija dr. Krasicki protumačio je kao skleroza, a znači zaboravljanje, nestajanje, stvrdnuto srce. Bog je imao koncept braka, ali mi smo ga zaboravili, nastaje okorjelost srca, rekao je Krasicki. Temeljni tekst o ženidbi je u Markovom evanđelju (Mk 10, 1-12), kad farizeji ujedno pitaju Isusa je li mužu dopušteno otpustiti ženu. U tom je ulomku i osrvt na Ponovljeni zakon (Pnz 24,1-3) kad je Mojsije dopustio otpustiti ženu ukoliko učini preljub. Evanđelist Matej kaže da razlog rastave može biti bludništvo. „Kada se dopušta otpuštanje žene, to je zbog ljudskih slabosti, ali to udaljuje od Božjeg plana bračnog života. Isus otklanja mogućnost rastave. Isus vraća na prvu misao, kako je bilo s brakom od početka. U Svetom Pismu postoji plan kako je Bog zacrtao muškarca i ženu. Odnos Boga prema čovjeku je isti odnos kao muža prema ženi. Ženidba je jedna, nerazrješiva i ne prestaje ukoliko je valjano sklopljena. Brak je otajstvo, a otajstvo na grčkom znači plan bitke. Brak je svakodnevno umiranje sebi poradi druge osobe“ rekao je dr. Krasicki.

Dr. Ćavar je govorila o ženidbi u kanonskom pravu i razlozima ništavosti ženidbe. Prema crkvenom kanonskom pravu, ženidba je zajednica između jednog muškarca i jedne žene. „Da bi se krenulo s idejom ništavosti ženidbe, treba znati što spada na narav ženidbe, kako je vidi Crkva. Crkva počinje od Knjige Postanka, ‘U početku stvori Bog muško i žensko’. Pravnike

zanimišto Crkva pravno kaže o ženidbi; kaže da je ženidba, pravno, bilateralni ugovor između jednog muškarca i jedne žene. Pravnici ne kreću od ideje žendibe iz Knjige Postanka ni od ideje ženidbe sv. Pavla, da je ona slika Krista i Crkve“ rekla je Ćavar.

Kad je sklapaju dvije krštene osobe, ženidba je sakrament i to joj daje posebnu čvrstocu odnosno nerazrješivost. Jednom valjano sklopljena ženidba u Crkvi je nerazrješiva. Ženidba nastaje privolom kod sklapanja ugovora, voljnim pristankom muškarca i žene. „Pravnici kažu, da biste se na nešto mogli odlučiti, morate znati na što se odlučujete. Morate znati što je ženidba, što se od vas očekuje, koja je vaša zadaća, uloga kao ženidbenog druga. Morate prvo razumom spoznati što je ženidba a onda voljom htjeti to što ste razumom spoznali. Trebaju biti sukladni razum i volja“ rekla je Ćavar. Npr. otmica je jedan od razloga zašto je ženidba nevaljana, jer se privola mora izreći svojevoljno, u slobodi. „U Crkvi se ne govori o rastavi, nego se proglašava da ženidba nikad i nije bila sklopljena valjano, npr. zbog nedostatka u privoli“ istaknula je Ćavar.

U ženidbenom kanonskom pravu postoje tri veća razloga zašto ženidba može biti ništava. Ako osoba ima neku zapreku, ima ih dvanaest u kanonskom pravu. Drugi razlog je kanonski oblik, znači sklapanje ženidbe u određenom pravnom obliku. Katolici su dužni sklopiti ženidbu po obredu koji je odredila Crkva. Treće, ženidba mora biti voljni čin na koji se slobodno pristaje. Najveći broj ništavih ženidbi je iz nevaljane privole, rekla je Ćavar. Prema kanonu 1095, ženidbu nisu sposobne sklopiti osobe poremećenog psihičkog stanja koji nemaju uporabu razuma, zatim oni koji nemaju dovoljnu kritičku sposobnost i dobru procjenu bitnih ženidbenih prava i dužnosti, što je jedan od najvećih razloga ništavosti ženidbe. To su osobe koje nisu emocionalno zrele i to je najčešći razlog proglašenja ništavosti ženidbe, rekla je Ćavar.

„Afektivna nezrelost znači egocentrizam, narcisoidnost. Tu ne spada psihička bolest. Treba procijeniti što je bračni život, što se od mene očekuje. Potrebna je zrelost kojom se može pri-

hvatiti druga osoba i zrelost za zajednički život koji je usmjeren dobru ženidbenih drugova, rađanju i odgajanju potomstva. Netko tko je narcisoidan ne može živjeti dobro ženidbenog druga jer to znači i dobro druge osobe. Bitna je ljubav. Kada nekog volite, spremni ste se žrtvovati, a zato morate biti emocionalno zreli“ istaknula je Ćavar. Naglasila je da je za ništavost braka na crkvenom судu potrebno utvrditi da je taj razlog postojao prije i u trenutku sklapanja ženidbe, npr. zabluda, zlonamjerna prevara ako osoba sklapa brak, a unaprijed zna da ne može imati potomstvo i to prešuti zaručniku, misleći da partner onda neće pristati na ženidbu.

„Ne možete razriješiti ženidbu ako je brak bio u redu 5, 7, 10 godina, ako su osobe dale valjanu privolu, bile zrele, a jedna osoba se propila tijekom braka. Ne gledamo što se događalo tijekom bračnog života, nego ono što se neposredno događalo nakon sklapanja ženidbe i u prvim mjesecima braka; može se raditi i o prvim godinama braka, ako je to bilo stalno. To je za pravnike presudno jer proglašavate da ta ženidba nikad nije bila valjano sklopljena“ istaknula je Ćavar.

Ženidba može biti ništava ako osoba nije sposobna preuzeti na sebe bračni život. „U to ulaze homoseksualne osobe. Neke osobe bi se željele oslobođiti tog stanja i pokušaju to riješiti brakom. Neki mogu prakticirati odnos sa ženom i muškarcem, a neki ne mogu i ne mogu na sebe preuzeti obvezu bračnog života. Drugi primjer je šizofrenija, neuroze, bitan je psihički i psihološki moment. Postoji i isključenje. Brak pretostavlja vjernost u braku. Osoba želi sklopiti ženidbu, ali se ne želi obvezati na vjernost u braku, nego sebi pridrži pravo da će imati brak i veze izvan braka. Takva ženidba je ništava jer to znači isključenje dobra bračnog dobra i isključenje vjernosti“ rekla je Ćavar. Druga stvar je isključenje potomstva, ako osobe ne žele djecu.

Kanon 1101 tretira simulaciju, to je kada osoba ne želi nerazrješivu ženidbu. Pridrži sebi pravo da će napustiti brak ako se osoba u braku ne promijeni i ne ponaša onako kako ona misli da treba. To je isto nevaljana ženidba.

„Sve se mora dokazati i mora se vidjeti u kakvim okolnostima je sklopljena ženidba. Cijela situacija je bitna za odluku je li ženidba valjano sklopljena. Crkva jako inzistira da za brak morate donijeti slobodnu privolu. To je sveto, nema prisile na brak, mora biti potpuna sloboda“ istaknula je dr. Ćavar.

Dr. Vučetić je rekao da je brak zajednica koja znači izvlaštenje naše intime. Ulaskom u bračni život nekome predajemo svoju intimu, ono što inače skrivamo od tuđeg pogleda prepuštam drugom biću. Govorio je o braku u kontekstu suprotstavljenosti esencijalizma i egzistencijalizma. „Bračni život ovisi o tome prihvaćate li esencijalistički model ili egzistencijalistički. Esencijalizam znači da je bit unaprijed dana. Kršćanstvo počiva na esencijalizmu. U kršćanstvu su unaprijed zadane forme koje postaju vaše norme. Za brak je bitno da se borite, da imate međusobno uvažavanje, ljubav, privolu. U egzistencijalističkom modelu ne znamo što će biti bitno za brak. Ne znamo kako će brak izgledati jer se u procesu borbe za društveno priznanje zajednice stvara norma te zajednice, kako bi ona trebala izgledati“ rekao je Vučetić.

„U demokratskom okruženju egzistencijalistički pristup putem određenih demokratskih mehanizama, npr. referendumu, pokušava stvoriti određene norme. Paradoks je kad zegovornici esencijalizma žele putem demokratskih modela stvoriti egzistencijalističku normu koja će opet biti srušena nekim novim demokratskim modelom. Kad esencijalizam uđe u područje egzistencijalizma, on prestaje biti esencijalizam i postaje egzistencijalizam“ rekao je Vučetić.

Istaknuo je da kršćanski i laicistički pogled na brak nisu pomirljivi, različiti su. Njihova crta razdijeljica odvija se na razini križa i na razini grijeha. „Laički model ne priznaje križ zato što ne priznaje grijeh. Kršćanski model priznaje križ i Spasitelja. U odnosu što je brak u kršćanstvu a što u laičkom vidu, može posredovati filozofija“ rekao je Vučetić te pojasnio više filozofiskih aspekata braka: prema Kierkegaardu, Sartreu, Camusu i Nietzscheu. U filozofiskom aspektu pogleda na brak nikad nije jedan aspekt „jer brak ne nastaje kao zadanost ili kao

dio društvenog i socijalnog pritiska. Nego nastaje kao proces sazrijevanja, psihološkog i emocionalnog“ rekao je Vučetić.

Prema Kierkegaardu, da biste došli do braka morate proći kroz neke stadije. Prvi stadij je najbliži zadovoljenju instinkta. „To je zadovoljenje potreba, to je estetski stadij. Drugoga se promatra kao instrument zadovoljenja potreba svojih neograničenih osjetila. Takav čovjek nije sposoban za brak jer nije sposoban za prihvatanje onog drugog. Kierkegaard kaže da u brak možemo ući kad shvatimo da nam je razina potrebe i potrage za osjetilnim užitkom došla na razinu pčaja. Kad shvatite da će vas ono što neprestano radite dovesti do samouništenja. Ako se neprestano hranite, doći ćete do debljine, ako stalno pijete, do pijanstva“ rekao je Vučetić. Čovjek shvaća da ga ono što može stvoriti privremenu ugodu u osjetilnom životu ne može trajno odvesti u budućnost. Jer uvijek nakon vrhunca ugode osjetila dolazi do draštičnog pada i tu je ugodu potrebno ponavljati.

„Kad čovjek prolazi kroz takve procese, dugotrajno ne može uživati u nečem jer osjetilo svladava čovjeka. To dovodi do očaja. Nasuprot tom stanju potrebe da čovjek bude izviđač vlastitih osjetila i ugoda, nalazi se u situaciji da pokušava definirati nešto drugačije. U estetskom stadiju ima odgovornost prema sebi, odnosno odgovornosti nema. Sad razvija nešto što je drugačije, razvija stanje odgovornosti prema drugome. Možete biti odgovorni prema drugome na dva načina. Jedno je patološko, a drugo konstruktivno – da se oženite“ rekao je Vučetić. Ukoliko nije konstruktivna i ukoliko ne može imati mogućnost razvijati budućnost, radi se o patologiji bračne zajednice i naziva se metafizikom zla, upozorio je predavač.

„Brak može biti prostor vaših želja ali i metafizike zla koja taj zajednički život uništava. Zajednički život može održavati na životu odgovornost prema drugome, briga prema drugome. Ukoliko se radi o konstruktivnom obliku gdje čovjek razvija svoju ljudskost, to je filozofjsko antropološki poželjna razina bračnog života“ rekao je Vučetić, istaknuvši da iz braka nastaje nešto novo. Stanje tjeskobe motivira na život, na djelovanje, da ta zajednica

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

opstane.

U Sartrovskom smislu brak je zajednica ljudi koji se promatraju kao konfliktna bića za sebe koja žele biti bića u sebi. Kod Sartra postoji biće za sebe i biće u sebi. Ako je puno bitka, odnosno realiteta da ne može primiti neki drugi realitet, onda biće za sebe mora nositi i oblik ništavila. To obilježava cijelo ljudsko postojanje. „Takov aspekt braka rezultira da brakovi nisu dugotrajni. Jer kad čovjek želi poraziti drugoga, on želi to da drugoga posjeduje kao slobodu i kao stvar. U tom smislu, u sljedećem trenutku će ga otpustiti. Jer slobodu ne možete posjedovati kao stvar. Sartrovska dimenzija braka pojašnjava zašto trećina brakova završava odvajanjem bića za sebe koje je bilo biće u sebi. Na taj način sloboda nije mogla doći u ekstazu. Ta sloboda je trajala na razini estetskog stadija. Ne možete neprestano s nekim biti u konfliktu i ne možete neprestano nekoga posjedovati kao stvar i kao slobodu“ upozorio je Vučetić.

Kod Camusa je sve u dubokom stanju apsurda. Ako želite u egzistencijalističkom modelu s nekim živjeti, to možete živjeti kao čin pobune. Jer svijet s vama želi gospodariti, a vi se možete buniti zbog pritiska koji svijet prema vama stvara, rekao je Vučetić. Prema Camusu, brak je povlašteno stanje zajedničke pobune protiv svijeta u kojem čovjek pokušava osmisliti jedan sentiment u apsurdnosti svijeta.

Prema Nietzscheu, brak nastaje kao utjeha slabim bićima. U bračni život ulazi čovjek koji nije u stanju sebe ostvariti iz vlastitih potencijala, nego treba nekog drugog da bi s njim živio, da bi mu se povjerio, da mu djelovao kao besplatni terapeut. U Nietzscheovom modelu čovjek je pozvan na egoizam, pozvan je da nadvlada sve ljudsko i postane nadčovjek, a brak drži ljudе na okupu.

„U postodmerni postoji puno fragmenata, ne mogu se pomiriti. Odaberite jedan fragment kojem pripadate i taj fragment ozbiljite. Ako ozbiljite fragment kršćanskog braka i esencijalizma, imate poznate norme u životu. Ako prihvativate model egzistencijalizma, to su svi ti drugi. Nemate poznate modele, ali neprestano

iznad svih tih odnosa lebdi stvarnost apsurda, nihilizma, egoizma, legalizma. A to je svijet u kojem živimo“ zaključio je dr. Vučetić.

ZADAR: MOLITVENO – EVANGELIZACIJSKI SUSRET ZAJEDNICE ‘BOŽJA POBJEDA’ U CRKVII SV. FRANE

‘Božja pobjeda’ najtraženiji je sastav duhovne glazbe diljem Hrvatske, no nije uobičajeno i često da izlaze izvan Zagreba gdje matično djeluju u crkvi Sveta Mati Slobode na Jarunu. Zadrani su dosad jedini u Hrvatskoj imali milost da ih na taj način pohode u svom najvećem broju. Molitveno-evangelizacijski susret ‘Radjujmo se i kličimo’ koji je predvodila zajednica ‘Božja pobjeda’ iz Zagreba održan je u subotu 26. svibnja u crkvi sv. Frane u Zadru. Posebnost toga susreta je u tome što zajednica Božja pobjeda nikad u tako velikom broju svojih članova nije pohodila jedan grad. U Zadru ih je boravilo dvadeset i troje, s voditeljem zajednice Antonom Bilaverom.

Dio mladih bio je smješten u samostanu sv. Frane, dio u dvije obitelji članica Humanitarne udruge Put koju vodi angažirana laikinja Igris Smrkinić i koja je inicijator tog dolaska u Zadar, a dio je prespavao u hostelu Turisthotela u središtu Zadra u neposrednoj blizini katedrale, zahvaljujući dobročinstvu direktora Frane Skoblara. Božja pobjeda je predvodila pjevanje i na nedjeljnoj misi u crkvi sv. Frane 27. svibnja, zahvalna domaćinima i samostanu sv. Frane na dobrodošlici i agapeu. Bio je to pohod Duha i mladosti drevnoj franjevačkoj prisutnosti u crkvi i samostanu sv. Frane koji

postoji još iz svečevog vremena.

U subotnjem trosatnom susretu koji su pohodili brojni vjernici svih uzrasta, Božja pobjeda je u prvom jednosatnom dijelu slavila Gospodina izvedbom svojih poznatih pjesama koje su s njima pjevali i prisutni. Uslijedilo je misno slavlje koje je predvodio fra Anselmo Stulić, gvardijan samostana sv. Frane. U propovijedi je rekao kako nam se Bog približio, došao među nas, utjelovio se i uskrsnuo, postao naš zagovornik. „Tko otkrije duboku čežnju Boga za čovjekom i i čovjeka za Bogom, ulazi u dubinu vjere. Vjera traži intimnost, najdublju intimu. Sv. Augustin kaže da je Bog intimniji od naše intime u nama. Radujemo se što je postao Emanuel, Bog s nama, neće nas nikad ostaviti. Boga ne može nitko nadmašiti u velikodušnosti. Ne bojmo se tražiti umom, srcem i vjerom mogućnosti koje nas vode u Božju velikodušnost, da je prihvatimo, da u toj velikodušnosti živimo i da je drugima prenosimo“ potaknuo je fra Anselmo.

U svjetlu Presvetoga Trojstva koji je zajedništvo tri božanske osobe, rekao je kako ljudi osobito trpe od samoće, svakome teško pada biti sam. „Onima koji su preživjeli komunističke i

fašističke tamnice najteža osuda bila je biti u samici. Oni koji su vjerovali, tu su samoću ispunjavali. Ako nisu vjerovali, čime su je mogli ispuniti, ako nisu vjerovali da nisu sami i onda kad su osuđeni na smrt? Ako su bili vjernici osjećali su da je netko u njima i s njima“ rekao je fra Anselmo, istaknuvši da je najdublja te-

žnja čežnja čovjeka da osjeti da nikad nije sam.

„Naš Bog nije osamljenik nego ljubav. Ljubav ne stvara samoću nego zajedništvo. U Bogu je to zajedništvo tako veliko i snažno da on uvijek ostaje trojica u jedinstvu. To slavimo. Zahvaljujemo što je Bog postao naš otac, naš brat i naš posvetitelj, Duh Sveti. Bog je sišao u našu bijedu da nas iz nje izvuče. Preuzeo je naše smrtno tijelo samo nam se što više i dublje približi. Zato Mojsije pita je li tko čuo, postoji li narod da mu je Bog tako blizak, kao što je nama naš Bog. Je li netko toliko siguran da u njemu živi Bog, kao kad nas Duh Sveti posvećuje, vodi i usmjerava naš život. Bog se opredijelio za nas siromahe i dijeli nam milosti kao Otac, Sin i Duh Sveti“ poručio je fra Anselmo, zahvalivši Bogu što je s nama i za sve što primamo od njegove dobrote i ljubavi.

Nakon mise svjedočili su Petar Buljan, voditelj slavljeničkog tima zajednice Božja pobjeda i Ante Bilaver, voditelj cijele zajednice čije dje-lovanje obuhvaća jedanaest različitih usmjerenja. Bilaver je rodom iz Škabrnje, uz njegov rodni Zadar vežu ga uspomene, a u Zagrebu gdje živi trenutno priprema doktorat iz teologije. Bilaver je sin poginulog branitelja Stanka Bilavera ubijenog u Škabrnji. Ante je tada imao svega 3,5 godine.

„Kao zajednica imamo viziju usmjerenu prema mladim ljudima, svjedočiti živoga Boga. Kroz sve projekte koje radimo, omogućiti mladima da susretu živog Boga. Jedno od toga je i svjedočenje. Kako piše u sedmom poglavljju Otkri-venja, ‘Oni ga pobijediše Krvlju Jaganjčevom i rijeći svoga svjedočanstva’. Zlo u svijetu, đavla možemo pobijediti zaslugama Isusa Krista, Krvi Jaganjčevom i svojim svjedočanstvom“ rekao je Buljan, potaknuvši vjernike da spremno svjedoče vjeru jer to pokreće i oživljuje Crkvu. Istaknuo je značaj zajedništva, kako hod u vjeri treba biti postojan te da će nas Bog dovesti u situaciju da ga susretnemo ako ga ustrajno tražimo.

Ante Bilaver tumačio je značenje čežnje koja nas privlači Bogu, potaknuvši na molitvu da Bog u nama produbi čežnju za sobom. Rekao je da osobito očevi imaju zadatak djeci navijesti-

ti i biti znak da smo stvorenici za nebeskog oca. „U deset godina zajednice Božja pobjeda, molitve, međuljudskih odnosa, borbe, čežnja nas je tjerala naprijed i pokazala što Bog čini od nas grešnih ljudi i kako radi nevjerljiva djela. Sve što posjedujemo je zato što ljudi u zajednici nisu izgubili čežnju. Bog nikad ne iznevjeri. Vrijeme iščekivanja i pustinje može nam izgledati teško, ali Bog ne odlazi. Bog je tu i nikad neće iznevjeriti“ poručio je Bilaver.

Nakon mise uslijedilo je euharistijsko klanjanje pred Presvetim. Za vrijeme klanjanja i slavljenja, Božja pobjeda je zahvalila Isusu na njegovoj prisutnosti i molila da nam otkrije svoju ljubav našim srcima i umovima. „Emanuel, Bog s nama je obećanje koje je kroz Svetu Pismo i proroke puno puta objavljeno. Isus je ostao s nama po Duhu Svetome. Njegovom snagom neka padnu svi okovi. Isus je naš osloboditelj i iscjelitelj. Hvala Bogu što pokazuje svoje srce.

Autoritetom djece Božje susrećemo se s našim Gospodinom“ rekao je Petar Buljan, potaknuvši vjernike da predaju Gospodinu ono s čime su došli, da ih Isus ozdravi.

Fra Anselmo je zahvalio Božjoj pobjedi za taj milosni susret, na uloženom trudu i ljubavi kojom su obogatili prisutne svojim svjedočenjem, molitvom i pjesmom. Potaknuo je sve da budu radosni i da druge pozivaju da slave Gospodina. Poklonio im je monografiju ‘Milost susreta’ u kojoj je opisana drevna povijest i baština Franjevačke provincije sv. Jeronima sa sjedištem u samostanu sv. Frane u Zadru, čiji su samostani od Kotora do Istre. To je najsta-

rija provincija a zadarski samostan je najstariji franjevački samostan koji je postao još 1228. g., kad je sv. Franjo proglašen svetim.

„Samostan i crkva podsjećaju na početke radosnog darivanja Bogu i ljudima sv. Franje i sve braće kroz toliku povijest. Ne bojmo se da nas Duh Sveti vodi, jer to je susret naše slabosti i Božje milosti. To je najbolji put prema svetosti. Svaki kršćanin u mjeri kojoj se posvećuje postaje plodnosniji za svijet“ podsjetio je na misli pape Franje fra Anselmo.

ZADAR: MEDITATIVNO BDJENJE PRED PRESVETIM UOČI TIJELOVA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Meditativno bdjenje pred Presvetim uoči svetkovine Tijelova o temi ‘Obitelj i euharistija’ održano je u srijedu 30. svibnja u katedrali sv. Stošije u Zadru. Euharistijsko klanjanje predvodio je don Josip Radojica Pinčić, katedralni župnik. Prigodne tekstove o poslanju očeva i majki koje je priredio mo. Žan Morović, regens chorii zadarske katedrale, čitale su župljanke Miljenka Prenda Sarić i Tereza Erlić.

Jedna od poruka je glasila: „Ako budemo imali svetih očeva i majki koji se neće bojati života, ne treba nas biti strah za budućnost našeg naroda. Ali nije dovoljno samo roditi dijete, nego je potrebno bdjeti nad njim i odgojiti ga da postane osoba koja će odgovorno živjeti darovani joj život. A to znači i usvajanje određenih životnih vrijednosti“.

„Isus je prisutan na puno načina, ali na posebit način u euharistiji koja je vrhunac njegove prisutnosti. Isus trajno ostaje s nama. Euharistijska egzistencija je novi način da Bog egzistira ne samo kao Bog među nama, nego Bog u nama. Uz isповijed kao sakrament krštenja u susama, najbolje sredstvo za duhovni rast i ozdravljenje je euharistija kao sakrament ljubavi. U euharistiji zadnju riječ ima ljubav. Euharistijska Crkva je tijelo koje gori vatrom Duha Svetoga“ rekao je u nagovoru don Josip, istaknuvši da je euharistija tijelo svijeta za svakog čovjeka i za obitelj.

Upozorio je kako obitelji ranjavaju razvodi, nevjere, istospolni brakovi, pornografija, nasilno

zadiranje u život, a time je ranjeno i mistično Kristovo tijelo. „Umjesto da daje život, u sekulariziranom vremenu seksualnost počinje dati smrt. Umjesto da bude put života i ljubavi, postaje put trpljenja. To je strašno, jer to je preokretanje Božjeg plana u ono što Bog nikad nije predvidio ni želio. To je ustajanje protiv naravnog zakona i Boga“ upozorio je don Josip, istaknuvši da je potrebno vratiti ljepotu ljubavi i ljudskoj spolnosti sve do mučeništva.

„Obitelj treba vratiti euharistiji, toj prečistoj ljubavi. Euharistija je tijelo mog vlastitog tijela. Krhki smo, trebamo primiti Kristovo tijelo kako bismo izdržali u čistoći. Ljubav Duha Svetoga i Kristova svetost trebaju u nama postati izvor naše čistoće“ rekao je don Josip, poručivši da narod treba iznova doživjeti euharistiju i susresti se sa živim Bogom upravo u euharistiji.

„U euharistiji zadnju riječ ima ljubav. To se vjeruje ne imajući ništa drugo nego snagu svete

ljubavi. Isus silazi na oltar po rukama svećenika. Svećenik je službenik otajstva presvete euharistije“ rekao je don Josip, podsjetivši na misao sv. Ivana Zlatoustog: „Kad odlaziš od svetoga stola, ti si ojačan, strašan za Sotonu“.

Tijekom molitvi koje je izričao pred Presvetim, don Josip je zahvalio Isusu na Crkvi zaručnici po kojoj živimo zajedništvo s Isusom i po kojoj ga upoznajemo. Pred Presvetim se molilo i za svećenike, ustrajnost u zvanju i za nova duhova zvanja koji će prikazivati žrtvu svete mise i dijeliti sakramente.

Molilo se za blagoslov obitelji, da su očevi i majke vjerni u ljubavi, a djeca zahvalna i poslušna prema onima koji im žele dobro. Don Josip je zahvalio Isusu za tajnu njegovog sakramento prisutnosti i što nas Gospodin ljubi nježnošću oca, vjernošću najboljeg prijatelja i sa žarom ljubljenoga. Molilo se za oproštenje kad ne živimo kao oni koji su otkrili da je prava radost u tome što hodimo za Isusom te je trojstvenom Bogu povjeren život svakog čovjeka i svijeta.

Tijekom bdjenja euharistijske pjesme pjevali su članovi crkvenih zborova Grada Zadra pod ravnjanjem mo. Morovića.

ZADAR: SVETKOVINA TIJELOVA U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Svetkovina Tijelova u četvrtak 31. svibnja proslavljena je svečanim misnim slavlјem u katedrali sv. Stošije u Zadru koje je predvodio zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Nakon mise u kojoj su sudjelovali svećenici i puk iz gradskih župa, središnjom ulicom Zadra prošla je procesija s Presvetim do crkve sv. Šime, gdje je mons. Puljić prisutne blagoslovio s Presvetim oltarskim sakramentom.

Svetkovina Tijelova vraća nas duhom u dvoranu Posljednje večere kad je Isus blagovao svoju posljednju pashu s učenicima, blagoslovio kruh i vino i odredio učenicima da to čine njemu na spomen. „Zahvaljujemo Isusu što je po znakovima kruha i vina ostavio sebe među nama. Neposredno pred svoju smrt, Isus nam ostavlja simbole svoje vjernosti i ljubavi. Ostavio je sebe kao bi se događala čudesna božanska pretvorba čovjeka i svemira. Apostoli su to shvatili pa su svaki dan hrlili u hram, u kućama

lomili kruh i zajednički uzimali hranu hvaleći Boga“ rekao je mons. Puljić, istaknuvši da je euharistija otajstvo Crkve koje smo pozvani slaviti po Kristovom nalogu.

„Crkva to čini s poštovanjem i zahvalnošću više od dvije tisuće godina, jer je misno slavlje središte našeg sveukupnog života, pojedinaca i naroda. Euharistijski Krist je u središtu naše vjere kao jedini posrednik između Boga i ljudi. To nije slika i simbol, nego nama putnicima neprolazna hrana. Svaka misna pretvorba je predokus Božjeg kraljevstva“ poručio je nadbiskup. U svjetlu Pavlove riječi da je „u kalvarijskoj žrtvi Isusa sklopljen novi savez između Boga i ljudi“, nadbiskup je rekao da „to više nije savez kamenih ploča kao u Starom Zavjetu, nego savez srdaca. ‘Bit ću njihov Bog, a oni moj narod’“.

Isusova riječ na Posljednjoj večeri ‘Ovo je čaša moje krvi, novog i vječnog saveza’ znači da je „nastupio novi mesijanski savez po krvi Kristovoj po kojoj se čovječanstvo povezuje s Bogom i Bog s ljudima“, rekao je mons. Puljić. „U

činu golgotske žrtve dogodilo se otkupljenje i sklopljen je savez. Euharistija je prigoda povijestiti naše savezništvo s Bogom i doživjeti blizinu koja se iz tog novog saveza rađa. Misa je vidljivi savez koji nastojimo živjeti, po kojem svijet zna da pripadamo Isusu i da smo s njim sklopili savez“ rekao je nadbiskup, u zahvalnosti Bogu na daru euharistije koja je u temelju stvaranja civilizacije ljubavi. U misi je koncelebrirao i mons. Martin Vidović, naslovni ninski biskup koji je bio u službi sv. Ivana Pavla II., a došao je u Zadar zbog sudjelovanja na simpoziju o prošlosti Ninske biskupije čiji je naslovni biskup.

NIN: ZNANSTVENI SKUP ‘ECCLESIA NONENSIS: PROŠLOST NINSKE BISKUPIJE’ – Prvi dan Simpozija, 1. lipnja. 2018. (integralno)

Dvodnevni znanstveni skup ‘Ecclesia Nonensis: Prošlost Ninske biskupije’ počeo je u petak 1. lipnja u Baroknoj kući u Ninu, kojega zbog Višeslavove krstionice, spomenika pokrštenja Hrvata iz Nina, nazivaju ‘hrvatskim Betlehemom’. Prvoga dana održano je dvadeset predavanja o zemljopisnom prostoru, arheološkoj crkvenoj baštini Ninske biskupije, njenom odnosu s drugim biskupijama, o ninskim zaštitnicima, ukidanju i obnovi biskupske sjedište te osmanlijskom osvajanju. Simpozij prvi put na jednom znanstvenom skupu temeljem brojnih povjesnih izvora iz Hrvatske i inozemstva, sveobuhvatno obrađuje dugu, kompleksnu i važnu povijest nekadašnje Ninske biskupije koja je prema nekima postojala u apostolskim vremenima, a sigurno je njeno postojanje od 9. st. do 1828. g.

U izlaganju ‘Ninska biskupija i njezin kaptol u povjesnim izvorima i literaturi’ Ante Gulin je rekao da utemeljenje Ninske biskupije potvrđuju papinska pisma iz 9. i 10. st. Prvi ninski biskup bio je Teodozije 879. g. koji je i adresat pisma Ivana VIII. 7. lipnja 879. g., kad papa poхvaljuje njegovu vjernost Rimu. Taj se datum slavi kao Dan hrvatske diplomacije. Biskupija je direktno podređena Svetoj Stolici 840. g. Apostolicitet svetih Anselma, koji je bio iz kruga 72 Isusova učenika, đakona Ambroza i Marcele koji su širili kršćanstvo u Ninu zabi-

lježen je u crkvenom dokumentu iz 1230. g. U predavanju 'Izvori za povijest Ninske biskupije u Državnom arhivu u Zadru' Dubravka Kolić navela je dokumente iz mletačkog razdoblja, francuske, prve i druge austrijske uprave, spise kurija i vizitacije, osobne i obiteljske arhive. Milenka Bukvić u izlaganju 'Izvori i literatura u Znanstvenoj knjižnici u Zadru za poznавanje prošlosti Ninske biskupije' istaknula je kroatiku ninskih biskupa i njihovih grbova na pergamenama.

U izlaganju 'Prostorni obuhvat Ninske biskupije' Damir Magaš je naglasio da je u Ninu u 9. st. stolovao biskup za cijeli hrvatski prostor, nadležnost Ninske biskupije bila je teritorijalno istovjetna hrvatskoj državi. U izlaganju 'Ninska biskupija na novovjekovnim kartama', Josip Faričić je predstavio karte od 16. do početka 19. st. na kojima su prikazi Nina, a nalaze se i u Veneciji i Rimu. „Karte su bile medij komunikacije, one pozicioniraju Nin kao zanačajn faktor, istaknuto urbano središte. Kontaktni prostor Ninske biskupije obuhvaćao je velik dio Ravnih Kotara, Bukovice i dijelove Like i

Krbave. Od 15. do 17. st. to je bio prostor triju konfrontacija: Mletačke republike, Habsburške monarhije i Osmanlijskog carstva. Te tri euroazijske sile sukobile su se upravo na hrvatskom nacionalnom prostoru i otežale društveno gospodarski život na hrvatskom prostoru. Upravo je Ninska biskupija najvećim dijelom bila poprište tih zbivanja koja su poprimala i apokaliptične razmjere što se loše odrazilo na daljnji razvoj Nina do stabilizacije u 18. i 19. st.“ rekao je Faričić.

Izlaganje „Aenona-Nona-Nin: preobrazba arheološkog krajolika“ priredili su Martina Dubolnić Glavan, Mate Mustać i Roko Surić, a 'Dr. Luka Jelić i počeci proučavanja ninskih starina' Martina Dubolnić Glavan. Taj svećenik, arheolog i povjesničar (1864.-1922.) osnovao je 1909. g. starinarsku zbirku u crkvi sv. Križa u Ninu i pomogao svekoliki ekonomski oporavak ninske općine. U izlaganju 'Počeci kršćanstva u gradu Ninu i njegovom ageru u svjetlu arheoloških nalaza' Ante Uglešić istaknuo je postojanje ranokršćanskog oratorija sv. Asela u 5. st. u Ninu, muškog benediktinskog samostana sv. Ambroza iz 9. st. i ženskog benediktinskog samostana uz crkvu sv. Marije iz 10. st. Radomir Jurić i Ana Jordan Knežević u izlaganju 'Srednjovjekovne crkve na širem ninskom području' naveli su postojanje 28 crkava u užem području Ninu, povjesna jezgra ninskog otočića imala ih je 12, a šire područje Ninske biskupije više od 80 crkava. To su predromaničke, ranoromaničke, romaničke i gotičke. Samo romaničkih i gotičkih crkava na tom prostoru ima 60. Jedinstvene su crkve Sv. Križ i Sv. Nikola. „Toliko crkava govori o značenju Nina u prethodnom vremenu, u rimske doba, prije toga su značajne liburnska i starokršćanska zajednica. Nije bez razloga Nin izabran biti prvom hrvatskom biskupijom sredinom 9. st. To je jedinstveni prostor, tu su počeci prve hrvatske biskupije čiji je biskup nadležan za cijeli prostor hrvatske države do 928. g. kada se Ninska biskupija ukida, a ponovno se obnavlja u 11. st. i traje do 1828. g.“ rekao je Jurić.

Održana su i predavanja: 'Titulari i namjene ranokršćanskih i srednjovjekovnih crkava s prostora Ninske biskupije', Ana Jordan Knežević, 'Kapiteli iz crkve sv. Marije u Ninu', Mirja Jarak, 'Episkopalni kompleks u Ninu', Pavuša Vežić, 'Nin i njegova Crkva između tri patrijarhata, Rima, Carigrada i Akvileje', Petar Vrankić, 'Odakle su došli ninski zaštitnici? O podrijetlu kulta sv. Asela, sv. Marcele i sv. Ambroza u Ninu', Trpimir Vedriš, 'Pitanje Ninske biskupije na Splitskim saborima 10. i 11. stoljeća: ukidanje i obnova biskupskog sjedišta u Ninu', Zvjezdan Strika, 'Ninska biskupija tijekom 15. stoljeća na temelju izvora iz rimskih arhiva (s osvrtom na gospodarsko stanje biskupije)',

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

Jadranka Neralić, 'Osmanski prodori na teritorij Ninske biskupije tijekom druge polovice 16. i 17. st.', Tea Perinčić i 'Utjecaj Kandijskog rata (1645.-1669.) na demografske promjene u ninskoj komuni', Božena Glavan. Nin je najteži urbicid doživio namjernim rušenjem 1646. g. od strane Mlečana, da ga ne osvoje Turci i tu ne formiraju bazu za daljnje osvajanje. U izlaganju 'Odnos Ninske i Splitske Crkve u ranom srednjem vijeku prema pisanim vrelima', Mirjana Matijević Sokol pojasnila je sukob salonitansko-splitskog i ninskog biskupa oko metropolitanske jurisdikcije u Hrvatskoj u 9. st., što je dovelo i do održavanja dva splitska crkvena sabora 925. i 928. g. na kojima je splitska Crkva tražila primat i nad Ninskog biskupijom. Ninski biskup ima teritorij, a splitski baštinu salonitanske metropolije.

U izlaganju 'Srednjovjekovna Hrvatska u doba ninskoga biskupa Jurja Divnića (1479.-1529.)' Borislav Grgin opisao je djelovanje Divnića u tom vremenu svog upravljanja biskupijom. Vlastitim sredstvima 1528. g. obnovio je ninsku katedralu sv. Anselma i u njoj izgradio grobnuču te je osobno posjetio bojište Krbavske bitke rekvavši da je tu najviše stradalih iz njegove dijiceze. Biskup Divnić je svjedok i komentator zbivanja o traumatičnom razdoblju za osmanlijskih prodora o čemu postoje pisani zapisi, a njegovu pastirsku blizinu narodu potvrđuje i da je osobno sudjelovao u obrani Nina.

Na početku simpozija prigodne riječi uputili su Emil Čurko, gradonačelnik Grada Nina, akademik Nenad Cambi, voditelj Zavoda za povjesne znanosti HAZU-a u Zadru, dr. Dijana Vican, rekotorica Sveučilišta u Zadru, mons. Martin Vidović, naslovni nadbiskup Nina i zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Mons. Puljić je podsjetio na misao engleskog spisatelja Johna Bergera kako je za „uništenje neke zajednice dovoljno razoriti njezinu prošlost. Jer, kad se izgubi povjesno pamćenje i sjećanje, preostaje obična, banalna svakodnevica“.

Pamćenje kao sastavni dio identiteta pojedinca, zajednice i naroda vrlo je bitno za sadašnjost i za budućnost, rekao je nadbiskup, istaknuvši da „nije bez razloga Jahve preko Mojsija tražio neka 'narod nikada ne zaboravi,

nego u srcu trajno čuva čudesne stvari koje je vlastitim očima video' i neka to 'prenosi s koljena na koljeno'. „Povijest je svjedok vremena ali i učiteljica života, pa ne želimo dopustiti da se stvari potiskuju u zaborav. Pamćenje je sastavni dio osobnog identiteta, obitelji, zajednice i naroda, a spomen na važne povijesne događaje govori o našem ishodištu i ukorijenjenosti. Spominjući svoju prošlost, imamo prigodu sjetiti se silnih Božjih djela i čudesnih povijesnih zahvata za koja valja uputiti nebu zahvalnu molitvu. Povijest nije samo svjedok vremena i glasnica starine, nego i svjetlo istine i učiteljica života“ rekao je mons. Puljić.

NIN: ZNANSTVENI SIMPOZIJ 'ECCLESIA NONENSIS: PROŠLOST NINSKE BISKUPIJE' – Drugi dan Simpozija, 2. lipnja 2018. (integralno)

Dvodnevni znanstveni simpozij 'Ecclesia Nonensis: Prošlost Ninske biskupije' završen je u subotu 2. lipnja u Baroknoj kući u Ninu, kada je održano jedanaest predavanja o ninskom kaptolu, glagoljaštvu, bratovštinama, svetištu Gospe od Zečeva. U izlaganju 'Posjedi Ninske biskupije i Kaptola od 16. do konca 18. stoljeća', Zdenko Dundović temeljem dokumenata iz Državnog arhiva u Veneciji, Tajnog vatikanског arhiva i Arhiva Zadarske nadbiskupije, opisao je gospodarsko poslovanje ninske biskupske menze u tom prijelomnom razdoblju. Tada su gospodarstvo Ninske biskupije uništili prodor Osmanlija, pitanje prostora Ninske biskupije čiji su kanonici branili svoje posjede od zadarskog nadbiskupa i kaptola koji su htjeli

da ono što su Mlečani osvojili pripadne Zadar-skoj nadbiskupiji, kao i dolazak novog stanovištva, Morlaka koji odbijaju plaćati ninskom biskupu desetinu od posjeda.

U 16. st. život ninskog kaptola ovisi samo o nadarbini Gospe od Zečeva koja nad Ninom bdije duhovno i gospodarski. Ninski kaptol vodio je sporove i s kanonicima mletačkog porijekla kojih je bilo puno u Ninu; u njemu nisu živjeli, ali htjeli su primati prihode od ninskih nadarbina. U mnogim dokumentima, i u jednome iz 1315. g. piše da „zadarska mitra usurpira prostor Niske biskupije“. Dundović je rekao da će u svom radu, temeljem obimnog istraživanja i obrade 4 873 dokumenta, postaviti hipotezu da je „zadarski nadbiskup surađivao s mletačkom vladom s ciljem da se Ninska biskupija uništi daleko prije nego je to došlo početkom 19. st.“ U 17. st. i Skradinska biskupija želi proširiti svoj prostor na područje Niske biskupije. Vrijedni svećenici arhiđakon Toma Nekić, kasniji ninski biskup i arhiprezbiter Jerolim Dundović spasili su ninske posjede i ninski kaptol od pretenzija mletačkih crkvenih i svjetovnih vlasti.

U izlaganju ‘O prijenosu ninskih relikvija u Zadar i povratku u Nin’ Valter Kotlar opisao je kako su zbog turskih prodora, benediktinke ninskog samostana sv. Marcele u kojem je bilo 80 redovnica, krajem 15. st. otisle u Zadar gdje su relikvije prenesene u 17. st., a 1782. g. opet su svećano prenesene u Nin. U izlaganju ‘Redovništvo u Ninskoj biskupiji’ Stanko Škunca istaknuo je djelovanje benediktinaca u ninskoj opatiji sv. Ambroza. Prvi tragovi redovništva na našem području su polovicom 4. st., a njihov jači razvoj je u 6. st. dolaskom benediktinaca iz Italije. U 15. st. franjevci se zauzimaju da u Nin dođu kao duhovnici benediktinci sv. Marcele koje su živjele u samostanu uz crkvu sv. Marije; u 13. st. prešle su u klarise, poslije u dominikanke. Franjevci Presvetog Otkupitelja sa sjedištem u Ninu imali su veliku ulogu u očuvanju kršćanstva.

U izlaganju ‘Glagoljica u Ninskoj biskupiji’, Grozdana Franov Živković istaknula je da su sve župe Niske biskupije bile glagoljaške. Predstavila je što je sve ostalo od glagolj-

skih spomenika iz Ninske biskupije čiji zapisi na glagoljskim misalima i brevirijima sadrže puno povijesnih podataka. Najstariji sačuvani spomenici Ninske biskupije su Misal kneza Novaka dovršen 1368. g., koji je upotrijebljen za glavni predložak u prvočiku iz 1483. g. za pripremu prve hrvatske inkunabule, a nalazi se u Nacionalnoj knjižnici u Beču. U njemu se nalaze najstariji hrvatski glagoljski stilovi. Zatim Berlinski misal 1401./1402. g., Glagoljski misal iz Rovanske 1402. g. Kameni natpis iz Ascerije iz 1426. g. s područja Niske biskupije najstariji je glagoljski kameni zapis. Prezbiter Marko iz crkve sv. Luke prepisuje Misal 1435.-1441. g. koji se nalazi u Vatikanu, Misal iz 1443. g. iz Lukova čuva se u Sloveniji. Ulomak iz Misala iz 15. st. nalazi se u Ruskoj nacionalnoj knjižnici u Sankt Peterburgu.

Postojale su i glagoljaške škole u Ninu. God 1470. klerička škola iz Nina preseljava u Zadar u palaču ninskih biskupa. U toj školi je predavao i njome upravljaо poznati kanonik Matej Matijević, kojeg Petar Zoranić u uvodu romana ‘Planine’ naziva ‘predragi učitelj’. U 17. st. Nin nije imao sjemenište ali je imao osobu koja je podučavala klerike; u to vrijeme bilo je deset svećeničkih kandidata čiji je učitelj završio škole u Rimu. Priuli u vizitaciji 1603. g. bilježi glagoljske misale u šest župa, pet glagoljskih rituala i četiri glagoljska brevirija. Iz Niske biskupije potječu mnoge glagoljske matične knjige i glagoljski kodeksi, glagoljske knjige propovijedi, moralno kazuističke odredbe, oporuke, tiskani misali i breviriji koji se nalaze u Stalnoj izložbi glagoljice SICU-a u Zadru i Arhivu Zadarske nadbiskupije. Pet kutija transliteriranih tekstova spremni su za objavljivanje.

U izlaganju ‘Glagoljica u Vrsima’ Pavao Kero istaknuo je kako su Vrsi jedina župa Niske biskupije u kojoj su sačuvane matice na glagoljici (to podrazumijeva razdoblje nakon Kandijskog rata). Od 1700. do 1822. tri matice pisane su kurzivnom glagoljicom. Kero smatra da je to zato što su u Vrsima djelovali župnici iz Zadarske nadbiskupije koji su bili vrsni glagoljaši, (te je naveo imena zaslužnih svećenika glagoljaša: Ivan Laničević je pisao u glagoljskom Misalu 1685. g., Martin Sladojević 1717.-1722.,

Jure Kuštera 1733.-1760., Marko Maletić, Šime Kuštera, Stipan Kuštera, Frane Ivosić, Jure Matak, Jerolim Mirčeta, Ivan Stipanović, Roko Ušalj i Srećko Lovretić. Jedan od vrških glagoljskih kodeksa, Madrikula sv. Mihovila 1700.-1822. uskoro će se objaviti u faksimilu i transliteraciji u sklopu edicije *Monumenta Glagolitica Archidioecesi Iadertinae*.

Izlaganje ‘Leksičke osobitosti glagoljskih rukopisa moralno-kazuističkih odredbi ninskih biskupa iz 17. i 18. stoljeća’ održao je Ivica Vigato, a ‘Bratovštine Ninske biskupije’ Grozdana Franov Živković, od 14. do početka 20. st. U Ninu je bila i srednjovjekovna bratovština Sv. Nikole. Na niskom području bila je svećenička bratovština Svetoga Duha Ravnih kotara i puno laičkih bratovština, potvrđeno i po njihovim apostolskim vizitacijama 1579. i 1603. g.

U katedrali u Ninu bila je bratovština Presvetog sakramenta, bratovština Svetog raspeća, 1694. g. osnovana je bratovština u čast Gospe od Zečeva, bratovština uz crkvu Svetog Duha u NIInu. Dominikanska crkva sv. Ivana Krstitelja imala je istoimenu bratovštinu, zatim Gospe od Milosti i Sveti Ruzarij. U crkvi sv. Mihovila djelovala je bratovština tog imena kao i ‘Liga’ čiji je zadatak bio držati hajduke i razbojнике dalje od ninskog teritorija, bratovština sv. Marije Magdalene. Živković je predstavila i bratovštine djelatne na području Ninske biskupije, izvan samog grada Nina.

U izlagaju ‘Izvori Arhiva Zadarske nadbiskupije za poznavanje prošlosti Ninske biskupije’ Oliver Modrić predstavio je postojanje doku-

menata prije ukinuća Ninske biskupije, nakon ukinuća i sadašnje stanje. U Arhivu Zadarske nadbiskupije nalazi se fond od 11 serija u 73 kutije dokumenata iz Ninske biskupije: sudski i kaptolski spisi, vizitacije, statistika, rukopisi, tiskovine. To je gradivo sredljano od sredine 2015. do kraja 2016. g.

U izlagaju ‘Pokušaj obnove biskupske sjedišta u Ninu poslije Rapaljskoga ugovora’, Lidiya Turić opisala je prilike i stanje crkvenog teritorija Zadarske nadbiskupije nakon Rapaljskog ugovora 1920. g. koji se od tada nalazio u dvije države, Kraljevini Italiji i Kraljevini SHS. Zadarski svećenici zalažu se za ponovnu uspostavu Ninske biskupije sa sjedištem u Biogradu na moru. S tom namjerom upoznali su i svog nadbiskupa Vinka Pulišića te se 1921. g. sastaju u Preku na Ugljanu. Dogovorili su se da će svim crkvenim i državnim vlastima upućivati pisma i dopise kako bi se na teritoriju Kraljevine SHS obnovila Ninska biskupija s vlastitim rezidencijalnim biskupom i kaptolom u Ninu ili Biogradu. Na poziv Mate Garkovića 31. kolovoza 1922. g. u samostanu sv. Frane u Zadru osnovali su ‘Svećeničku uzajamnost’ koja „ima na se preuzeti časnu povjesnu zadaću da uvek održava budnim pitanje obnove Ninske biskupije“. U tekstu konkordata iz 1935. g. potpisom u Vatikanu piše da Ninska biskupija obuhvaća cijelo područje koje je prije pripadalo Zadarskoj biskupiji, a koje se nalazi u Kraljevini Jugoslaviji čiji je apostolski administrator bio šibenski biskup. God. 1941. papa je dozvolio nunciju da može raditi na ponovnom uspostavljanju Ninske biskupije, no dogodio se rat i to je pitanje stavljeno sa strane.

Nin je središnje marijansko svetište Zadarske nadbiskupije od ukazanja Gospe od Zečeva 1517. g. Iz područja etnološke baštine Ninske biskupije, u izlagaju ‘Svetište Gospe od Zečeva kroz povijest’ Marija Dejanović opisala je dvadeset običaja iz suvremenog vremena o štovanju Gospe od Zečeva. Don Luka Jelić za to je štovanje rekao da predstavlja veliku narodnu svečanost koje je okupljalo i osam tisuća hodočasnika. Nekadašnji ninski župnik don Čedomil Šupraha obnovio je crkvicu Gospe od Zečeva na istoimenom otočiću 1988. g. a ta je

zavjetna svetkovina upisana i kao nematerijalno kulturno dobro u Registru kulturnih dobara RH.

U izlaganju 'Predajno-religijska kontekstualizacija maritimnog hodočašća Gospa od Zečeva' Mario Katić opisao je religijski predajni kontekst štovanja Gospe od Zečeva. Predaja je lokalno znanje kojem se vjeruje i ima uteviljenje u povjesnim faktima. Katić je opisao značajke maritimnih hodočašća koje su karakteristične i za štovanje Gospe od Zečeva. Najčešće je riječ o otoku ili nekom mjestu koje je uz more, na moru. Uvijek se pojavljuje crkva, samostan, pustinjak, monah, institucija Crkve, čime se pokazuje kontinuitet svetosti samog prostora. Prve naznake hodočašća su u kriznim razdobljima za tu lokalnu ili nacionalnu zajednicu.

Predaja to mjesto hodočašećnja čini posebnim; uvijek je to sigurno mjesto u geografskom, fizičkom, realnom mjestu, pa je i uvala uz Zečovo najsigurnija i mirna luka u tamošnjem morkom okruženju. Pojavljuje se bunar, sveta voda. To su specifična lokalna ukazanja, postoji pučka pobožnost, molitva; Gospa ima moć nad vremenom, klimatskim osobinama. Pojavljuje se ritualno kruženje oko kipa, njegovo dodiranje. Uzakanje ima ekonomski, gospodarski i politički utjecaj i važno je na svim razinama za lokalnu ali i nacionalnu zajednicu.

Ssimpozij je drugog dana počeo misnim slavlјem koje je u ninskoj župnoj crkvi sv. Anselma predvodio umirovljeni gospicko-senjski biskup Mile Bogović. Rekao je da mu je nadahnuće za

izgradnju Crkve hrvatskih mučenika u Udbini bila ninska crkva sv. Križa. Sudionici Simpozija, koje je zadarski nadbiskup Želimir Puljić nazvao „glasnicima starine i pronositeljima svjetla istine“, susret su završili poslijepodnevnim posjetom Muzeju ninskih starina i terenskim obilaskom povijesnih lokaliteta na tlu nekadašnje Ninske biskupije, pod vodstvom Radomira Jurića.

ZADAR: BLAGDAN PRESVETOG SRCA ISUSOVA NA VOŠTARNICI

Blagdan Srca Isusova svečano je proslavljen u istoimenoj župi na Voštarnici u Zadru u petak 8. lipnja s pet misnih slavlja. Središnje večernje misno slavlje u župnoj crkvi Presvetog Srca Isusova predvodio je fra Mijo Džolan, član Provincije Bosne Srebrenе. U propovijedi je rekao da je čovjek ograničen baš u ispravnom življenu ljubavi te da bi se govor o Božjoj i ljudskoj ljubavi trebao dodirivati. „Naša ljudska ljubav ima veličanstveno podrijetlo u Božjem srcu. Nemojmo to nikad zaboraviti i tu istinu zanemariti. Ako čovjek hoće ljubiti, mora biti otvoren ljubavi koja ga nadilazi. Mora u životu biti prostor koji je rezerviran samo za Boga. Na taj će način naša krhka, ljudska ljubav ostati u komunikaciji s izvorom koji je prava, sama ljubav“ rekao je fra Mijo, istaknuvši da je Isusova ljubav orijentir kojeg treba slijediti.

„Iz Isusovog života i evanđelja vidimo kako nas on gradi da živimo ljubav koju je on živio. Tačna ljubav mora biti za drugoga. Ona se ne smije vrtjeti oko sebe, jer je već to njena degradacija. Moramo biti u kontaktu s Bogom ljubavi i Srcem Isusovim, da povjerujemo u ljubav, da povjerujemo da smo bezuvjetno voljeni. Zato su obitelji presudne, jer tu dijete doživljava bezuvjetnu ljubav, ne mora je zaraditi“ istaknuo je fra Mijo, poručivši da kršćani imaju veliku zadaću i obvezu svijetu reći da nose iskustvo bezuvjetne ljubavi. „Mi to slavimo. Mi smo bezuvjetno ljubljeni na način koji ne možemo ni shvatiti, kojeg su neki, za Isusov križ, smatrali ludošću i sablazni. Ljubav je radikalno posvjedočena na križu. Kršćani smatraju da Isusov križ nije tragično mjesto, nego to je mjesto gdje se najuzvišenije pokazuje što je ljubav“ poručio je fra Mijo, dodavši kako mi uvijek čekamo da

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

se stvori pravedno društvo, pa čemo i mi biti pravedni. Da se pomire Samaritanci i Židovi, pa čemo pomoći čovjeku u nevolji.

„Isus nas ohrabruje da činimo dobro ne čekajući nikakve procese u svijetu. Jer tada izvor nadahnuća za naše dobro nije priznanje, nagrada, nego govor ljubavi i odgovor na ljubav. To je i zahvala Bogu koji je došao iz visina i na zemlji je bio najzadnji, ponižen. Zahvala Bogu je da učinimo nešto, ne očekujući nagradu. Isus nas želi ohrabriti da budemo nešto posebno u svijetu. Najmanji u našem životu su oni koji nam

ne mogu uzvratiti za učinjeno dobro, to su siromasi i oni koji nam ne žele uzvratiti, to su neprijatelji“ rekao je propovjednik, potakнуvši da činimo dobro ne čekajući da se stvar riješi na kojoj god razini. Tada čemo osjetiti kako smo sačuvali slobodno mjesto za Isusa, da on bude motiv i nadahnuće našeg djelovanja, a ne naše ljudske kalkulacije. „Naša iskustva često su porazna. Čovjek se razočarao u vlastiti razum, misleći da će stjecanjem znanja popraviti sebe, postati plemenit“ rekao je fra Mijo, poželjevši da se dogodi promjena u ljudima, da budu sposobni podijeliti kruh s drugim, a ne gledati iz perspektive da je Isus umnožio kruh.

Fra Mijo je podsjetio na misao židovskog misionara Martina Bubera koji je rekao da čovjek u životu ostvaruje dvije vrste odnosa prema ljudima i stvarima izvan sebe. „U jednom odnosu ja kao subjekt sam na jednoj strani, a na drugoj strani su svi drugi. Drugi su objekt koji promatram, analiziram, procjenjujem koliko mi može koristiti ili zašto neki predmet mogu

upotrijebiti. Takav odnos nema u sebi ljepote. Čovjek je tu proračunat, bez obzira što se naspram njega nalazilo, čovjek ili predmet. Na toj razini gledam što meni može koristiti“ rekao je fra Mijo, istakнуvši da u ljudskom životu ima i druga vrsta susreta u kojoj čovjek susreće sebi ravnopravno biće. „U takvom odnosu ne procjenjujem biće nasuprot sebe koliko će mi koristiti, zašto ga mogu upotrijebiti. Ne analiziram, nego držim da je naspram mene Božja tajna s kojom je lijepo komunicirati, krenuti u život. Takav odnos zovemo ljubav“ rekao je fra Mijo, upozorivši kako ljubav nekad sklizne u onaj prvi odnos, gdje biće naspram sebe više ne doživljavam kao dragocjenost, tajnu, nego ga počinjem analizirati, procjenjivati kao predmet.

„Bog je presudan u izgradnji, čuvanju odnosa koji zovemo ljubav. Sva literatura je nemoćna i besmislena. Nijedan ljudski susret ne može zadovoljiti najdublju čežnju za susretom. Ta najdublja čežnja je rezervirana za Boga. Čežnja je zdrava i u nas od Boga usađena, za konačnim susretom koji me potpuno ispunjava“ istaknuo je fra Mijo. Rekao je da ljubav čini da ostanemo u vremenu i prostoru koji su nam dani, da ih shvatimo kao dar, a ne da pobjegnemo iz njega misleći da su drugdje bolje vrijeme i bolji prostor. Ilustrirao je to primjerom iz pjesme pjesnika Charlesa Baudelairea o velikoj ptici koja ima široka krila.

„Kad je u visinama, vlada prostorom, ali kad se pokuša spustiti u naše uske ulice, ta krila smetaju. Dilema je da li odrezati krila da bi se prilagodio uskoći puteva, da bi se bolje snala-

zio. U toj ptici vidimo kršćanina. Lijepo je biti u visinama, zaštićen od zla ovoga svijeta, ali ljubav ne dopušta otići iz svijeta. Kada bi kršćani pobegli iz svijeta, iz svoga vremena i prostora, od svojih pitanja i problema, tada bi se mimošli sa svojim Gospodinom koji je iz nebeskih visina sišao u naš svijet, a mi da iz njega bježimo? I naš zavičaj nam je dan kao prostor da ga oplemenimo. Mnogi zbog problema idu tamo gdje je svijet uređen. Ljubav kaže drugačije: Ne pobjeći, ne ostati u nebeskim visinama i ne podrezivati krila. Nego, u skladu s rasponom i veličinom naših krila, širiti naše zemaljske ulice i prostore, s Isusovom ljubavlju čuvati i ozdravljati naše odnose i život“ poručio je fra Mijo Džolan.

Na kraju mise fra Mijo je predvodio molitvu posvete puka Bezgrešnom Srcu Isusovu pred kipom Srca Isusova u svetištu crkve. Župnik fra Bojan Rizvan podsjetio je u zahvalnoj riječi na kraju mise da se na blagdan Srca Isusova slavi i Dan svećeničkog posvećenja te je, čestitavši taj Dan subraći svećenicima, puk potaknuo na molitvu za svećenike.

ISTRA: HODOČAŠĆE SVEĆENIKA ZADARSKE NADBISKUPIJE I RIJEČKE METROPOLIJE BL. MIROSLAVU BULEŠIĆU – 57. svećenički dan Zadarske nadbiskupije

Hodočašće svećenika Riječke metropolije i Zadarske nadbiskupije na mjesta koja su obilježila život bl. Miroslava Bulešića održano je u petak, 22. lipnja. Dvjestotinjak svećenika došlo je nadahnuti se na primjeru tog našeg najmlađeg

Blaženika. Tim je hodočašćem ujedno proslavljen i 57. svećenički dan Zadarske nadbiskupije.

Sa svojim svećenicima hodočastili su i biskupi i nadbiskupi: nadbiskup zadarski i predsjednik HBK mons. Želimir Puljić, nadbiskup i metropolita riječki mons. Ivan Devčić, gospicko-senjski biskup mons. Zdenko Križić, riječki biskup mons. Ivica Petanjak, biskup u miru mons. Mile Bogović te kao domaćini porečki i pulski ordinarij mons. Dražen Kutleša i biskup u miru mons. Ivan Milovan.

Hodočasnici su se okupili u Lanišću gdje je nakon uvodnog pozdrava biskupa Kutleše, mons. Devčić započeo molitvu Srednjeg časa.

Mons. Kutleša je u uvodnom pozdravu istaknuo kako je to hodočašće prigoda svećenicima i biskupima za posvjestiti si svoj svećenički žar te ga potaknuti primjerom bl. Miroslava Bulešića. Ovdje je jedan mladi svećenik proživljavao svoju agoniju ali je na kraju pokazao da se zlo može pobijediti. U današnjem društvu vidimo mnogo zla, no ključno je pitanje koliko smo mi svećenici odlučni da se odupremo tome zlu. Isus je rekao da ‘njegovi učenici jesu u svijetu ali nisu od svijeta’ i glavna stvar je upravo u tome da taj svijet treba pobijediti, i svaki koji pobijedi taj svijet, možemo reći da je sveti svećenik. Zato, draga braćo svećenici, pozvani smo u toj borbi izići kao pobednici. Znamo da je teško, da su mnoge dileme, da je neprijatelj jak, ali zato smo došli ovdje tražiti pomoć od bl. Miroslava Bulešića i onu snagu koja na je potrebna, i onda kada ponekad sumnjamo u sebe i svoje ideale. Zato želim da ovaj današnji susret bude poticaj svima nama, da svakoga od nas ohrabri da odavde krene hrabriji i čvršći. Svoje je obraćanje zaključio zahvalom biskupima koji su organizirali hodočašće, a na poseban način nadbiskupu Devčiću koji je inicirao ideju s željom da se susretnu biskupi i svećenici ove metropolije i Zadarske nadbiskupije. Mons. Kutleša je zahvalio i nadbiskupu Puljiću koji se pridružio toj inicijativi. Time smo pokazali jedno zajedništvo i sve ono što trebamo činiti kao svećenici, da povezujemo jedni druge i da njegujemo ono što nas povezuje, da una predujemo sve što nam je zajedničko i zajedno

idemo prema jednom idealu, zaključio je mje-sni ordinarij.

Zatim je vlč. dr. Josip Grbac, župnik Umaga i Murina, koji je rođen u Lanišću, okupljenima približio što se točno zabilog tog kognog 24. kolovoza 1947., u kojim je okolnostima ubijen bl. Miroslav, kojeg su pristaše komunističkog režima zaklali u župnoj kući u Lanišću na dan dijeljenja krizme. Dr. Grbac je najprije pojasnio društveno – povijesne okolnosti tog nemilog događaja, napomenuvši kako tijekom ratnih godina nije bilo dijeljenja sakramenta svete potvrde pa je diljem Istre bilo jako mnogo djece koju je trebalo krizmati pa je tadašnji biskup mons. Santin delegirao mons. Jakoba Ukmara, a Bulešić ga je pratio kao podravnatelj Pazinskog sjemeništa. Dr. Grbac je osim nekih svojih sjećanja iz mладosti, kada se je o tome ubojstvu po kućama govorilo u tajnosti, iznio i brojne detalje koje je saznao i tijekom snimanja dokumentarnog filma o toj temi. Napose je istaknuo sustavnu stigmatizaciju žitelja Lanišća kroz niz desetljeća nakon toga događaja te je zaključio naglasivši kako su upravo oni jako dobro usvojili ono što je Blaženik želio reći svojim životnim motom, „Moja osveta je oprost.“

Nakon predavanja svećenici i biskupi su obišli župnu kuću gdje se je desilo umorstvo te mogli osobno vidjeti mjesto gdje je Blaženik predao dušu Stvoritelju.

Hodočasnici su potom otišli u Svetvinčenat, rodnu župu Blaženika. Ondje je molitveni uvod u misno slavlje, s brojnim citatima iz Du-hovnoga dnevnika, izrekao vicepostupator u kauzi za kanonizaciju, vlč. mr. Ilija Jakovljević. Njegovo je razmatranje zaključeno molitvom Litanija bl. Miroslavu Bulešiću.

Misno slavlje, u zajedništvu sa subraćom biskupima i okupljenim klerom predvodio mons. Želimir Puljić, a prigodnu homiliju izrekao je biskup u miru mons. Ivan Milovan. On je, spominjući ulomak iz evanđelja o mučenju sv. Stjepana, bl. Bulešića s njime usporedio “po mladosti i predanju, po privlačnosti nutarnjoj i izvanjskoj, po žaru navještanja i privlačenja ljudi Kristu, po spremnosti na potpuno predanju, bio mu je nalik i u samom trenutku umiranja, istim riječima zaključio je svoj ovozemaljski život, ‘Isuse primi dušu moju’.“

Osvrnuo se na Blaženikove zapise o tome s kakvim je uzvišenim ushićenje on proživiljavao svoje svećeničko ređenje, kako je bio „zaljubljen u svoje svećeništvo“. Biskup je nadalje iznio usporedbu koju je izrekao blagopokojni kard. Kuharić u Svetvinčentu u obilježavanju 50. obljetnice Bulešićeva mučeništva: „Čitajući na stranicama Dnevnika Sluge Božjeg, njegova razmišljanja, stavove, odluke... video sam: Pa to su ista razmišljanja, i stavovi kao kod kardinala Stepinca – ista vjera, isti duh.“ Propovjednik je potom nadoda: „ista zaljubljenost u Krista, ista vjernost, dosljednost, neustrašivost, i ustrajnost u služenju Bogu i narodu.“

Obraćajući se okupljenim svećenicima mons. Milovan je napose istaknuo: „Bl. Miroslav uzor je svećenicima. Noviji dokumenti Crkve doduše, govoreći o identitetu svećenika, stavljuju neke nove naglaske. Ipak bitni su elementi tog identiteta isti jučer i danas, nepromjenjivi. Svećenikov odnos s Kristom, osjećaj crkvenosti svakoga čovjeka, eshatološka dimenzija njegova poslanja, nadnaravnost njegova zvanja... Svećenik je jučer i danas posrednik, čovjek svete službe, izabran i zaređen, uvijek u službi zajednice kršćana i on je prvi u službi evangelizacije svih ljudi... Na terenu, svećenik je, kao službenik Crkve, promicatelj i usklađivač različitih službi i karizmi, član jednog prezbiterija i

u zajedništvu s mjesnim biskupom, uvijek sav za narod Božji.“

U tom kontekstu sažeо je bit onoga što naš Miroslav Bulešić nadasve je: „čovjek kristalno jasnog svećeničkog identiteta, ljudski, kršćanski i svećenički opredijeljen, u svakome trenutku svoga života jasno nam pokazuje kako se voli, živi i svjedoči svećeničko zvanje.“

Biskup je homiliju zaključio zazivom: „Blaženi Miroslave, hrabri nasljedovatelju Kristov, revni navjestitelju evanđelja, uzore svećeničkog poslanja – moli za nas!“

Misno slavlje u Svetvinčentu glazbeno je animirao žminjski Župni zbor sv. Mihovila. Hođašće je nastavljeno obilaskom Pazinskog kolegija, te zajedničkim objedom. Za to je hođašće dijecezansko Vijeće za liturgiju i crkvenu glazbu izdalo liturgijsko – duhovni vodič.

ZADAR: MISA ZAHVALNICA ZA PROTEKLU AKADEMSKU GODINU STUDENATA SVEUČILIŠTA U ZADRU

Svečanu misu zahvalnicu, Te Deum za akademsku godinu 2017./2018. studenata i profesora Sveučilišta u Zadru, u nedjelju 24. lipnja u katedrali Sv. Stošije u Zadru predvodio je zadarski nadbiskup Želimir Puljić. Suslavili su dr. don Elvis Ražov, pročelnik Teološko-katehetskog odjela Sveučilišta u Zadru, fra Bojan Rizvan, župnik zadarske župe Srca Isusova, tajnik Franjevačke provincije sv. Jeronima i odgojitelj bogoslova koji je i propovijedao, katedralni župnik Josip Radojica Pinčić i don Zvonimir Mikulić, povjerenik za mlade Zadarske nadbiskupije. Uz studente, u misi su sudjelovali i dr. Dijana Vican i dr. Josip Faričić, rektorica i prorektor Sveučilišta u Zadru.

„Zadar nosi u svom zagrljaju brojne studente i Sveučilište slavi misu zahvalnicu kako bi zahvalili Gospodinu na svim dobročinstvima i blagoslovima kojima je obasipao živote studenata i profesora kroz proteklu akademsku godinu. Zahvalnost je jedan od najljepših načina postojanja čovjeka. Zahvalnost je stav srca koje svjedoči i nosi svijest da sadašnji trenutak koji živim nije samo moj. Ako smo svjesni da nismo sami sebe dozvali u postojanje niti možemo sami živjeti, onda ćemo razumjeti koliko je važno živjeti zahvalnost. Netko može biti zahvalan kad je spoznao koliko je voljen, ljubljen“ rekao je fra Bojan u propovijedi, istaknuvši da je zahvalnost dar koji nosi život jer u svom temelju ima spominjanje ljubavi.

Stvarnosti zahvalnosti koja nosi život kršćani treba pristupiti iz pogleda Božje riječi. Na svetkovinu Rođenja sv. Ivana, apostol Pavao upozorava da nam je upravljena riječ spasenja. Navještena riječ je riječ spasenja koja može preobraziti naše živote, može suočiti naš život Kristovom životu, rekao je fra Bojan. Tragom riječi iz Psalma ‘Hvala ti, Gospodine, što sam stvoren tako čudesno’, fra Bojan je naglasio da je kršćanin svjestan čudesnosti vlastitog života.

„Samo onaj tko je zagledan u čudesnost koja je izlivena u njegov život, znaće tu čudesnost

prepoznati u drugima. Zato prorok Izaja govori 'Gospodin me pozva od materinog krila'. Mi smo od Gospodina pozvani živjeti sadašnji trenutak. Zato je jako bolno kad netko uđe u takvu tamu vlastitog života da proklinje svoj život. Zato je bolno kad ljudi ne prihvataju vlastiti život, kad žive stranputicama vlastitih frustracija, ne prihvatajući ono na što nisu mogli utjecati. Neki od njih uđu u takvu tamu, da su spremni dignuti i vlastitu ruku na sebe. Savršen put za uništen život je da budemo zadovoljni s nečim što nam je darovano, a na

što nismo mogli utjecati" upozorio je fra Bojan, istaknuvši da neki ljudi cijeli život utroše u borbu protiv toga. Onda se slome i postanu razočarani.

"Zahvalnost na koju nas poziva i Božja riječ u nama rađa poslanje. Kršćani su svjesni da iz zahvalnosti prema čudesnosti Božjih darova, oni sami zadobivaju poslanje i nose riječ koju im Gospodin pruža. Pozvani smo živjeti rečenicu koju Gospodin piše s našim životom" poručio je fra Bojan.

U svjetlu blagdana Rođenja sv. Ivana Krstitelja, fra Bojan je rekao da nam je on uzor i poziv da u životu znamo prepoznati Božju ruku koja je s nama. „Bog nam je tu ruku pružio još na krštenju, u darovanosti našem vlastitom životu. I ne smijemo zanemariti tu njegovu ruku. A kako teška ponekad zna biti ruka Gospodnja? Kako je samo sv. Ivan prošao? Kao da je njemu bilo lako u životu? Evangelisti se ne boje otkriti težinu njegovih koraka, od sumnji koje je prolazio u zatvoru do trenutka kad su mu odrubili

glavu. Ali ruka Gospodnja bijaše s njime. I on je znao da u svom životu želi živjeti tu stvarnost. Radije će biti spreman trpjeti i umrijeti, nego da se iščupa iz ruke Gospodnje koja mu je pružena. To je poziv kršćanima da tako žive svoj identitet u svijetu" istaknuo je propovjednik, dodavši da kršćani trebaju znati svjedočiti stav svog života, bez obzira što tko mislio.

U tom je smislu, tragom navještene Božje riječi, smatrao važnim spomenuti kako su se poнаšali ljudi oko Ivana Krstitelja. „Zaharija je zanijemio zbog sumnje u ono što će se doista zbiti u njegovom životu i zbog veličanstvenosti koju nije mogao prihvatiti. Zaharija je više vjerovao u svoju nemoć, nego u Božju svemoć. Zato je zanijemio. Evangelist Luka kaže, svi se oko Zaharije i Elizabete radovahu s njime, sve do jednog trenutka. Do trenutka kad prihvataju Božju volju u svom vlastitom životu. Svi su se spremni s njima radovati, sve do trenutka kad su oni pokazali da stav i hrabrost njihovog života dolazi iz zajedništva s Bogom, a ne od ljudi" istaknuo je fra Bojan, upozorivši da „nismo dostojni milosti Gospodnje ako smo spremni promijeniti vlastito mišljenje zato što drugi tako misle, ako zatim glas savjesti jer nas je strah nešto reći. Ako smo spremni zašutjeti jer će nas drugi proganjati.

Elizabeta i Zaharija pokazali su stav svog vlastitog života koji proizlazi iz zajedništva s Gospodinom. I mi trebamo biti spremni svjedočiti da smo Isusovi, spremni trpjeti i umrijeti radi Isusa, jer ruka Gospodnja je s nama. Moramo hrabriti naše vlastito srce, kako bismo poput Ivana Krstitelja bili svjedoci Božje milosti. Kako bismo znali svjedočiti zahvalnost zbog čudesnih Božjih djela u vlastitom životu. To su kršćani pozvani živjeti" potaknuo je fra Bojan i ohrabrio: „Nemojmo se stidjeti pokazati da smo Isusovi. Ako si u menzi, hodaš gradom, nemoj se bojati prekrižiti. Pokaži da si Isusov, da si njegov svjedok. Da si zahvalan Gospodinu na čudesnosti njegovih darova.

Ako se nađeš u društvu gdje napadaju kršćanske vrijednosti, zauzmi se, brani obitelj, život, istinu. Isusovi učenici mijenjaju svijet. To su ljudi koji ne žive u kulturi sadašnjeg trenutka, samo onoga što je dopadljivo, što mogu

dosegnuti sada i ovdje. Isusovi učenici su ljudi koji žive iz vječnosti. Takvi ljudi mogu nositi zahvalnost i biti snaga preobrazbe vremena i društva“.

Poželio je da i to euharistijsko slavlje obnovi zahvalnost Gospodinu za čudesnost njegovih djela, da poput Ivana Krstitelja budemo spremni svjedočiti za Isusa Krista i pokazati da želimo da ruka Gospodnja uvijek bude s nama.

Za darove u društvu po djelovanju Sveučilišta u Zadru zahvalio je i mons. Puljić te je misa završila pjevanjem svečanoga Tebe Boga hvalimo.

ZADAR: MISA ZA DOMOVINU UZ DAN DRŽAVNOSTI U KATEDRALI SV. STOŠIJE I 27. OBLJETNICA 112. BRIGADE HV-a

Misu za domovinu povodom proslave Dana državnosti u katedrali Sv. Stošije u Zadru u nedjelju 24. lipnja predvodio je katedralni župnik don Josip Radojica Pinčić. U toj su misi sudjelovali i pripadnici 112. brigade HV-a predvođeni Markom Čulinom, prvim ratnim zapovjednikom 112. brigade. Time je počelo spomen obilježavanje 27. godišnjice utemeljenja te brigade osnovane 28. lipnja 1991. g., koja je u Domovinskom ratu branila liniju dugu 120 km, od Karlobaga do Stankovaca. U obrani domovine poginulo je 74 pripadnika 112. brigade, više od tristo ih je bilo ranjeno a dvojica su nestala. U misi se molilo i za sve pokojne, nestale i živuće branitelje.

„Prirodno je i pravedno čuvati svoj dom i domovinu, da svaki narod ima domovinu, kutak u kojem se osjeća svoj na svome, gdje gradi budućnost. Uspostava samostalne, neovisne

države Hrvatske bila je povijesni događaj, ali i povijesna šansa i nova prigoda da domovinu uredimo po svojoj mjeri“ rekao je don Josip. U propovijedi je povezao razmatranje uz Dan državnosti s blagdanom Rođenja sv. Ivana Krstitelja kad je misa slavljenja.

„Da je Ivan jedan od najvećih proroka u povijesti ljudskog roda, posvjedočio je sam Isus Krist rekvši kako nitko rođeni od žene ne bijaše veći od Ivana Krstitelja. On je jedna od najvažnijih osoba u Božjem planu spasenja čovjeka. S Ivanom završava redoslijed starozavjetnih proroka i počinje djelovanje apostola. Bog je izabrao Ivana da pripravi put za dolazak Sina“ rekao je don Josip, istaknuvši da je sv. Ivan opominjao, savjetovao, pozivao na pokoru. „Znao je zaprijetiti zbog ustrajnosti u okorjelosti i grijehu, kao što je to učinio Herodu koji je pogazio svoj i uništio tuđi brak. Ivan je bio svet i isposnička života te su ljudi pomislili da je on možda obećani Spasitelj Mesija kojeg čekaju. No Ivan i tada pokazuje svoju veličinu i kaže ‘Ja nisam Krist. Ja sam samo glas koji viče u pustinji. Pripravite put Gospodinu’. Na vrhuncu svoje

slave pristaje da se njegova slava smanjuje, a Isusova treba rasti“ rekao je don Josip.

„Kao što su se Ivanovi roditelji i rodbina pitali ‘Što će biti od ovoga djeteta’, kad se Ivan Krstitelj rodio, i mi se s pravom pitamo što će biti od naše domovine, što će biti od našeg naroda, od naše mladosti. Naša hrvatska gruda krvlju je natopljena. Zato, probudi se, hrvatski čovječe, progledaj, skini ljudske sa svojih očiju, opameti se! Budi svoj i Božji, kao što si znao biti u

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

danim kad smo se borili za opstanak. Drugi te hoće iskorijeniti i iščupati, ne da te spasi, da te presadi pa da se primiš, nego da se spržiš s korijenom. Ne daj se i bori se, da budeš svoj na svome“ potaknuo je predvoditelj slavlja, pozvavši da „budemo spremni na požrtvovnost, jer bez žrtve nema života, doma i domovine“.

Podsjetivši kako je izabrani Izraelski narod stoljećima bio bez proroka, bez vođa, doma i domovine, što smo i sami iskusili, dogodila se srbijanska agresija na Hrvatsku, a Hrvati su željeli ostati i opstati na svome. Za to su živote položili pripadnici 112. brigade i svi drugi branitelji, rekao je don Josip. „Bilo je potrebno izložiti se i založiti se, da se rodi domovina. Bilo je potrebno oslobođiti je od svega što joj ne pripada. Pitali smo se što će biti s hrvatskim narodom. No, kako je ruka Gospodnja bila nad Ivanom već od njegovog rođenja, i mi smo osjetili da nam je ruka Gospodnja bila od velike pomoći kad smo se borili protiv onih koji su okupirali našu domovinu“ rekao je don Josip.

Propovjednik je upozorio da je Hrvatska ugrožena moralno i duhovno. „Vlastodršci drže do sebe, a drugima kako bude. To nije ljubav prema domovini. To se zove egoizam. Da su takvi bili pripadnici 112. brigade i svih drugih brigada, Hrvatske danas ne bi bilo. Potrebno nam je imati Ivanovskog duha, Ivanovske hrabrosti i jakosti. Potrebno je biti beskompromisan, poput sv. Ivana Krstitelja. U domovini se i dalje treba boriti, da zavladaju pravednost i mir. U domovini ima dovoljno mjesta za sve, treba biti i kruha i krova nad glavom za sve“ poručio je don Josip, potaknuvši da molimo za svoje obraćenje i preporođenje, „da budemo iskreni vjernici koji ono što isповijedaju nastoje i živjeti“.

Don Josip je podsjetio da su i u Ivanovo vrijeme farizeji izvana bili jako pobožni, trudili su se i do najmanjih sitnica da se ispuni zakon Božji i vršiti sve zapovijedi, bilo ih je preko 600, zabrana i zakona. Ivan i Isus često se oštrot suprotstavljaju farizejima. „Ivan ih prekoračava jer su mislili da svojim molitvama i zavjetima mogu kupiti Boga, da ga mogu zadužiti da im on bude dužan ispuniti sve što oni od njega traže. Sebe su smatrali čistima, pravednima, a

grešnike da treba uništiti. I nama bi sv. Ivan rekao, dobro je biti pobožan vjernik, ići na misu, moliti se, vršiti Božje i crkvene zapovijedi, činiti zavjete i hodočastiti. Ali kršćanska vjera treba prožimati cijeli naš život.

Ispit svoje vjere ne polažemo u crkvi, nego kad prijeđemo prag crkve. Kad odemo u svakodnevni život, onda polažemo ispit o svojoj vjeri. U crkvi ga polažemo ustima, ali vani ga polažemo svojim životom. U crkvi govorimo jedno, a vani, u obitelji, na ulici, radnom mjestu, činimo drugo, suprotno od onoga što govorimo i vjerujemo. Onda smo dvojčni, licemjerni i nedosljedni, poput farizeja“ upozorio je don Josip, istaknuvši da se sv. Ivan Krstitelj „beskompromisno borio za čvrstoču i čistoču vjere, protiv licemjerja i pretvaranja koje je i sada prisutno u društvu naše domovine i Crkve, nažalost, i među kršćanima“. Istaknuo je da se sv. Ivana osobito moli zagovor za ozdravljenje od psihičkih poteškoća, duševnih bolesti koje pritišću čovjekovu dušu.

„Obrambeni Domovinski rat puno nas je omeo i osiromašio. Brojni su prognani, mnogi životi su se ugasili. Mladi završavaju škole ali ne nalaze zaposlenje. Boje se za svoj brak. Ako ga i sklope, ne usuđuju se imati više djece. Ne vidičevši budućnost u domovini, odlaze u tuđinu tražeći sigurnijeg kruha. Zbog niskog prista Hrvatska izumire i postaje starica, na što stručnjaci odavno upozoravaju. Ali odgovornih kao da se ne tiče“ upozorio je don Josip, dodavši da je za nama strašan rat s posljedicama koji je ostavio trag na psihi mnogih ljudi.

„Živimo u situaciji nezadovoljstva, nesigurnosti, brige za obitelj, za odgoj djece, svakodnevni posao, odlaženje iz domovine. Dajemo se zavesti mnogim što slabi i uništava naše odnose. Neka sv. Ivan pomogne da se znamo obraniti od svega što zarobljava naš duh i udaljuje nas od Boga i čovjeka. Da imamo čisto srce za Boga, brata čovjeka i domovinu. Koliko je važno biti zdrav u tijelu, važno je i sačuvati zdrav razum, čistu dušu, čistu savjest“ potaknuo je don Josip.

Proteklih godina puno branitelja u najljepšim godinama života oboljelo je i preminulo, pa i

iz 112. brigade. „Samo u prošloj, 2017. godini, na razini Hrvatske umrlo je 3 562 hrvatska branitelja, što su cijele dvije godine. Samo u jednoj godini događa se da nam pet do deset ljudi dnevno odlazi u najboljim godinama života“ upozorio je Marko Čulina, prvi ratni zapovjednik 112. brigade, pukovnik u mirovini, istaknuvši da je u poraću umrlo i više stotina pripadnika 112. brigade od posljedica rata, od proživljenih trauma i stresova u ratu.

„Nije bolesno samo tijelo, nego i duša. Sada odlaze ljudi u najboljim godinama, od 55 do 62 godine života, koji bi mogli kvalitetno još godinama služiti obiteljima i domovini Hrvatskoj. To je cijena rata“ rekao je Čulina. Kroz 112. brigadu prošlo je 11 000 vojnika, što je tada

bilo oko 10 % stanovništva Zadarske županije. Čulina je podsjetio kako su hrvatski branitelji nosili krunicu oko vrata i ruke.

„Sestre benediktinke sv. Marije iz Zadra za naše prve odore koje nisu bile maskirane, nego su bile od bivše teritorijalne obrane jer drugih nismo imali, u toku 24 sata izvezli su nam hrvatske grbove za kape, hrvatske grbove za ramena a pod znak grba ušile su lik naše Gospe. Da bismo se prepoznavali od neprijatelja, jer i oni su nosili odoru bivše teritorijalne obrane, ali sa zvijezdom petokrakom, a mi smo imali hrvatski grb, lik Gospe ispod grba i krunicu oko vrata. To je bila razlika. Bio je nesrazmjer u vojnoj moći. Mi smo bili slabi momci, u patikama i trapericama, ali odanog srca i želje za braniti domovinu, u tenisicama i trapericama, na-

suprot JNA, četvrte vojne sile u Europi. Kamo sreće da danas imamo dio zajedništva koje nas je krasilo 1990.-ih i svih ratnih godina“ poručio je umirovljeni pukovnik Marko Čulina.

Svake godine 112. brigada obilježava svoju obljetnicu najprije prisjećanjem poginulih suboraca na misi. Zona odgovornosti koju su branili od Karlobaga do Stankovaca zapravo je prostor sadašnje Zadarske županije, osim Gračaca. Na Gradskom groblju kod Središnjeg križa u četvrtak 28. lipnja kada je i Dan 112. brigade, odat će počast svojim herojima koji su dali sve što su imali, svoj život, za stvaranje Hrvatske. Svoj ratni put 112. brigada završila je u BiH, na Badnjak 24. prosinca 1995. g. nakon operacije Oluja i završnih borbi u BiH u kojima je sudjelovala s ostalim brigadama iz Hrvatske, temeljem sporazuma predsjednika Franje Tuđmana i Alije Izetbegovića, da Hrvatska vojska pomogne u deblokadi Bihaća, da se ne bi dogodila Srebrenica.

Čulina je podsjetio kako su u zadarskom zaleđu sela bila spaljena, poplačkana, stariji ljudi, žene koji su tu ostali bili su ubijeni, iako pod zaštitom UNPROFOR-a. „Ali smo znali da, u konačnici, moramo pobijediti jer nismo išli na tudi teritorij ni igdje izvan granica svoje države. Branili smo svoj prag, svoju državu i dragi Bog nas je na tom putu pratio, pomogao. Zato naša pobjeda nije dolazila u pitanje. Neprijatelj je svakim danom bio sve slabiji, jer su JNA napuštali Muslimani, Albanci, Makedonci, Slovenci, Hrvati. A mi smo bili sve jači. Domogli smo se izvjesne količine naoružanja otimajući ga od neprijatelja. Samo u Zadru za vrijeme obrane grada, uzeli smo neprijatelju 3000 komada naoružanja, što je za dvije brigade. U samom gradu Zadru, na Smiljevcu je bila vojarna, tzv. turske kuće, u kojoj je bilo smješteno teritorijalno naoružanje Zadra i Biograda. Mi smo tijekom jedne noći 21. rujna 1991. g. izuzeli 2 500 automatskih i poluautomatskih pušaka, 108 puškomitrailjeza, a to je bilo deset dana prije ključne obrane grada Zadra, što je značilo ogromnu snagu za nas u to vrijeme.

Na našu stranu s neprijateljske strane u tom vremenu od petnaest dana prešlo je 780 neprijateljskih vojnika, među njima je i velik broj

IZ ŽIVOTA ZADARSKЕ CRKVE

Srba prelazio na našu stranu, jer su osjetili da se borimo u svom gradu, svojoj državi, za pravicu, a da oni ugrožavaju civile, žene, spomenike kulture. Za njih nije bilo svetinja“ podsjetio je pukovnik Čulina. Osvrnuo se i na sadašnji trenutak u zemlji, rekavši da je poraće uvijek teško. „Mi branitelji opredijelili smo se braniti hrvatsku državu da bude pravna i demokratska. To znači da smo izborom Hrvatskog sabora i tijela na razini lokalne samouprave prepustili daljnju borbu u miru našim izabranim predstavnicima. Neki su opravdali to povjerenje, ima krasnih ljudi odanih domovini, a ima i onih koji su to zloupotrijebili, obogatili sebe osiromašivši druge građane RH. Braniteljima to nije lako promatrati. Mi smo tih godina govorili da stvaramo novu Švicarsku, po kapitalu, po bogatstvu resursa. Međutim, doživjeli smo da nam danas cvijet mladosti, školovani ljudi koje je ova država financirala, kreditirala, formirani ljudi, diplomirani, odlaze u strane zemlje, pa druga država dobiva gotovog radnika u kojeg nije uložila ni lipu. To nije dobro, ali nadajmo se da će i tome doći kraj. U tom smislu, ovo su krizne godine. Nadamo se da će s povećanjem životnog standarda ići i povratak naših ljudi u domovinu“ poručio je pukovnik Marko Čulina.

Misno slavlje završeno je pjevanjem Tebe Boga hvalimo za dar domovine i slobode, himnom Lijepa naša i pjesmom ‘Bože, čuvaj Hrvatsku’, predvođeno pjevanjem Katedralnog zbora sv. Stošije pod ravnanjem Žana Morovića, regens chorija zadarske katedrale.

ZADAR: SVEĆENIČKO REĐENJE U KATEDRALI SV. STOŠIJE

Zadarski nadbiskup Želimir Puljić zaredio je za svećenike Tomislava Končurata iz župe sv. Lovre u Kalima, Ivana Jordana iz župe sv. Martina u Ljupču, Luku Šustića iz Sv. Stošije u Zadru te Leopolda Ninoslava Jagešića iz župe Sv. Josipa u Zenici, monaha benediktinskog samostana na Ćokovcu, za vrijeme svečanog koncelebriranog slavlja koje je predvodio u subotu 23. lipnja u katedrali Sv. Stošije u Zadru.

Nadbiskup Puljić je rekao da ređenje vraća prvim danima svećeničkog poslanja, idealu, za-

nosa i planova. „Taj obred poticaj je nama da pasemo povjereni stado. Svojim molitvama i ljubavlju pratite svoje svećenike. Crkva živi od molitve.

Svećenicima je potrebna vaša potpora. Dok pribivamo svetom ređenju, osjetimo obvezu u sebi moliti za Crkvu i za njene svećenike“ potaknuo je mons. Puljić prisutne, istaknuvši da je ređenje otajstveni događaj koji uvodi u misterij Božjeg plana s ljudima i podsjeća na Isusove riječi: ‘Ne izabrate vi mene, nego ja izabrah vas i odredih vam da idete i rod donosite’.

U zahvalnosti Bogu za milosni dar četvorice novih svećenika, u propovijedi je nadbiskup govorio o trima ljubavima koje daju pečat identitetu svećenika, njegovoj posvetiteljskoj, učiteljskoj i pastirskoj službi. Prva ljubav je euharistija s kojom je svećenik misnički vezan i pozvan je biti drugi Krist. Za posjedovati Isusove osjećaje i ljubiti njegovom ljubavlju treba biti čovjek duboke euharistijske pobožnosti i duhovnosti.

„Zato je euharistija njegova prva ljubav. Euharistija je svećeniku izvor snage i pokretač dje-lovanja, utjeha u nevolji i nagrada u vjernosti. Za njega misa nije samo obveza i posao, nego razlog i opravdanje njegovog postojanja. Život svećenika mjeri se po njegovoj ljubavi prema misi. Euharistija je hrana od koje živi crkva, a misa izgrađuje svećenika, vjernika i Crkvu“ rekao je mons. Puljić.

Druga ljubav je Marija, Majka Božja i majka svećenika. „Svećenik je Isusov, ali i Marijin učenik. Od trenutka ređenja Marija posvaja svećenike jer u njima vidi svoga sina Isusa i ljubi ih i prati kao svoga Sina. To je prirodan odnos. Kao što je voljela svoga Sina, tako voli svoje svećenike koje je Isus postavio da propovijedaju i dijele njegove tajne. Marija je uvijek uz svećenike. Marijanska dimenzija presudna je u formiranju zrelog i plodonosnog svećeničkog života“ istaknuo je nadbiskup, dodavši da prema Majci, Kraljici apostola i Majci svećenika, svećenika usmjeravaju sredstva redovite molitve i duhovno štivo Gospi u čast, marijanske pobožnosti, krunica, Andeoski pozdrav, Himan Veliča.

Treća ljubav očituje se u osjetljivosti za homilije, kateheze i govore Svetoga Oca, kao pokazatelj ljubavi prema pastiru sveopće Crkve. Nadbiskup je podsjetio da je puno svetaca gajilo osobitu ljubav prema Svetom Ocu. Sv. Katariна Sijenska papu je nazvala slatkim Kristom na zemlji. Sv. Franjo Asiški klečeći na koljenima tražio je papin blagoslov za svoj red. Ignacije Lojolski kao osobiti štovatelj pape ustanovio je posebni četvrti zavjet poslušnosti Svetom Ocu. Bl. Alojzije Stepinac prolio je svoju krv zbog vjernosti rimskom biskupu, bl. Ivan Merz prinosio je osobitu ljubav prema papi.

„I mi smo kao narod poznati po dvjema odlikama, kao Marijin narod i narod sv. Petra, osobito odani sv. Petru. Njegovanje euharistijske i marijanske pobožnosti u svjetlu katoličkog nauka kojem je Sveti Otac vidljivi garant i oslonac bila je i ostala bitna odlika svakog svećenika. Neka ređenje bude poticaj svećenicima da još više ljube euharistiju, štuju BDM i poštuju Svetog Oca. Neka nas ljudi prepoznaju po tom tropletu velikih svećeničkih ljubavi, kako bi svoj život sve više suobličavali otajstvu križa Gospodnjeg“ potaknuo je nadbiskup Puljić.

Podsjetivši na misao bl. Miroslava Bulešića da su svećenici „dobri Samarijanci koji tješe, liječe, podižu i zavijaju rane bijelim omotom ljubavi koja zacjeljuje“, nadbiskup je zazvao Bulešićev zagovor i poželio da svećenici učine svojom blaženikovu molitvu i predanje: ‘Sav ti se predajem i prikazujem Gospodine, želim biti tvoj sada i uvijek’.

Uvodno u propovijedi mons. Puljić podsjetio je na misao sv. Ivana Marie Vianneya koji je za uzvišeni poziv svećeništva i župništva rekao: ‘Kad bi svećenik shvatio koliko je velik, umro bi, ne od straha, nego od ljubavi. Jer svećeništvo je ljubav Isusova srca’. „Ta je misao ušla u KKC i potkrjepljuje veličinu poziva svetog reda. Kad je dobio prvo zaduženje poći u župu, sv. Ivan Arški smatrao se neprikladnim za tako visoku službu. Želio je pobjeći negdje u osamu gdje

bi plakao i činio pokoru. No poslušnost prema poglavarima i velika ljubav prema dušama uvjerila ga je da ostane тамо где је био послан како би тамо служио Господину“ rekao je mons. Puljić.

Božja riječ navijestila je kako Isus u uskrsnom razgovoru s učenikom Petrom, kojem je prije samog povratka Ocu nebeskom povjerio Crkvu, provjerava njegovu ljubav. Slično se zabilo i u Miletu kad je apostol Pavao okupio starješine. „Htio im je posvjedočiti da ih je on s ljubavlju pratio u suzama, zalijevao napor svoga truda i kaže, ‘Ja odlazim, vi ostajete. Molim vas, pasite povjereni stado koje vam je Gospodin povjerio i otkupio svojom krvlju’. I najavljuje im da im neće biti lako. Čekaju ih teški trenuci, javit će se oni koji će zavoditi, čak i među njima. Ali ustrajte“ ponovio je Pavlov poticaj nadbiskup Puljić.

U ime četvorice zaređenika koji su na kraju mise podijelili mladomisnički blagoslov, prigodnu riječ zahvale uputio je Ivan Jordan. Zahvalio je Bogu na daru života, milosti izabranja i posvećenja, nadbiskupu Želimiru Puljiću što ih je postavio u red svojih svećenika, subrači što su ih s ljubavlju primili u svoje zajedništvo i svima koji su ih dopratili do oltara: roditeljima, braći, sestrama, rodbini i prijateljima.

Upitavši „ima li ređenje smisla, ima li smisla biti glas vičućega u pustinji ovoga svijeta“, Jordan je rekao da „s čežnjom možemo gledati u povijest kad je svećenik bio poštovan, a svijet

bio kršćanski. Više nije tako. U svijetu postoji dobro i za to dobro se isplati boriti. Svijet ne mijenja moć i sila, nego maleni čovjek poput nas i svećenika koji predaju sve za ideal Isusa i njegovo kraljevstvo. Mene osobno to tješi, to mi daje hrabrost i jakosti. Ovaj svijet je veliki izazov za nas. Njegova pokvarenost je poziv na obnovu kršćanstva, posvećenje Zapada.

Ali najbitnije je shvatiti da je Isus taj koji mijenja povijest svijeta i koji je moćan. Ne ja. Ja svojim aktivizmom ne mogu ništa. Samo našom ucijepljenosti u Isusa ređenje je smisleno. Biti kršćanin je smisleno samo kad Krist daje smisao. Bez Isusa postajemo smokva iz Evanđelja po Luki. Puna je lišća, krasna izdaleka, ali vidi se njena jalovost.

Gospodin je uskrsnuo i zato ređenje ima smisla, ima smisla boriti se“ poručio je Jordan. Podsjetivši na misao sv. Josemarie Escrive: „Svjetu i Crkvi ne trebaju dobri svećenici. Svjetu trebaju sveti svećenici“, jer „svaki svećenik koji imalo obavlja svoju dužnost je dobar svećenik“, Jordan je puku preporučio svećenike u molitve, „da ih Gospodin digne iz straha od samoće, osloboди okova srebroljublja i učini svjescima da je njihova politika križ Isusa Krista i njegovo kraljevstvo“.

ZADAR: ZLATNI JUBILEJ DON ŠIME KEVRIĆA, SVEĆENIKA ZADARSKE NADBISKUPIJE – 50 GODINA SVEĆENIŠTVA

Don Šime Kevrić, svećenik Zadarske nadbiskupije, proslavio je pedeset godina svoga svećeništva u nedjelju 24. lipnja svečanim misnim slavljem u katedrali sv. Stošije u Zadru gdje je

na taj datum, 24. lipnja 1968. g., zaređen za svećenika po rukama zadarskog nadbiskupa Marijana Oblaka. Misno slavlje predvodio je i propovijedao katedralni župnik don Josip Radojica Pinčić, ujedno i nekadašnji don Šimin župljanin.

Taj je zlatni svećenički jubilej bio osobito dirljiv jer ga je zlatomisnik don Šime, ‘do jučer’ okretan i pokretljiv svećenik, došao proslaviti iz Opće bolnice Zadar gdje boravi na liječenju zadnjih mjesec dana. Unatoč iznenadnom završetku u invalidskim kolicima i tjelesnom trpljenju koje ga je zadesilo, zahvalno je želio proslaviti Boga za svoje svećeništvo.

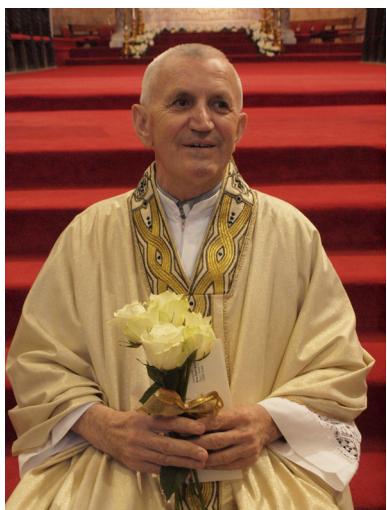
„Želim izraziti Gospodinu zahvalnost za sve godine svoga služenja Crkvi u Zadarskoj nadbiskupiji, kako je i geslo moga zlatnog misništva: „Gospodin je bio uza me, on me krije“ (2 Tim 4,17). Mislio sam na drugi način proslaviti jubilej, ali ovo je Božja volja i ovo treba primiti kao dar Božji. I to je znak da nisam sam. Neka taj jubilej bude poticaj za nova svećenička i redovnička zvanja. Ne smijemo se bojati, imati straha. Krist je s nama“ rekao je don Šime u obraćanju prisutnima na kraju mise, u zahvalnosti svim sudionicima, među kojima su bili i njegova rodbina, dva brata i dvije sestre s obiteljima (najstarija sestra koja je živjela u

Australiji je preminula), nećaci, svećenici, redovnice i ostali puk.

Podsjetio je na svoje mladomisničko geslo „Isus Krist je isti jučer i danas i zauvijek će biti isti“ (Hebr 13,8). „Isus se ne mijenja, po svome Duhu djeluje u nama. Isti je od dana kad sam

zaređen i danas na moju proslavu zahvalnosti na zlatnoj misi. Ponosan sam na svaku moju župu i sve suradnike, ljude koji su pokazivali da ljube Crkvu, svoj narod, da vole svoje svećenike. Bez obzira na naše ljudske pogreške, oni su nas nosili, svi koje smo pripremali za primanje sakramenata. Mi smo jedna, sveta, katolička i apostolska Crkva. Zahvaljujem za sve što

sam mogao činiti u Isusu koji me krijepio. Budite uvijek uz svoje svećenike i pomozite im da budu dobri“ poručio je don Šime puku.

Zahvalio je katedralnom župniku Pinčiću na upućenim riječima i pro-

povijedi, što je „spomenuo i ozračje iz prošlosti kako je živjela cijela Hrvatska“, a spomen roditelja i ubojstva njegovog oca od strane partizana osobito je emotivno doživio. Zahvalio je don Josipu i župnim katedralnim suradnicima sa sakristankom Vjekom kako su priredili proslavu tog jubileja. Ujedno je don Josipu čestitao 40 godina njegovog svećeništva, čija je obljetnica bila sutradan, u ponedjeljak 25. lipnja.

„Najprije hvala dragom Bogu za dar svećeništva. Hvala svima koji su mu pomogli do toga doći: mojim roditeljima, mojoj majci koja je molitvama i žrtvom osobito djelovala na to da postanem svećenik, obitelji i mojoj župnoj zajednici Visočane gdje sam odrastao. Uvijek zahvaljujem svim župnim zajednicama gdje sam živio, radio, za koje sam radio i koje su me nosile. Hvala našem sjemeništu i bogosloviji koji su me odgajali, gdje sam se usmjeravao, školovao i pripremao za dar svećeništva. Hvala i svima drugima koji su me podržavali svojim molitvama, dobrotom i ljubavlju.“

Hvala i svim župljanima od prve župe Barbeta na Pagu do Nina kao zadnje župe. Mi smo živjeli pod pritiskom, ali živjeli smo radosno,

zadovoljni, u vjeri uz svoj narod. Koji je to bio zanos, što smo živjeli! Na moje zvanje je najviše utjecala molitva moje majke koja je puno molila, obitelj i župna zajednica. Mi smo voljeli svećenike, župnika don Franu Kobmana koji se žrtvovao, bio je župnik u Poličniku, a u Visočane je dolazio po kiši, blatu. To je nama bilo nezamjenjivo. Bilo je teškoča u komunizmu, ali nisam se dao, ne prodajem viru ni domovinu“ poručio je don Šime.

Zadnjih sedam godina svoga umirovljenja don Šime zbog zdravstvenih teškoča živi u Svećeničkom domu u Zadru te je zahvalio Zadarskoj nadbiskupiji i nadbiskupu Puljiću za takvo mjesto skrbi o umirovljenim svećenicima i redovnicama milosrdnicama u Svećeničkom domu za sve što su učinile i čine. Otkad je u zadarskoj bolnici, s. Katarina ga svaki dan pohodi u bolnici te je don Šime zahvalno rekao: „Koji je to veliki znak ljubavi te redovničke zajednice i nje osobno!“. Zahvalio je i bolničkom osoblju Opće bolnice Zadar, liječniku koji ga prati, pohvalivši kako liječnici i medicinske sestre požrtvovno rade za ljude s ljubavlju i dobrotom.

U propovijedi je don Josip izrazio radost što u osobno i uime vjernika Zadarske nadbiskupije može čestitati don Šimi 50. obljetnicu svećeništva i zahvaliti Bogu za njegovo vjerno služenje. „Zlatni jubilej svećeništva zaslužuje posebnu pažnju jer je don Šimino služenje ostavilo neizbrisivi i svijetli trag. Jubilej je prigoda izraziti don Šimi priznanje i zahvalnost za predani dugogodišnji rad u pastoralu u Zadarskoj nadbiskupiji koju toliko ljubi. Njegov

IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE

rad bio je popraćen molitvom, žrtvom i odricanjem te posebnom duhovitošću.

Svoje svećeničko poslanje počeo je u Barbatu, Zubovićima, Metajni i Kolanu, nastavilo se u Pridrazi, Smilčiću, Zemuniku, Galovcu i završilo u Ninu i Zatonu. Ugodno se s tobom družiti i sjećati uspomena iz zajedničkog rada i susreta po Ravnim Kotarima. Uvijek si bio svećenik radosna srca i obavljao si svoj svećenički poziv s radošću. Bog, Crkva i tvoj hrvatski narod osjetili su s kojim raspoloženjem i predanošću si se utkao i unio u služenje Zadarskoj nadbiskupiji“ poručio je don Josip jubilarcu Kevriću.

Pinčić je rekao da to spomen slavlje vraća don Šimu u njegovo djetinjstvo, mladenaštvo i godine za njim koje je živio odrastajući bez oca. Partizani su ubili don Šiminog oca 1944. g., tri mjeseca prije don Šiminog rođenja, te oca nije upoznao, ali je dobio njegovo ime, kao najmlađe od šestero djece. „Ta činjenica činila je da uvijek bude zaigran oko vuštanja svoje majke i odlučio je da želi biti svećenik. Pobožnost majke imala je udjela u tome. Slika Visočana u ono vrijeme i sada puno se promijenila. Prije pedeset godina to je bila jednostavnost življenja, nerijetko do krajnjeg siromaštva, rad u polju, obrađivanje zemlje, čuvanje stada, bavljenje vinogradima i oranicama. Druga radost bila su slavlja nedjeljne mise i običaja, pjevanje i drugi oblici veselja u rodnom mjestu“ rekao je don Josip, istaknuvši da je don Šime uvijek naglašavao sjećanje na molitvu u kući za obiteljskim stolom, nedjeljom i u radne dane, posebno prigodom smrti u obitelji i u selu.

„Mlada misa don Šime u Visočanima bila je velika radost. Župna crkva je na dan mlade mise odisala jednostavnom seoskom ljepotom, svježinom prirode, u ozračju ljubavi prema Bogu, Crkvi i svećeničkom pozivu. Visočanci su uđivjek bili odani Bogu, Crkvi i svom hrvatskom narodu. Bili su ponosni na svoje svećenike“ rekao je katedralni župnik.

Don Josip je pročitao i čestitku zadarskog nadbiskupa Želimira Puljića, koji je poručio da je pet desetljeća služenja Crkvi veliki Božji dar. Ta je obljetnica prigoda razmišljati o daru svećeničkog poziva jer je i don Šimino

svećeništvo primjer odanog služenja ljudima, općem dobru i objave Očevog milosrdnog lica čovječanstvu, napisao je mons. Puljić. Poželio je da ta obljetnica bude poticaj da se ne umaramo moliti Gospodina da uvijek bude dovoljno Bogu posvećenih osoba i djelitelja svetih tajni. Ohrabrivši don Šimu u žrtvi i molitvi za nova svećenička zvanja, nadbiskup mu je poručio: „Krist te je izabrao, raduj se! Hvalu daj Gospodinu, Bogu našemu!“. Na kraju mise don Šime je puku udijelio svoj zlatnomisnički blagoslov.

Don Šime Kevrić rođen je 16. prosinca 1944. g. u župi sv. Ante Padovanskog u Visočanima u obitelji Šime i Zorke rođ. Čolak, rodom iz Krneze, roditelja tri sina i tri kćeri. Župa Visočane iz 15. st. među najstarijim je župama u Ravnim Kotarima iz koje potječe oko dvadeset svećenika. Prije don Šime koji je bio svećenik nakon duže vremena iz svog mjesta, iz Visočana je u 19. st. bilo sedam svećenika Kevrića, a prije njih još petnaestak.

Don Šime je 1968. g. primio svećenički red s Ratkom Šešanom i Titom Šarinom, 1971. g. za svećenika je zaređen Visočanac Ive Kevrić. Don Šime je bio župnik Barbata i Kolana (1968.-1975.), Pridge i Smilčića (1975.-1988.), Ze-

munika i Galovca (1988.-1998.) te Nina i Zatona (1998.-2011.). Bio je i dekan Novigradskog, Zemuničkog i Ninskog dekanata, član Ekonomskog vijeća Zadarske nadbiskupije, ravnatelj NUUK-a i član Svećeničkog vijeća Zadarske nadbiskupije.

Iz života klasične gimnazije

Naša Klasična gimnazije Ivana Pavla II., koja djeluje pod motom „Zajedno stvarajmo bolji svijet“ u želji da bude prihvatljiva, atraktivna i zahtjevna, pozvana je živjeti svestranim stvaralačkim životom. Upravo u tom nastojanju i ove školske godine odvijalo se u Gimnaziji mnoštvo događaja. Učenici, profesori, stručna služba zajedno s ravnateljem i svim djelatnicima, u suradnji s roditeljima ostvarivali su brojne obrazovne i odgojne zadaće. Uz redovite planove i programe odvijalo se mnoštvo izvanučioničkih nastavnih aktivnosti, duhovnih obnova, susreta, natjecanja, kulturnih i sportskih sadržaja a sve kako bismo svojim zalaganjima dali doprinos široj školskoj, crkvenoj i široj društvenoj zajednici.

Od samog početka šk. godine praćeni smo Nadbiskupovim blagoslovom, primljenim na zajedničkoj sv. misi. Osobitu pažnju posvetili smo proslavi 12. godišnjice Dana Škole. Drugu godinu zaredom taj smo dan obilježili 22. listopada na godišnji liturgijski spomen dan sv. Ivana Pavla II. Nakon misnog slavlja slijedilo je predavanje mons. J. Batelje „Alojzije Stepinac-izazov mladom čovjeku“, prigodni program i sportska natjecanjima u odbojci, košarci, stolnom tenisu i šahu.

U mjesecu rujnu bili smo dio nesvakidašnjeg događaja, dolaska relikvija sv. Leopolda u Zadar i taj će događaj posebno ostati u sjećanju učenicima 2.b razreda čiji je zaštitnik upravo ovaj slavni hrvatski kapucin, veliki isповjednik i zagovornik na Nebu.

Na nagradnom županijskom natjecanju („društvenjaka“, u parku prirode Lonjskom polju, Sisku i Karlovcu, „prirodnjaka“, na Cresu i Lošinju) zasluženo su se našli učenici natjecatelji i njihovi mentori koji su prošle školske godine osvojili jedno od prva tri mesta na županijskim natjecanjima iz pojedinih nastavnih predmeta. Razloga za nagrade uvijek ima. Najbolji razred prethodne šk. godine 4. a, prema prosjeku ocjena i najmanjem broju izostanaka, zaslužno je osvojio nagradni izlet. Izabrali su izlet u najveći zabavni park u Hrvatskoj i zaslužno se opustili u Fun parku Mirnovcu u susjednom Biogradu na Moru.

U listopadu smo nastavu organizirali izvan učionica, uključujući većinu predmeta, u želji da podignemo kvalitetu učenja, povećamo motivaciju, učimo neposredno iskustvom i osjetilima, pripremali smo materijale i seminare te krenuli na terenske nastave. Prvaši su se uputili u antičku Salonu i Split, drugaši po prvi put u Liku i Gorski kotar, trećaši u Vukovar i četvrtaši u Zaljev svetaca, u Boku kotorsku.

Bilo u učionici ili izvan nje, knjiga je klasičarima saставni dio svakodnevnice. Najzaineresiraniji knjigoljupci posjetili su jubilarni 40. međunarodni sajam knjiga i učila Interliber u Zagrebu. Na Dušni dan predstavnici svih razreda posjetili su Gradsko groblje i uputili Gospodinu molitve za sve pokojne, posebno za branitelje Lijepe naše kao i za pokojne svećenike. „Krševanovim danima kršćanske kulture“, povodom obilježavanja Dana grada Zadra, pridružili smo prethodno proveden istraživački projekt u suradnji s Arheološkim muzejom i Odjelom za povijest umjetnosti Sveučilišta u Zadru. Pripremljena izložba „Crkve u staroj jezgri grada Zadra-otete zaboravu“ bila je postavljena u zgradu Gimnazije. U sklopu spomenute proslave klasičari su sudjelovali u radionici „Otisak slova“ gdje su saznali mnoge pojedinosti o načinu tiskanja knjiga, od izuma pomicnih slova do razvijenog tiskarstva 20. st.

Uskoro su u prosincu uslijedila značajna priznanja Europske zaklade za filantropiju i društveni razvoj, gođišnja nagrada za volonterstvo „Otisak srca“ i prva nagrada za zajedničku inicijativu za razvoj filantropije u zajednici pod nazivom „Dobrota nas veže i spaja“. Nagrađenim učenicima ove su nagrade priznanje za njihovo nesebično darivanje u volonterskom radu, ali i poticaj za daljnju aktivnost.

„Vaš je uspjeh ono što čini vašu školu prepoznatljivom. Iz generacije u generaciju vi rastete i kad vidim da iz vaše škole izlaze ozbiljni mladi ljudi koji su zalog za sigurnu budućnost naše županije, na tome vam mogu samo čestitati“ rekao je u prigodom posjete Gimnaziji župan Zadarske županije B. Longin, koji je

IZ ŽIVOTA GIMNAZIJE

kako smo saznali i sam završio klasičnu gimnaziju. Bio je to srdačan posjet župana i njegovih suradnika najstarijoj odgojno-obrazovnoj ustanovi u Zadarskoj županiji. U ime osnivača pozdravili su ih generalni vikar mons. J. Lenkić, ravnatelj mr.sc. don A. Sorić te predstavnici djelatnika i učenika.

U prosincu smo pripremili glazbeno-poetski program „Zovem se ljubav“ pod vodstvom prof. E. Katić. Glazbom, poezijom, molitvom, blagoslovom Škole i zajedništvom željeli smo se približiti betlehemskom djetetu. Nakon sv. Nikole na velikom odmoru, prvog dijela humanitarne akcije uslijedio je i drugi dio (Do)Živi ljubav

i sve to za školski humanitarni fond „Gorušićino zrno“. U ozračju Božića održan je i drugi susret bivših učenika i djelatnika. Marljivi odbor bivših učenika, uz tople riječi profesora, potudio se susret obogatiti zabavnim tonom, ali i poučnim predavanjem o zaljubljenosti i ljubavi s naslovom „Srce čezne pa se zezne“ gđe M. Jakšić, voditeljice centra za edukaciju i savjetovanje „Hippocampus“ i suradnice obiteljskog savjetovališta Splitsko-makarske nadbiskupije. Po posjećenosti, atmosferi i riječima sudionika čini se da su ovi susreti potrebni i dobrodošli.

Drugo polugodište, uz brojne školske i domaće zadaće, također je bilo raznovrsno i bogato po izvannastavnim i izvanučioničkim aktivnostima i nije moguće sve ih predstaviti. Zahvaljujući angažmanu i profesorskom maru razgledali smo, izlagali i učili dok smo se za vrijeme latinskoga jezika našli u Foši, na Forumu, održali radionicu u tjednu talijanskoga jezika, bili dio proslave obilježavanja 25. Obljetnice VRO Maslenica '93, obilježili Dan bolesnika susretom s bratom, sestrom....u domu za stare i nemoćne osobe kod Sfinge, zavirili u Znanstvenu knjižnicu i otkrivali neprocjenjivo blago knjiga, u Ninu na manifestaciji „Poruka u boci-trag u beskraju“ učili o pismu, obilježili Svjetski dan voda posjetom Odvodnji d.o.o. i poučili se o ekološki odgovornom korištenju voda, u okviru suradnje s odsjekom za Hrvatski jezik i književnost vježbali u pisanju eseja ili uz pomoć glumaca Kazališnog studija okušali u glumačkom umijeću, predstavili slikovnicu „Živjeti dobrotu“ s nizom učeničkih literarnih i likovnih radova i još mnogo, mnogo toga.

„Vratite se meni svim srcem svojim“ bio je svima nama poticaj sa zajedničke sv. misi na početku korizme. U četrdeset dana imali smo priliku promijeniti se i postati boljima: molitvom, postom i milostinjom - vanjskim znacima uranjanja sebe kako bismo slijedili Krista na njegovu križnom putu do Uskrsa. Na red su došle i duhovne obnove, prvi su s duhovnikom don Z. Mikulićem krenuli prvaši. Drugaši su se iskušali u Malom tečaju Kursilju i kako su rekli Tečaj je ispunio sva njihova očekivanja. Trećaši su također doživjeli radost spoznaje o sebi kao o čudu i daru Božjem u duhovnoj obnovi predvođeni časnim sestrama iz redovničke zajednice Klanjateljice krvi Kristove. Djelatnici Škole duhovno su se obnavljali pod vodstvom šibenskog biskupa, mons. T. Rogića. Obnova je bila poticaj za rast u vjeri i prihvatanju Božje volje, uključujući žrtvu i vrijeme za drugoga.

U isto vrijeme i roditelji učenika imali su organiziran svoj duhovni susret, zajedno s psihologom, nakon čega su se djelatnici i roditelji sreli na korizmenoj ispovijedi i sv. misi.

Posebna čast i povjerenje ukazana je Gimnaziji domaćinskom ulogom

u održavanju 31. Državnog natjecanja iz klasičnih jezika koje se održalo od 26. do 28. ožujka. Organizački odbor izvrsno je odradio svoj posao organiziravši doček i boravak natjecatelja i njihovih mentora te svečano otvorenje u crkvi sv. Donata s bogatim kulturnim programom. Prigodne riječi uputili je ravnatelj Gimnazije, predstavnici Agencije za odgoj i obrazovanje, a. o. nadbiskup Ž. Puljić proglašio je Natjecanje otvorenim. Sljedećeg dana provedeno je natjecanje u učionicama Škole nakon čega su sudionici razgledali grad i posjetili Sveučilište.

Uskoro smo opet imali goste, trodnevni boravak učenika iz Žepča u nizu od 11 godina međusobne suradnje Klasične gimnazije Ivana Pavla II. i Opće gimnazije KŠC don Bosco. Projektom pod nazivom „Moj

dida i ja!" stvara se okružje u kojemu se mladi ljudi afirmiraju, prepoznaju, priznaju i uvažavaju u stjecanju novih znanja, spoznaja i vještina. Ove godine zajedno smo izrađivali narukvice prijateljstva tehnikama makramea i vezivanja čvorova kao i rimskog slavoluka, od kartona, stiropora i gipsanih traka, pod nazivom „Slavoluk (kada ti slava udari u glavu...)“. Pripremili smo im razgledavanje zadarskih znamenitosti, posjet Stalnoj izložbi crkvene umjetnosti te odlazak u kolijevku hrvatske države-gradić Nin.

Približavajući se kraju šk. godine sabiru se uspjesi, kako oni školski tako i uspjesi na županijskoj i državnoj razini.

U školu su pristigla mnoga odličja i medalje s natjecanja iz različitih predmeta. Na županijskom LiDraNu bilo je zapaženih rezultata. Iz literarnog izraza Katarina Matulić (mentorica prof. M. Zubčić), iz novinarskog izraza Ana Kardum zajedno s školskim listom (mentor prof. D. Sikirić) predloženi su za državnu razinu.

Na županijskim natjecanjima iz mnogih predmeta pokupili smo prva mjesta: Ena Nekić, hrvatski jezik (mentorica prof. M. Zubčić), na državnom natjecanju 7. mjesto; Filip Majstorović, engleski jezik (mentorica prof. V. Bajlo), na državnom natjecanju peto mjesto.

Na županijskim natjecanjima; iz latinskog jezika prvo mjesto pripalo je Katarini Matulić, drugo Vesni Boban, treće Matiji Dević (mentorica S. Gospić); iz grčkog jezika prvo mjesto Marko Čačić, Stella Vlasinović drugo, a Sara Košta treće (mentorica prof. T. Radović); iz povijesti Kristijan Košta treće, Ana Kardum drugo i Darija Miletić treće županijsko mjesto (mentor prof. R. Rušev); iz geografije drugo mjesto Fedore Santini (mentor prof. H. Madžar); iz matematike Lovre Kardum prvo, Ana Kardum, Kristijan Košta, drugo mjesto (mentorica prof. S. Hanžek Bačkov); iz fizike Lovre Kardum, prvo županijsko i peto državno mjesto (mentor. prof. D. Šimunić); iz kemije još jednom Lovre Kardum, srebro na županijskom natjecanju i Dominik Katuša treće mjesto (mentorica prof. Ž. Jadrošić). I naša ženska rukometna ekipa s mentorom prof. B. Perincićem osvojila je treće mjesto.

Učenici i njihovi mentori koji su osvojili jedno od tri prva mjesta s ostalim nagrađenim zadarskim srednjoškolcima sudjelovali su u dodjeli priznanja u Zadarskoj županiji.

Uz sve školske obaveze krajem svibnja sudjelovali smo u radionici/pričaonici Etnološkog odjela Narodnog muzeja „Stvarajmo priču–urbanu zadarsku legendu“, osvojili nagradu na Literarno-likovnom natječaju Udruge Dante Alighieri „In viaggio con Dante“ pod vodstvom mentorice prof. V. Bajlo za poetski uradak „Sta come torre ferma, che non crolla“ Katarine Matulić te za likovni uradak „Francesca“ Julije Kršlović Babić, bili domaćini piscu i fotografu D. Rostuharu, ujedno i svjedoci njegovom izuzetno zanimljivom 48 dnevnom hodu do Južnog pola. Školski zbor sudjelovao je na smotri zborova katoličkih škola u Dalmaciji u dubrovačkoj katedrali Gospe Velike u sklopu proslave dana Biskupijske klasične gimnazije Ruđera Boškovića. Uvježbali smo i izveli dvije četveroglasne pjesme „Bliže o Bože moj“ i „Jedan dan“ pod vodstvom prof. G. Ivkovića.

Nastavnu godinu maturanti su završili druženjem i rekreativom u Zatonu dok su svi ostali učenici jednodnevno predahnuli na slapovima Rastoka i u Svetištu sv. Josipa u Karlovcu.

Naše zajedničko hvala Nebeskom Ocu za sve u ovoj šk. godini izrekli smo molitvom i pjesmom na završnoj svetoj misi predvođenu o. nadbiskupom Ž. Puljićem koji je na kraju svećano podijelio svjedodžbe ovogodišnjim maturantima.

SADRŽAJ

SVETA STOLICA	4
HRVATSKA BISKUPSKA KONFERENCIJA	13
ZADARSKA NADBISKUPIJA	
BIBINJE, OŠ STJEPANA RADIĆA: ZNANSTVENI SKUP O BIBINJAMA	17
Na tvoju riječ, Gospodine!	17
S Marijom u služenju ljudima, obiteljskom molitvom i zajedništvom	19
Bleiburg je opomena i poziv gledati na prošlost očima vjere – s pogledom uprtim u	
Onoga koji vodi povijest ljudi i naroda	21
Kako prepoznati tragove Božjeg Duha u nama i u našem okružju	24
SVETKOVINA TIJELOVA U KATEDRALI SV. STOŠIJE	26
Čuvati i prenositi pokoljenjima što se čulo i vidjelo	27
Kršćanska sadašnjost – pola stoljeća razgovora Crkve i društva	28
ODREDBE	30
IMENOVANJA I RAZRJEŠENJA	37
NAŠI JUBILARCI	37
KRONIKA	39
NAŠI REĐENICI	40
IZ ŽIVOTA ZADARSKE CRKVE	41
SADRŽAJ	88